

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Vývoj místní samosprávy ve městě Louny

Bc. Martina Fikarová

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Martina Fikarová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Vývoj místní samosprávy v městě Louny

Název anglicky

The Development of Local Government in the Municipality of Louny

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter lokálního politického procesu ve městě Louny. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter lokálního politického procesu na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému, charakteristiky místních konfliktních linií a jednání komunálních politických aktérů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti politického procesu v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Při analýze vývoje komunálního stranického systému bude využita komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě, ke zjištění konfliktních linií a k analýze a interpretaci vztahů politických aktérů a jejich jednání pak bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhvorch s komunálními politiky.

Doporučený rozsah práce

60 – 70 stran

Klíčová slova

Louny, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. (Ed.) Komunální volby v České republice v roce 2002. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2003, ISBN 80-210-3211-1
- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2908-4
- Bernard, J.; Kostecký, T.; Illner, M.; Vobecká, J. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: SLON, 2011, ISBN 978-80-7419-069-8
- Bubeníček, V.; Čmejrek, J.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3061-5
- Bubeníček, V.; Kubálek, M. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru. In: Acta Politologica, 4 sv. 3 č., 2012, ISSN 1803-8220
- Bubeníček, V.; Kubálek, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: Acta Politologica, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220
- Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009, ISBN 978-80-87168-10-3
- Illner, M. The territorial dimension of public administration reforms in East Central Europe. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1997, ISBN 80-85950-37-5
- Jůptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101
- Říchová, B. Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha: Portál, 2002, ISBN 80-7178-628-4
-

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 28. 9. 2020

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj místní samosprávy ve městě Louny" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů, které jsem uvedla na konci práce v seznamu použitých zdrojů. Dále prohlašuji, že jsem při její tvorbě neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé diplomové práce PhDr. RNDr. Michalu Kubálkovi Ph.D za cenné rady a připomínky při tvorbě mé diplomové práce. Zároveň bych chtěla také poděkovat respondentům, kteří mi poskytli rozhovory. Chtěla bych poděkovat své rodině a kamarádům, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

Vývoj místní samosprávy ve městě Louny

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na vývoj místní samosprávy ve městě Louny, a zároveň má charakter případové studie. Hlavním cílem diplomové práce je nalezení klíčových faktorů, které ovlivňují charakter politického jednání na komunální úrovni. Diplomová práce je rozdělena na dvě části. První část je teoretická, která slouží k vymezení základních pojmů z oblasti místní samosprávy, které jsou následně uplatněny v praktické části. K vymezení těchto pojmů došlo pomocí odborné literatury. Druhá část je praktická, kdy je nejprve charakterizována obec, následně hlavní socioekonomičtí ukazatelé města Louny. V práci se vyhodnocuje jejich vliv na vývoj místní samosprávy. V práci jsou vymezeny současní političtí aktéři, kteří se zde nacházejí a analýza a komparace výsledků komunálních voleb ve městě Louny, a to od roku 1998 do 2018. V závěru této práce najdeme kapitolu, ve které byl proveden rozbor rozhovorů, které byly provedeny s místními politickými aktéry současnosti. Na základě těchto výstupů jsme definovali faktory, které ovlivňují lokální politický proces a zároveň určují charakter lokální správy. V závěru této diplomové práce byl k obci přiřazen lokální model demokracie.

Klíčová slova: Louny, komunální politický proces, volební strana, konfliktní linie, lokální stranický systém, komunální koalice, zastupitelstvo obce.

The Development of Local Government in the Municipality of Louny

Abstract

The diploma thesis is focused on the development of local government in the city of Louny and at the same time has the character of a case study. The main goal of the diploma thesis is to find key factors that affect the nature of political action at the municipal level. The diploma thesis is divided into two parts. The first part is theoretical, which is used to define the basic concepts of local government, which are then applied in the practical part. These terms were defined with the help of professional literature. The second part is practical, where the municipality is first characterized, then the main socio-economic indicators of the city of Louny. The work evaluates their influence on the development of local government. The thesis defines the current political actors who are here and the analysis and comparison of the results of municipal elections in the city of Louny, from 1998 to 2018. At the end of this work we find a chapter in which the analysis of interviews with local political actors of today. Based of these outputs, we defined the factors that affect the local political process and at the same time determine the nature of local government. At the end of this diploma thesis a local model of democracy was assigned to the municipality.

Keywords: Louny, communal political process, political party, local cleavages, local party system, local coalitions, municipal council

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Veřejná správa a samospráva	15
3.2 Obecní zřízení v České republice.....	16
3.3 Obecní orgány	17
3.3.1 Zastupitelstvo obce	18
3.3.2 Rada obce.....	19
3.3.3 Starosta.....	20
3.3.4 Obecní úřad.....	21
3.3.5 Výbory zastupitelstva obce.....	21
3.3.6 Komise obecní rady	22
3.4 Komunální volební systém a jeho účinky	23
3.4.1 Volby	23
3.4.2 Volební právo	23
3.4.3 Volební systémy	24
3.4.4 Volební obvod.....	25
3.4.5 Forma kandidatury	25
3.4.6 Struktura hlasu	26
3.4.7 Volební klauzule	27
3.4.8 Volební formule.....	27
3.4.9 Volby do zastupitelstva obce v České republice	28
3.5 Komunální stranická spektra.....	29
3.5.1 Fenomén nezávislosti.....	29
3.6 Komunální konfliktní linie.....	30
3.7 Komunální politické koalice	32
3.7.1 Typologie koalic dle Balíka.....	33
3.7.2 Typy koalic dle Jüptnera.....	35
3.8 Modely lokální demokracie.....	39
3.8.1 Typologie lokálních modelů demokracie	39
4 Vlastní práce	44
4.1 Charakteristika města	44
4.1.1 Historický vývoj	44
4.2 Základní demografické údaje.....	45

4.2.1	Počet obyvatel.....	45
4.2.2	Vzdělanostní struktura	48
4.2.3	Národnostní složení	48
4.2.4	Náboženská struktura.....	48
4.3	Socioekonomická charakteristika.....	49
4.3.1	Ekonomická aktivita	49
4.3.2	Nezaměstnanost	51
4.3.3	Vybavenost obce.....	53
4.4	Územní plán	56
4.5	Rozpočet obce	56
4.5.1	Struktura příjmů.....	57
4.5.2	Struktura výdajů.....	60
4.6	Politická aktéři v obci	62
4.6.1	Místní politické strany a jejich program	62
4.6.2	Vývoj místního stranického systému.....	66
4.7	Komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě od 1998 do 2018	67
4.7.1	Komunální volby 1998	67
4.7.2	Komunální volby 2002	69
4.7.3	Komunální volby 2006	70
4.7.4	Komunální volby 2010	72
4.7.5	Komunální volby 2014	74
4.7.6	Komunální volby 2018	75
4.7.7	Shrnutí komunálních voleb v období 1998 až 2018	77
4.8	Výstupy z rozhovorů	79
4.8.1	Identifikace respondentů.....	79
4.8.2	Vývoj města Louny.....	80
4.8.3	Zhodnocení působení starostů	80
4.8.4	Vize obce	81
4.8.5	Výběr a pořadí na kandidátní listině	81
4.9	Konfliktní linie	82
4.10	Charakter tvorby koalic.....	83
4.11	Styl místní politiky	85
4.12	Lokální model demokracie.....	86
5	Závěr.....	88
6	Seznam použitých zdrojů	90
7	Přílohy	93

Seznam obrázků

Obrázek 1: Znak města	45
-----------------------------	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled počtu členů zastupitelstva dle počtu obyvatel	18
Tabulka 2: Typologie lokálních modelů demokracie	40
Tabulka 3: Počet obyvatel a průměrný věk za období 1991–2019	46
Tabulka 4: Podrobný vývoj počtu obyvatel za období 2010–2014	47
Tabulka 5: Podrobný vývoj počtu obyvatel za období 2015–2019	47
Tabulka 6: Rozdělení ekonomicky aktivního obyvatelstva dle odvětví	51
Tabulka 7: Porovnání nezaměstnanosti v určité oblasti rok 2020 (%)	52
Tabulka 8: Výsledky voleb 1998	68
Tabulka 9: Výsledky voleb 2002	69
Tabulka 10: Výsledky voleb 2006	71
Tabulka 11: Výsledky voleb 2010	73
Tabulka 12: Výsledky voleb 2014	74
Tabulka 13: Výsledky voleb 2018	76
Tabulka 14: Přehled vytvořených koalic a pozic	84
Tabulka 15: Index plurality za sledované období	86

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v Lounech za období 1991–2019	46
Graf 2: Počet obyvatel dle dosaženého vzdělání	48
Graf 3: Rozložení obyvatelstva podle náboženské víry	49
Graf 4: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo zaměstnaných a nezaměstnaných osob	50
Graf 5: Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	50
Graf 6: Podíl nezaměstnaných osob za sledované období (%)	52
Graf 7: Rozpočet města za období 2010–2019	57
Graf 8: Přehled příjmů za rok 2018	58
Graf 9: Přehled příjmů za rok 2019	59
Graf 10: Porovnání příjmů v rozpočtu v letech 2010–2019 (v tis.)	59
Graf 11: Porovnání skupiny výdajů rozpočtu v letech 2010–2019 (v tis. Kč)	61
Graf 12: Podrobný přehled výdajů města za rok 2019	61
Graf 13: Volební účast za období 1998–2018	78
Graf 14: Počet kandidátů ve volbách za období 1998–2018	78

Graf 15: Zastoupení mužů a žen ve volbách v období 1998–2018	79
--	----

Seznam použitých zkratk

ODS – Občanská demokratická strana

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

SPR-RSČ – Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa

SDČR – Svaz důchodců České republiky

KDU-ČSL – Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová

USZ – Unie pro sport a zdraví

SPD – Svoboda a přímá demokracie – T. Okamura

VPM – Volba pro město

US-DEU – Unie svobody – Demokratická unie

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český Statistický úřad

FO – Fyzická osoba

PO – Právnícká osoba

DPH – Daň z přidané hodnoty

ZPF – Zemědělský půdní fond

SR – Státní rozpočet

1 Úvod

Diplomová práce se zabývá komunální politikou, která je svým charakterem nejbližší samotným občanům. Problematika politiky na komunální úrovni je velmi komplikovaná a po určitou dobu na ni nebyl kladen příliš velký důraz.

Diplomová práce se rozděluje na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je založena na odborné literatuře a přibližuje vývoj veřejné správy a samosprávy, obecním zřízením, komunálním volebním systémem, komunálními politickými koalicemi a typologií koalic. Diplomová práce je koncipována jako případová studie. V praktické části se zabýváme městem Louny, které je hlavním tématem této práce. Nejdříve je stručně představena obec a její historie a následně na ní navazuje demografická a socioekonomická stránka. V práci jsou identifikováni hlavní aktéři politického procesu v daném městě a následuje analýza výsledků voleb za sledované období 1998–2018.

Jelikož je práce koncipována jako případová studie byly zde využívány dvě techniky sběru dat. První technikou jsou polostrukturované rozhovory, které byly vedeny s vybranými zastupiteli města Louny, kteří se chtěli dobrovolně zúčastnit. Tito respondenti jsou v práci bráni jako anonymní a pouze jsou zveřejněny politické strany. Následně byla používána technika studia dokumentů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je zjištění faktorů, které ovlivňují charakter lokálního politického procesu ve městě Louny, a to od komunálních voleb konaných v roce 1998 až po současné volby – tedy poslední konané v roce 2018. Byly zvoleny další tři cíle pro dosažení dílčího.

Prvním z nich je charakteristika socioekonomických ukazatelů ve vybrané obci. Druhým cílem bylo identifikování politických aktérů v obci a analýza jejich vzájemných vztahů.

Třetím a zároveň posledním dílčím cílem bylo definování charakteru lokálního procesu na základě analýzy vývoj lokálního stranického systému, charakteristiky místních konfliktních linií a také jednání komunálních politických aktérů.

2.2 Metodika

Při zpracování práce bude použit výzkumný přístup. Ve výzkumu politického procesu na komunální úrovni budou zohledněny dva hlavní přístupy. Diplomová práce bude mít charakter případové studie. K vypracování praktické části budou využívány hlavně dvě techniky, a to studium dokumentů a dotazování. Práce je strukturována na dvě části, a to teoretickou a praktickou část.

V teoretické části se seznámíme se základními pojmy veřejné správy, dále se zaměříme na charakteristiku komunálního volebního systému a komunálních stranických spekter. Také je důležité se zabývat komunálními konfliktními liniemi a charakterem sestavování koalic, které jsou důležité pro lepší pochopení dané samosprávy.

V praktické části byly aplikovány poznatky z teoretické části práce na město Louny. Dále v této části byly použity elektronické zdroje, tištěné dokumenty a samozřejmě interní zdroje města (kronika města, regionální deníky, informace ze zastupitelstva města). Také byla provedena komparace výsledků komunálních voleb ve městě za jednotlivá období. Ke zjištění konfliktních linií, koaličního chování byl proveden výzkum. Daný výzkum byl proveden online formou vzhledem k pandemické situaci v České republice v době vypracování. Z celkových 29 zastupitelů se tohoto výzkumu zúčastnilo pouze 11 zastupitelů. Rozhovory byly provedeny s 11 zastupiteli současných politických stran a poskytly názory 6 politický subjektů, které jsou zastoupeny v zastupitelstvu.

Oslovování jednotlivých zastupitelů bylo velmi složité i vzhledem k pandemii. Někteří respondenti neměli zájem se tohoto dotazování zúčastnit, tak preventivně neodpověděli. Pro zachování anonymity nebudou uvedena v práci jména, ale pouze jejich politická strana případně hnutí. Někteří z respondentů se snažili poměrně obsáhle odpovědět a jiní odpovídali pouze velmi stručně. V práci budou uváděny pouze oblasti, na které se autorka zaměřila. Pro analyzování vývoje stranického systému ve městě byla využita hlavně metoda komparace volebních výsledků z období 1998 až do roku 2018

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa a samospráva

Dle Čmejřka, můžeme pojem veřejná správa označit jako správní činnosti a úřady, které uskutečňují veřejnou politiku a působí ve veřejném zájmu, který můžeme rozdělit na ústřední úroveň, dále na regionální a místní úroveň. Do výkonu veřejné správy můžeme zařadit výkon státní správy a také výkon samosprávy, kterou dále rozdělujeme na územní samosprávu, př. Obecní nebo krajskou, a zájmovou, kam můžeme zařadit např. profesní komory. (Čmejřek, Kopřiva, 2007)

Dle tvrzení Balíka je veřejná správa jakákoliv veřejná moc, která je vykonávána mimo moc zákonodárnou či soudní. Veřejná správa se může uskutečňovat ve třech podobách: státní moc, samospráva, kterou můžeme rozdělit na územní a profesní a jiné veřejnoprávní korporace. (Balík, 2009)

Ústava České republiky říká: „*veřejná správa smí vykonávat pouze to, co jí je výslovně uloženo zákonem*“, oproti tomu soukromá správa může činit vše, co není zákonem zakázáno. (Ústava České republiky, čl. 2, ods. 3)

Za hlavní představitele veřejné moci považujeme stát, který může část své veřejné moci delegovat na jiné subjekty, které jsou nestátního charakteru. Za subjekty nestátního charakteru považujeme veřejnoprávní korporace, které svou subjektivitu odvozují od státu a dělíme je na územní a zájmové. V České republice můžeme zařadit do veřejnoprávní korporace obce, kraje a do zájmových veřejnoprávních korporací patří hlavně profesní komory. (Balík, 2009)

Čmejřek tvrdí, že veřejnou správu charakterizujeme na základě dvou smyslů. Materiálního smyslu a poté formálního smyslu. „V materiálním smyslu je veřejná správa souhrnem správních činností ve veřejném zájmu na ústřední, regionální i místní úrovni. Tyto činnosti jsou kvantifikovatelné, neboť jsou financovány z veřejných rozpočtů. Ve smyslu formálním představuje veřejná správa činnost organizačních jednotek a osob, jež reprezentují veřejné zájmy. Toto hledisko postihuje i funkční dělbu mezi zákonodárnou, výkonnou a soudní moci při poskytování veřejných služeb“ (Čmejřek, Bubeníček, Čopík, 2010)

K rozvoji veřejné správy došlo v České republice po roce 1989. Vznikla reforma, která měla za cíl zvýšení kvality veřejné správy její přiblížení k občanům. Tuto reformu je možné rozdělit na 3 etapy. V první etapě, která nastala v roce 1990 došlo k revitalizaci obcí

na principech samosprávy, které navázali na činnosti, národních výborů, které byly zrušeny. V druhé etapě, se zrušili okresní úřady a jejich pravomoci. Následně tato působnost byla přenesena na obce a kraje, což nastalo v roce 2002. Třetí etapa probíhá v současné době a zabývá se zlepšením výkonu veřejné správy. (Illner, 1997)

3.2 Obecní zřízení v České republice

Zákon 128/2000 Sb. O obcích říká: „*Obec je základním územním samosprávním společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.*“ (Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích)

Obec je také veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, se kterým hospodaří na území, které je jasně vymezeno hranicí. Obec vystupuje vlastním jménem a nese odpovědnost ve všech právních vztazích. Obec se stará o potřeby svých občanů a jejich všestranný rozvoj. Zároveň mezi úkoly obce patří ochrana veřejného zájmu, které můžeme najít v zákonech a dalších právních předpisech. Obec tvoří územní celek, s jasně vymezenými hranicemi. (Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích)

Dle obecního zřízení je obcí jakékoliv sídlo s vlastní samosprávou, tedy vesnice, město a statutární město, kdežto v běžné mluvě je obec spíše brána jako synonymum pro vesnici a protiklad pro město. (Čmejrek a kol., 2009)

Pojem venkov můžeme označit jako geografický pojem, který můžeme vymezit hlavně ze sociálně geografických charakteristik. Do těchto charakteristik spadá počet obyvatel, dále hustota obyvatel. Hranici počtu obyvatel, která se obvykle používá pro hranici venkovské a městské obce je 2000 resp. 3000 osob. Hustota obyvatel je stanovena na 150 obyvatel na km². Jako venkovskou obec můžeme označit obec, která má maximálně 2 000 obyvatel a zároveň nemá více jak 50 % ekonomicky aktivních obyvatel. (Bernard, Kostelecký, Illner, Vobecká, 2011)

Obec spravuje zastupitelstvo obce a další orgány, které jsou: starosta, obecní úřad, rada obce, zvláštní orgány obce. Obec vykonává samostatnou a přenesenou působnost. Samostatná působnost je samostatný výkon samosprávy, přičemž přenesená působnost znamená, že některé pravomoci státu přecházejí na obec. Dle zákona do samostatné působnosti obce patří především záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů a záležitosti které stanovuje zákon. (Balík, 2009)

Dle zákona č. 128/2000 Sb. do samostatné působnosti patří následující:

- Hospodaření obce
- Vydávání komunálních dluhopisů
- Program rozvoje územního obvodu obce
- Rozpočet obce
- Závěrečný účet obce
- Přezkoumání hospodaření
- Trvalé a dočasné peněžní fondy obce
- Právnícké osoby obce a organizační složky obce
- Obecně závazné vyhlášky a jejich vydávání
- Územní plán
- Místní referendum
- Ustanovení orgánů samosprávy
- Zřizování obecní policie
- Spolupráce mezi obcemi
- Zřizování právnických osob
- Zřizování částí obce, pojmenování části obce, ulic a dalších prostranství
- Čestné občanství a ceny obce
- Řešení návrhů, podnětů a připomínek zastupitelů obce a orgánů obce
- Ukládání pokut za správní delikty v samostatné působnosti (Balík, 2009)

Přenesená působnost obce je vykonávána ve věcech, které stanoví zvláštní zákony. Jako občana obce považujeme fyzickou osobu, která je státním občanem České republiky a má zde trvalý pobyt. (Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích)

3.3 Obecní orgány

Jelikož je obec považována za veřejnoprávní korporaci, může jednat pouze prostřednictvím svých orgánů neboli funkcionářů. Zákon o obcích rozlišuje zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány obce či komise. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.3.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo je považováno za základní orgán obecní samosprávy, protože o něm rozhodují přímo občané v obecních volbách. Počet členů zastupitelstva je stanoven na základě počtu obyvatel obce a na velikosti územního obvodu. (Zákon 128/2000 Sb. o obcích)

Tabulka 1: Přehled počtu členů zastupitelstva dle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů v zastupitelstvu
do 500 obyvatel	5 až 15 členů
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů

Zdroj: vlastní zpracování, dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích

Každé zastupitelstvo má tzv. mandát, který vzniká zvolením členů zastupitelstva. Každý člen tento mandát vykonává osobně a v souladu se slibem, který se musí složit na prvním zasedání v daném volebním období, ve kterém byl člen zvolen. (Čmejrek, Kopřiva, 2007)

Zastupitelé mají určité funkce, funkci veřejnou, ta je neslučitelná s jinými veřejnými funkcemi. Všichni členové zastupitelstva mají při výkonu své práce tři určitá práva. „právo iniciativy, právo interpelace a právo informace“. Právo iniciativy znamená, že zastupitelé mohou předkládat zastupitelstvu obce, radě obce či výborům a komisím návrhy k projednání. Právo interpelace znamená, že zastupitelé mohou vznášet dotazy, připomínky, a další podněty na radu obce a její jednotlivé členy. Právo na informace znamená právo požadovat od zaměstnanců obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu, stejně jako od zaměstnanců právnických osob, které obec zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce. (Balík, 2009)

Zastupitelé mají také povinnosti; aktivně se účastnit zasedání zastupitelstva a dalších orgánů jejichž jsou členem. Musí plnit úkoly, které jim byly svěřeny od orgánů obce a hájit zájmy občanů a svým vystupováním nesmí ohrozit vážnost své funkce. Zasedání zastupitelstva je veřejné a mělo by se uspořádat alespoň 4krát ročně. Z každého zasedání je proveden zápis. Zastupitelstvo obce rozhoduje o věcech, které patří do samostatné působnosti obce a které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud zákon nestanoví jinak. Aby

zastupitelstvo bylo usnášeníschopné, musí být přítomna aspoň nadpoloviční většina všech členů. (Balík, 2009)

Zastupitelstvo obce má také pravomoci. Jsou to např.

- Schvalovat program rozvoje obce
- Schvalovat rozpočet obec, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni
- Zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce
- Zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny
- Rozhodovat o založení nebo zrušení právnických osob, schvalovat jejich zřizovací listiny
- Rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakladací smlouvy a stanovy a rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách
- Delegovat zástupce obce, s výjimkou § 102 odsta. 2 písm. c) na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast
- Vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- Navrhovat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí
- Určovat funkce, na které budou členové zastupitelstva obce uvolněni
- Zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce
- Volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obec
- Stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obec
- Zřizovat a zrušovat obecní policii
- Rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce
- Udělovat a odnímat čestné občanství obce a ceny obce (Balík, 2009)

3.3.2 Rada obce

Rada obce je považována za výkonný orgán obce v oblasti samostatné působnosti. Tento orgán je odpovědný zastupitelstvu. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva Počet členů je závislý na počtu

členů zastupitelstva. Rada musí mít liché rozmezí členů a to mezi 5–11 a také nesmí překročit třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada nevzniká v obcích, kde je počet členů zastupitelstva nižší jak 15 členů. Rada je usnášeníschopná, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech členů. Zasedání rady probíhá častěji než zasedání zastupitelstva a svolává jej starosta. Rada se schází dle potřeby. Zasedání je však neveřejné. Z každého zasedání stejně jako u zastupitelstva je pořizován zápis. Obci, kde rada nebyla zvolena, její pravomoc přechází na starostu obce, který po své volební období vykonává tuto funkci současně s funkcí starosty. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Působnost rady:

- Připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jeho usnesení
- Zabezpečuje hospodaření obce dle schváleného rozpočtu
- Plní vůči právnickým osobám a organizačním složkám obce úkoly zakladatele nebo zřizovatele
- Vydává nařízení obce
- Projednává a řeší návrhy
- Stanovuje rozdělení pravomocí v OÚ, zřizuje a ruší odbory a oddělení OÚ
- Zřizuje a ruší komise, jmenuje a odvolává jejich předsedy a ostatní členy
- Kontroluje plnění úkolů samostatné působnosti
- Stanovuje celkový počet zaměstnanců obce v OÚ (Balík, 2009)

3.3.3 Starosta

Starosta je považován za nejvyššího představitele obce. Spolu s místostarostou je volen členy zastupitelstva. Starosta musí být občanem České republiky. Starosta může odvolat tajemníka obecního úřadu, ale pouze se souhlasem ředitele krajského úřadu. Mezi odpovědnosti starosty spadá: (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

- Přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok
- Plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanovuje jim plat podle zvláštních předpisů, pokud v obci není tajemník obecního úřadu
- Může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech
- Požaduje po Policii ČR spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku

- Odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce
- Zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu
- Rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce
- Plní další úkoly stanovené zákonem
- Plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu
- Místostarosta zastupuje starostu. Zastupitelstvo může určit více místostarostů a jim svěřit některé úkoly (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Mezi další pravomoci starosty patří svolávání a řízení zasedání zastupitelstva obce a rady obce, dále podepisuje spolu s ověřovatelem zápisy z jednání zastupitelstva obce a rady obce. V době nepřítomnosti starosty nebo v době kdy starosta nevykonává svoji funkci, jej zastupuje místostarosta. Starosta spolu s místostarostou je oprávněn podepisovat právní předpisy obce. Je-li odvolán starosta obce z jeho funkce, anebo se případně vzdá této funkce a není současně zvolen nový starosta, tak jeho funkce dočasně zastává místostarosta až do doby, než je zvolen nový starosta. V případě, když je odvolán i místostarosta, zastupitelstvo pověří některého z členů, aby vykonával pravomoc starosty. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, případně místostarosty, tajemníkem obecního úřadu, pokud je tato funkce zřízena a dále zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu. V čele obecního úřadu působí starosta obce. Obecní úřad je rozdělen na jednotlivé odbory a oddělení a tyto jednotlivé úseky zřizuje rada obce. V samostatné působnosti obecní úřad plní úkoly, které mu svěřilo zastupitelstvo či rada obce, dále pomáhá v činnosti výborům a komisím a rozhoduje v případech, které byly stanoveny zákonem o obecném zřízení nebo zvláštním zákonem. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.3.5 Výbory zastupitelstva obce

Zastupitelstvo obce může zřizovat iniciativní a kontrolní orgány v podobě tzv. výborů. Výbory plní úkoly, které jim zadává zastupitelstvo obce. Za veškerou svoji činnost odpovídají zastupitelstvu obce. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce. Výbory

se scházejí dle jejich potřeby a počet členů je lichý. Usnesení výborů se vyhotovuje písemně, vždy jej podepisuje předseda výboru a jeho usnesení je platné, pakliže s ním souhlasí nadpoloviční většina všech členů. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Zastupitelstvo obce je povinné zřizovat vždy kontrolní a finanční výbor. Tyto výbory musí být nejméně tříčlenné. Členy těchto výborů nesmějí být starosta, místostarosta, či tajemník obecního úřadu. Dále můžeme vyřadit osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce obce. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Hlavním úkolem finančního výboru je kontrola hospodaření s majetkem a finančními prostředky. Dále plní úkoly, které mu jsou zadány zastupitelstvem obce. Kontrolní výbor kontroluje usnesení zastupitelstva obce a rady obce, pokud je rada zřízena. Kontrolní výbor také kontroluje dodržování všech právních předpisů ostatních výborů a plní další úkoly které mu zastupitelstvo obce udělí. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Pokud v obci žije alespoň 10 % občanů, dle posledního sčítání obyvatel, kteří se hlásí k jiné národnosti než české, zastupitelstvo poté zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Členové jsou zástupci těchto národnostních menšin. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Zastupitelstvo může zřizovat i osadní či místní výbory. Počet členů osadního výboru musí být však nejméně 3. Předseda osadního výboru je zvolen zastupitelstvem z řad členů. Osadní výbor je oprávněn překládat zastupitelstvu či radě a výborům návrhy, které se týkají rozvoje části obce a rozpočtu obce. Také se mohou vyjádřit k návrhům, které jsou předkládány zastupitelstvu a radě k rozhodnutí. Pouze v případě, pokud se to týká části obce. Osadní či místní výbory se mohou vyjadřovat k připomínkám a podnětům, které jsou předkládány občany obce, kteří v obci mají trvalý pobyt. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.3.6 Komise obecní rady

Rada obce může zřídit své poradní a iniciativní orgány obce a to komise. Komise je výkonným orgánem obce, jestliže ji je svěřen výkon přenesené působnosti. Komise předkládá radě obce svá stanoviska a náměty. Komise je odpovědná radě obce, ale ve výkonu přenesené působnosti na svěřeném úseku odpovídá starostovi. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.4 Komunální volební systém a jeho účinky

3.4.1 Volby

Volby řadíme mezi základní pilíře zastupitelské demokracie. Volby poskytují občanům možnost vybrat si mezi různými politickým aktéry (alternativami), které jsou představovány různými politickými stranami a jejich kandidáty. Hlavním úkolem voleb je zjistit aktuální rozložení politických sil v dané obci a zajistit odpovídající reprezentaci. Od voleb se odvíjí veškeré další politické dění v dané obci, jako je například rozdělení mandátů, vytvoření většiny a exekutivy či zformování opozice, která exekutivu posléze kontroluje. Spolu s volbami jsou určeny aktuální požadavky a priority společnosti. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Díky volbám občané získávají možnost kontrolovat zastupitelské i exekutivní orgány, které v případě nespokojenosti s politickou reprezentací mohou v dalším volebním období vyměnit. Hlavní funkcí voleb je funkce kontrolní, s níž je spojena také legitimizační funkce, kdy prostřednictvím voleb je získávána legitimita pro zvolené orgány. Další z funkcí je funkce integrační, ve které dochází ke střetávání různých odlišných zájmů a priorit či cílů. Aby volby mohly plnit všechny 3 uvedené funkce, jsou založeny na principu všeobecného, rovného a přímého volebního práva. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.4.2 Volební právo

Volební právo můžeme rozdělovat na aktivní a pasivní volební právo což je právo volit a právo kandidovat. Toto právo by měli mít všichni občané dané obce, kteří dosáhli určitého věku, a pokud u nich není žádná bariéra. V České republice právo volit má každý občan, který dosáhl 18 let. Právo kandidovat už se ale liší věkovou hranicí. Právo kandidovat do poslanecké sněmovny vzniká dosažením 21 let, a ve volbách do senátu je tato věková hranice vyšší, tedy 40 let. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Ve volbách jsou si všichni občani rovni, z hlediska váhy i počtu hlasů, které mají. V přímých volbách je hlasováno přímo pro jednotlivé kandidáty, zatímco v nepřímých volbách občané volí prostřednictvím kolegia volitelů. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Významnou podmínkou funkčnosti voleb je také politická pluralita a svoboda volby. Voliči nesmí být vystaveni nátlaku, aby odevzdali hlasy pro určitého kandidáta či stranu. Z tohoto hlediska musí mít voliči možnost výběru mezi více stranami či vybranými kandidáty. Voliči by měli získat dostatečné informace v časovém předstihu o kandidátovi či

straně, tak aby si mohli vytvořit vlastní názor. Nesmějí zde vzniknout žádné výhody ani nevýhody. S volbami souvisí i tajnost hlasování. Každému voliči musí být zaručeno, že nelze jakýmkoliv způsobem zjistit, jak jednotliví voliči hlasovali. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.4.3 Volební systémy

Čmejrek a kol. označuje volební systém jako „metodu převádění vůle voličů do podoby voleného zastupitelského orgánu“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010). Zákon, jenž volby řídí, upravuje celý proces voleb. Procesem voleb se rozumí zpracování a kontroly seznamů voličů, zřízení volebních orgánů, sestavení kandidátních listin či vyhlášení výsledků voleb. Pojem volební procedura můžeme chápat jako sčítání hlasů a jejich převádění na mandáty. Pokud se budeme zabývat pojmem volební systém, můžeme jej v užším slova smyslu chápat jako princip, na němž je založeno převádění hlasů na mandáty. V širším smyslu volební systém obsahuje základní komponenty jako jsou volební obvod, forma kandidatury, struktura hlasu, volební klauzule a volební formule. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Volební systém v užším pojetí používá základní volební principy, a to jsou většinový a proporciální. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Většinové volební systémy se využívají v jednomandátových volebních obvodech. Zatímco proporciální volební systémy se využívají ve vícemandátových obvodech. Ve většinových systémech se vyskytuje tolik volebních obvodů, kolik se volí mandátů s tím, že voliči si vybírají mezi jednotlivými kandidáty a ten, který získá určenou většinu hlasů v daném volebním obvodu, získá mandát. V proporciálních systémech se nevybírá mezi jednotlivými kandidáty ale mezi kandidátskými listinami tzn. voliči si mohou vybírat mezi politickými stranami. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Většinové volební systémy mají určité výhody, a to jsou jednoduchost, vysoká personalizace volby a těsný vztah zvoleného zastupitele a daného volebního obvodu. Za nevýhodu můžeme považovat disproporcionalitu výsledků, která upřednostňuje silnější strany na rozdíl od slabých a nově vzniklých politických stran. V těchto většinových volebních systémech, se nenachází stejnoměrné uspořádání politických sil. Většinové systémy pak selhávají v tom, co je hlavním úkolem voleb. Nevýhody vznikají, pokud je k vítězství ve volbách potřebná většina hlasů, pak se otevírá i prostor pro slabší a menšinové strany. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Naopak systém poměrného zastoupení odhaluje rozložení politických sil a přidělení mandátů. Aby v těchto zastupitelských orgánech nedošlo k velkému rozdělování politických stran, byla vytvořena tzv. volební klauzule, která stanovuje umělý práh. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Proporciální systémy jsou složitější a jejich nevýhodou je, že získané hlasy se musí přepočítat na mandáty, dále také závislost kandidátů na politické straně, či na kandidátní listině, za kterou kandidují. V tomto volebním systému se udělují také preferenční hlasy, které slouží ze zlepšení osobnosti voliče, a těmito hlasy mohou voliči zasahovat do pořadí kandidátů na kandidátních listinách. Oba volební systémy se v jednotlivých volbách propojují, ale ani jeden z nich není proporciální a díky tomu dochází k nadreprezentaci nebo podreprezentaci politických stran. Základní problém volebních systémů je v tom že je nutné nalézt kompromis mezi spravedlností a proporcionalitou systému na jedné straně a efektivitou na straně druhé. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.4.4 Volební obvod

Velikost volebního obvodu se vymezuje počtem mandátů, které jsou rozdělovány mezi jednotlivé volební obvody. Proporcionalita voleb má zásadní vliv na jeho velikost. Čím je obvod větší, tím více mandátů se v něm přiděluje a při zmenšování volebního obvodu se jeho proporcionalita snižuje. Za kritickou hranici se považují volební obvody s 5 mandáty, tímto se projevuje nadreprezentace a silná disproportionality silnějších politických stran. S volebním obvodem také souvisí tzv. volební geometrie neboli gerrymandering, což znamená manipulace s hranicemi volebního obvodu, díky které je možné umožnit některému z kandidátů či kandidátní listině, zlepšení volebního výsledku. Tento gerrymandering má své uplatnění především v jednomandátových volebních obvodech. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.4.5 Forma kandidatury

Forma kandidatury záleží na typu volebního obvodu. Jednomandátové volební obvody používají personální kandidaturu, kdy voliči mohou volit mezi jednotlivými kandidáty. V České republice tuto personální kandidaturu můžeme vidět především ve volbách do senátu. Ve vícemandátových volebních obvodech si voliči vybírají mezi kandidátními listinami politických stran. Na těchto kandidátních listinách je více kandidátů,

než může daná politická strana získat mandátů, a proto velmi závisí na pořadí jednotlivých kandidátů. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

V odborné literatuře můžeme najít tři typy kandidátních listin a to: přísně vázané, vázané, otevřené (volné). V přísně vázané kandidátní listině je pevně určené pořadí kandidátů, které voliči nemohou ovlivnit. Na vázané kandidátní listině jsou kandidátní uvedení v daném pořadí, ale voliči mohou díky preferenčním hlasům pořadí kandidátů ovlivnit, a tím i ovlivní zisk mandátu. V české republice tento typ můžeme vidět při volbách do poslanecké sněmovny či do Evropského parlamentu a do zastupitelstev krajů. Posledním typem je otevřená neboli volná kandidátní listina, při níž se volič může rozhodnout volit kandidáty z více kandidátních listin. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.4.6 Struktura hlasu

Voliči svým volebním hlasem vyjadřují své preference či volební názory k určité politické straně. Struktura hlasu je způsob hlasování, při němž dochází k transformaci politických preferencí jednotlivých voličů do jednotné podoby hlasování. Hlas můžeme rozdělit na hlas jediný a vícenásobný. Jediný hlas najdeme v České republice při volbách do senátu, kdy se volí v jednomandátových obvodech. U většinového systému, je pro zisk mandátu potřebná většina hlasů, můžeme využít i alternativní hlas. Voliči tak mohou na kandidátní listině zvolit ještě dalšího kandidáta. Jediný hlas se může používat ve vícemandátových obvodech, ale pouze s přísně vázanými kandidátními listinami. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Voliči mají možnost použít v systému poměrného zastoupení s vázanými kandidátními listinami preferenční hlasy. Tyto preferenční hlasy mohou změnit pořadí kandidátů na kandidátní listině. S otevřenými kandidátními listinami můžeme spojit i vícenásobný hlas. Počet hlasů, které má volič k dispozici, závisí na velikosti volebního obvodu a na počtu mandátů. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Voliči mohou dávat své hlasy kandidátům z různých kandidátních listin napříč stranickým spektrem, a to díky otevřeným kandidátním listinám a vícenásobným hlasům. V ČR uplatňujeme vícenásobný hlas při volbách do zastupitelstev obcí. Do vícenásobného hlasu řadíme limitovaný hlas, kdy počet hlasů, jenž mohou mít voliči k dispozici je nižší než počet přidělovaných mandátů. Dalším z možností je tzv. kumulativní hlas, jenž dává možnost dát jednomu kandidátovi více hlasu či všechny. Pro smíšené volební systémy platí dvojí hlas, kdy volič může použít jeden hlas pro výběr kandidáta v jednomandátovém

volebním obvodu a další pro kandidátní listinu ve vícemandátovém volebním obvodu. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.4.7 Volební klauzule

Volební klauzule též označována jako uzavírací klauzule je uměle stanovený práh, používaný pro vstup politických stran do zastupitelstva. Politické strany musí získat určitý počet hlasů, aby se dostali do skrutinia a poté mohly získat mandáty. Uzavírací klauzule je používána v proporcionálních volebních systémech, kdy má zabránit velkému dělení zastupitelského orgánu. Je to redukční funkce. Uzavírací klauzule se v ČR používá ve všech typech voleb, které jsou založeny na principu poměrného zastoupení. Umělý práh je nastaven na úroveň 5 % a to ve volbách do poslanecké sněmovny, Evropského parlamentu či v krajských a obecních volbách. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.4.8 Volební formule

Na základě volební formule dochází k převodu hlasů voličů na mandáty. Jde o matematickou formuli, která je definovaná v příslušném volebním zákoně. Většinové volební formule jsou používány v jednomandátových volebních obvodech, naopak proporciální formule se využívá ve vícemandátových volebních obvodech. V České republice do zastupitelstev obcí, krajů, a i do Evropského parlamentu se využívají vícemandátové volební obvody a proporciální volební formule. V senátních volbách se využívají jednomandátové obvody s příslušnou většinovou volební formulí. Proporciální volební formule, která se využívá ve vícemandátových volbách, funguje na základě volebních kvót nebo na volebních dělitelích. Volební kvóty reprezentují počet hlasů potřebných pro získání mandátu, tj. přirozený práh vstupu do zastupitelstva ve volebním obvodě. Politická strana získává tolik mandátů, kolikrát lze počet hlasů na dané kandidátní listině strany vydělit volební kvótou. V případě druhé metody, tedy metoda volebních dělitelů, se počet získaných hlasů v dané straně postupně dělí určenou řadou dělitelů. Podíly se následně seřadí dle velikosti a mandáty pak získají ty politické strany, kde byly vypočteny nejvyšší podíly. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Metody výpočtu volebních dělitelů se liší v posloupnosti dělitelů. Ve volbách do zastupitelstev obcí či do poslanecké sněmovny se používá d'Hondtova volební formule, která pracuje s posloupností dělitelů 1, 2, 3 až n, aby počet dělitelů odpovídal počtu kandidátů na dané listině. Imperialiho formule pracuje s řadou 2, 3, 4, tedy vždy $n + 1$. Sainte-

Lague má řadu založenou na $2n+1$. Zvolené řady mají vliv na proporcionalitu voleb. Pokud intervaly mezi děliteli jsou malé, dochází k posílení silných stran. Větší intervaly mezi děliteli naopak zvyšují šance u menších stran. Malé strany může také posilovat tzv. dánská formule, kde můžeme najít značné intervaly mezi děliteli, tedy 1, 4, 7 až $3n-2$. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.4.9 Volby do zastupitelstva obce v České republice

Volby do zastupitelstva obce jsou upravovány zákonem č. 491/200 Sb. Tento zákon upravuje i podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb i rozsah soudního přezkum. Volby se provádí na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva s tajným hlasováním a dle pravidel poměrného zastoupení. Zastupitelstva mají čtyřleté funkční volební období. Právo volit do zastupitelstva mají občané ČR, kteří mají v obci přihlášený trvalý pobyt, dále dovršili 18 let. (Čmejrek, 2008)

Každá obec vytváří jeden volební obvod. V obci, kde je do 10 000 obyvatel, je možné vytvořit více volebních obvodů za předpokladu, že bude voleno nejméně 5 členů do zastupitelstva, v obci do 50 000 obyvatel je potřeba volit nejméně 7 členů do zastupitelstva, a v obci nad 50 000 obyvatel je potřeba nejméně 9 členů do zastupitelstva. (Čmejrek, 2008)

Každá politická strana může kandidovat pouze s jednou kandidátní listinou, tedy samostatně. Pokud volby probíhají ve více obvodech, může mít strana kandidátní listinu v každém z nich. Za volební stranu lze považovat registrované politické strany a hnutí, nezávislé kandidáty, či sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran či hnutí. Kandidáti mohou být napsáni pouze na jedné kandidátní listině. V případě, pokud kandidují nezávislí kandidáti, musí doložit ke kandidátní listině petici podepsanou jejich voliči, kteří podporují jejich kandidaturu. V případně sdružení nezávislých kandidátů je potřeba 7 % podpisů obyvatel dané obce či obvodu, u samostatně kandidujících je to 5 – 0,5 % počtu občanů dle velikosti obce či obvodu. Na kandidátní listině lze uvést tolik křesel, kolik je míst do zastupitelstva obce. (Čmejrek, 2008)

Volby do zastupitelstva využívají otevřené kandidátní listiny a voliči mají k dispozici vícenásobný neboli kombinovaný hlas, tj. volič může zaškrtnout tolik kandidátů, kolik je mandátů v zastupitelstvu napříč stranami či zaškrtnou pouze jednu stranu. Tyto dvě varianty je možné kombinovat. Voliči musí hlasovat za osobní přítomnosti, jelikož zastoupení není možné. Voliči provedou změny na hlasovacím lístku, který posléze vloží do obálky a vhodí do urny za přítomnosti volební komise. (Čmejrek, 2008)

Ve volbách do zastupitelstev obcí v ČR platí princip poměrného zastoupení, což je tzv. uzavírací klauzule, a to ve výši 5 %. V komunálních volbách se však klauzule ještě upravuje, a to tak, že přihlédne k počtu kandidátů na kandidátní listině. Ve volbách do zastupitelstev se k přepočtu hlasů na mandáty využívá d'Hondtova volební formule. (Čmejrek, 2008)

3.5 Komunální stranická spektra

Politické stranictví je podstatnou součástí zastupitelské demokracie. Nejvýznamnější funkce politických stran je v podobě zprostředkovatele mezi občany a politickou mocí. Politické strany jsou významným nástrojem účasti občanů na demokratickém procesu. Na základě společných sdílených názorů, postojů a zájmů dochází ve stranických řadách ke sdružování občanů, kteří jsou politicky aktivní. V politickém zápase neboli ve volbách se strany snaží získat co nejpočetnější možný podíl na státní moci a ve veřejné správě. Politické strany představují a obhajují zájmy svých voličů a také naplňují jejich cíle. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Na konci 19. a na začátku 20 století v rozvinutých zemích došlo k vývoji politického stranictví. Dotvářely se moderní demokratické systémy a v politickém životě se objevovaly široké vrstvy společnosti. Mezi nejstabilnější z hlediska historického a teritoriálního zakotvení považujeme v České republice dvě parlamentní strany, a to KSČM a KDU-ČSL. Ostatní politické strany se začaly formovat až po roce 1989. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Lokální politické systémy do určité míry ovlivňuje velikost obce. Ve velkých městech je úloha politických stran skoro stejná jako na úrovni národní. Velkou část mandátů v zastupitelstvu si rozdělují strany, které se vyskytují v poslanecké sněmovně. Spektrum je dále doplňováno o neparlamentní a regionální subjekty. Politické systémy v menších městech se utváří odlišně, pozice parlamentní stran je slabší a zde dostávají větší možnosti nezávislí kandidáti. (Čmejrek a kol., 2009)

3.5.1 Fenomén nezávislosti

Hojné zastoupení nezávislých kandidátů a jejich sdružení můžeme považovat za charakteristický rys politické scény na komunální úrovni. Tito kandidáti svými rysy vyhovují lokálnímu politickému systému. (Čmejrek, 2008)

Parlamentní strany se na komunální úrovni neobejdou bez nezávislých na svých kandidátních listinách. Jedním z důvodů může být snížený počet členské základy parlamentních stran, či se snaží vylepši si image, protože čím více je zaplněna kandidátní listina kandidáty, tím větší výhodu strany mají z hlediska struktury hlasu. Jako další důvod, proč jsou na kandidátních listinách zařazeni nezávislí je taktický důvod, díky kterému je možná výhoda nezávislých kandidátů při tvorbě koalic. V malých obcích mohou být zastupitelské orgány tvořeny jenom nezávislými kandidáty či jejich sdruženími. S větší velikostí obce dochází ke snižování počtu nezávislých na kandidátních listinách. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Naopak ve větších městech nezávislí kandidáti doplňují stranické spektrum s tím, že čím větší je obec, tím je jejich úloha menší. To však neznamená, že se neobjevují i ve větších městech. Nezávislé osoby či sdružení tvoří v nejmenších obcích občas i jedinou formu politického zastoupení a můžeme jejich roli v politickém dění považovat za velmi významnou. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.6 Komunální konfliktní linie

Pojem konfliktní linie neboli *cleavages*, štěpení, rozpory, představují konflikt týkající se protikladných zájmů různých skupin ve společnosti, většinou dvou skupin. Těchto konfliktních linií existuje v naší společnosti velké množství a mohou se vzájemně křížit. O konfliktní linii můžeme hovořit tehdy, pokud rozdíl mezi skupinami přeroste v otevřený konflikt, který má trvalý charakter a představuje tak politický problém, jenž pomáhá profilaci politických stran. Konfliktní linie můžeme chápat jako rozdíly mezi skupinami např. ideologické, etnické, sociální, národnostní atd. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Říchová (Říchová, 2002) hovoří o problematice *cleavages* jako o historicky podmíněném konfliktu na rozdíl od ostatní autorů. Dle Lipseta a Rokkana můžeme konfliktní linie vymežit na 4 základní:

- a) Rozpor mezi centrem a periferií – řeší konflikt mezi hospodářsky vyspělým územím a méně vyspělým územím.
- b) Napětí mezi státem a církví – zde řeší jak problém sekularizace, tak význam příslušnost k odlišným náboženským vyznáním.
- c) Napětí mezi městem a venkovem – zabývá se problematikou, kdy město vystupuje na rovině modernizace zatím co na venkově přetrvávají zastaralé hodnoty.

- d) Třídění štěpení společnosti – význam ideologického zázemí ve vztahu k politickým stranám (Říchová, 2002)

Na české scéně, která má homogenní jak národnostní, tak etnickou kulturu, můžeme najít konflikt mezi pravíci – levíci. Politologové jsou toho názoru, že čím menší obec, tím se snižuje prostor pro vznik politických rozporů na základě myšlenkově odlišných názorů. Jako zdroj konfliktů v malých obcích někteří autoři považují spíše osobní vztahy než politické. (Říchová, 2002) (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Za konflikty v malých obcích můžeme pokládat konfliktní linii, která je vymezena tzv. koncepcemi *Gemeinschaft* a *Gesellschaft*. Tyto konfliktní linie mohou být jednorázové a vznikají v souvislosti s určitými případy či projekty. Pojem *Gemeinschaft* prezentuje obec jako venkovskou společnost, kdy její činy jsou založené na emočním přístupu, sousedské spolupráci, pocitu soudržnosti a vzájemnosti. Vztahy v této venkovské společnosti mají neformální a osobní charakter. Oproti tomu pojem *Gesellschaft* označuje městskou společnost, která je moderní a formálně organizovaná, a v této společnosti je typický individualismus, egoismus, racionalita či soutěživost. Vztahy a komunikace jsou na formální úrovni a mají věcný charakter. Tyto koncepce mohou mít vliv na politické rozhodování v místní politice. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

V rozvoji obce lze spatřit další konfliktní linii, jejích neshody se týkají hlavně obcí, které jsou v blízkosti velkých měst a jsou zde budována tzv. „satelitní městečka“. V těchto obcích se může v krátké době rapidně zvýšit počet obyvatel, a tím poté dochází k zátěži místní infrastruktury, která na tento nárůst není připravena. Místní a přistěhovalí obyvatelé často tlačí na zastupitelstvo, aby zajistilo kvalitnější občanské vybavení, a zároveň došlo k dobudování nevyhovující infrastruktury. Vzhledem k této situaci pak často vznikají konflikty či díky nespokojenosti s aktuální situací a rozvojem obce, často mohou vznikat i nové strany. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Konflikty mohou nastat i u malých obcí, které se nacházejí v tzv. „chalupářských oblastech“, či poblíž turisticky atraktivních míst. V těchto oblastech můžeme vidět spory v mezi chalupáři a místními obyvateli. Spory se převážně týkají např. poplatků za odvoz odpadu, či mít rozdílné představy o způsobu vedení obce. Hlavní politický problém ve většině případech nastává, pokud se chalupáři zapojují do politického života obce. V turisticky atraktivních obcích, se mohou rozvíjet konflikty, které jsou spojeny s generační výměnou, kdy mladší generace nelpí na zachování lokálních zvyklostí či zavedených

způsobů. Mladší generace tak zavádí nové způsoby chování. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.7 Komunální politické koalice

V České republice se v komunálních volbách používá volební systém poměrného zastoupení. K vládnutí je zpravidla nutné získat alespoň nadpoloviční většinu mandátů. K této situaci v prostředí volebního systému s poměrným zastoupením vzniká výjimečně, a proto je nutné uzavřít spojenectví neboli koalici, a to minimálně dvou politických stran. Koalice vznikají i v malých obcích. Zde většinou vznikají pouze z důvodu volby členů rady (nebo jen starosty a místostarosty). Ve větších obcích mají trvalejší a formálnější charakter. (Balík, 2009)

Prostřednictvím koalice politických subjektů se vykonává prosazování určité politiky či obsazují se pozice svými kandidáty. Tímto se zabývá teorie koalic, která vychází z teorií her a ty jsou založené na rozboru příčin a pohnutek, a díky nim dochází ke spolupráci politických subjektů. Minimální účast jsou tři subjekty. K analýze zformulovaných koalic jsou využívány dva přístupy. První přístup neboli office seeking theory, vysvětluje určitá koaliční spojení stran jako důsledek racionálního chování politických subjektů v politickém boji. Cílem tohoto hlediska je získat co největší podíl mandátů ve vládě. Další přístup je policy seeking theory, a ten se zabývá vysvětlováním účasti či neúčasti politického subjektu na vládní koalici, tedy řeší politickou náplň koalice. Cílem druhého přístupu je prosazení vlastního politického programu. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Aby bylo možné aplikovat teorii koalic na lokálním politickém stupni, musíme zohlednit charakter místního politického procesu. Sestavování koalic na lokální politické úrovni má odlišná pravidla než vyšší politické úrovně. Z hlediska lokálního politického prostředí je důležité vysvětlovat průběh vytváření koalic v určitých širších souvislostech místních politických a sociálních podmínek. Pro analýzu koaličního jednání je nutné zde zařadit vliv společenského prostředí, tradic či lokální politické kultury. Z toho plyne, že nejčastěji se pro proces utváření koalic na lokální úrovni využívá druhý přístup, tedy policy seeking theory. Z tohoto hlediska toto stanovisko není jednoznačné. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

3.7.1 Typologie koalic dle Balíka

Balík (Balík, 2009) vymezuje dvě hlavní kategorie koalice, a to minimálními vítěznými a nadměrnými. Způsob, který se používá k třídění, vypovídá o míře soutěživosti politického systému. Do nadměrných koalic můžeme zařadit také velké koalice, které jsou tvořeny dvěma největšími ideologicky rozdílnými politickými subjekty, a dále řadou menších subjektů. Koalice se třídí na dvouúrovňové podle jejich fungování a vzniku. Na první úrovni máme třídu koalice, kde je vymezen počet aktérů, přičemž druhá úroveň nám rozlišuje koalice podle ideové vzdálenosti prvků uvnitř systému a také podle počtu mandátů. Ke třídě minimální vítězné koalice jsou přiřazovány typy minimální vítězné koalice ideově propojené a nepropojené. K další třídě nadměrné koalice se přiřazují typy nadměrně ideově propojené, nadměrně ideově nepropojené, široké a všestranné. Velké koalice můžeme přiřadit k obou třídám. (Balík, 2009)

Minimální vítězná ideově propojená koalice

Koalice má právě takový počet členů, který je nutný pro získání většiny, a členové této koalice jsou si vzájemně ideově blízko. Tato koalice je představována jako nejlogičtější řešení povolební situace. (Balík, 2009)

Minimální vítězná ideově nepropojená koalice

Koalice, která je složena z nejmenšího počtu členů či mandátů, který je potřebný k většině a není ideově propojená. V této koalici se vyskytují strany, která nejsou ideově příbuzné a mohou být i protikladné. Od velké koalice se odlišuje tím, že není vytvářena dvěma hlavními reprezentanty politického spektra. Mohou nastat dvě situace, kdy vzniká minimální vítězná ideově nepropojená koalice. Jako první příklad je situace, kdy vítěz voleb není schopen utvořit minimální vítěznou ideovou koalici, protože není s kým. Před spojením s velkou koalicí upřednostňuje spolupráci s menší ideově vzdálenou stranou, která nebude mít v koalici tak významnou pozici jako strana větší. Druhým příkladem je situace, kdy se ideově propojená koalice nevytvoří, i když by mohla být vytvořena, a to z personálních důvodů. (Balík, 2009)

Velká koalice

U této koalice v porovnání s ostatními dochází ke výjimečnému stavu, jelikož je tato koalice definována ideově a ne většinou. Je to situace, kdy mohou spolupracovat dvě

dominantní ideově protikladné strany a za jistých okolností mohou spolupracovat i s dalšími menšími či středovými stranami. Aby došlo k označení velká koalice, musí se zde nacházet minimálně dvě ideově různé strany. Vznik těchto velkých koalicí je nejčastěji dán z důvodu zvětšení šance na podporu v zastupitelstvu a zmenšení počtu členů koalice. Dále se u tohoto typu koalic předpokládá dlouhodobější spolupráce, která přesahuje jedno volební období. (Balík, 2009)

Nadměrná ideově propojená koalice

Tato koalice funguje za předpokladu splnění dvou podmínek. První podmínkou je že v koalici musí být přítomen alespoň jeden nadbytečný člen, u kterého by koalice stále disponovala většinou hlasů. Druhou podmínkou je důležitost ideové příbuznosti daných stran, kdy tyto ideové příbuznosti nejsou výrazně vzdálené od sebe. V českém komunálním a krajském systému koalice vznikají v systémech, ve kterých je potřeba k rozhodnutí nadpoloviční většina všech zákonodárců (nikoliv jen přítomných). Také se mohou objevovat v systémech, kdy opozice vystupuje jednotlivě proti vládě. Mezi další důvody, pro vznik koalice je situace, kdy vítězná politická strana je dominantní, ale nemá většinu mandátů a nechce být tak obětí menšího politického partnera, i když je ideově blízký, a jehož hlasy by stačily k většině. Vítězná strana k sobě přizve více ideově blízkých politických partnerů, aby nikdo nedosáhl na exkluzivní pozici. (Balík, 2009)

Nadměrná ideově nepropojená koalice

Tato koalice je z větší části podobná nadměrně ideově propojené koalici, ale odlišuje se tím, že zde koalici tvoří ideově vzdálení členové. Vedou se spekulace, zda není spíše koalicí velkou či širokou, protože je velmi podobná koalici minimální vítězné ideově nepropojené, avšak liší se v přítomnosti nadbytečného člena. Vlastností této koalice je existence více politických partnerů, přičemž minimálně jeden z nich se musí objevit v ideovém spektru mezi dvěma koaličními subjekty. Pokud by se v opozici nacházel pouze jeden subjekt, jednalo by se o koalici širokou. Tato koalice se vytváří z velmi podobných důvodů jako nadměrně ideově propojené koalice, ale je zde výjimka, že cena za spolupráci s ideově vzdálenějšími subjekty je v dané situaci nižší než při spolupráci s ideově bližšími partnery. (Balík, 2009)

Široká koalice

Spolupráce v této koalici je vytvořena téměř u všech významných politických partnerů. Z ideologických důvodů se v opozici nachází jeden významný politický subjekt. Tato koalice musí mít více než dva subjekty, a zároveň ji musí tvořit více subjektů, než je zapotřebí k získání nadpoloviční většiny v zastupitelstvu, dále musí spolupracovat s ideově různorodými partnery. Podnětem k existenci této koalice je snaha o zapojení co největšího počtu subjektů do společné zodpovědnosti. Pokud se jeden podstatný subjekt nemůže podílet na této koalici, může být spojenectví uzavřeno proti jedinému subjektu, anebo bez něj. Varianta spojenectví bez něho má blíže ke koalici všestranné a často se v ní po následujících volbách promění. Jedním z důvodů, proč vzniká široká koalice, může být tzv. „ochrana“ před vyloučeným aktérem, protože motiv společného nepřítel je silnější, vůči programovému rozdílu. Množství širokých koalic také může vznikat na základě kombinace dvou důvodů, a každý důvod sám o sobě vede k odlišnému typu koalice. Důvodem může být např. přesvědčení aktérů o prospěšnosti poměrného zastoupení všech subjektů. Dalším důvodem je přesvědčení většiny o nemožnosti spolupráce s některým z nich. (Balík, 2009)

Všestranná koalice

Tato koalice se označuje jako situace, kdy se na tvorbě zastupitelstva obce podílejí všechny politické subjekty. Všestranná koalice může vznikat na základě strategického myšlení jednotlivých aktérů. Pro vítězné síly, které mají možnost po volbách sestavit minimální vítěznou koalici, je pro ně jistější určitější zavedení konsenzuální atmosféry v podobě všestranné spolupráce. Tato spolupráce slibuje, že při potenciálním menším úspěchu ve volbách, nebudou „vyhnáni“ politicky úspěšnějšími stranami. Naopak vrhnout se do projektu minimální vítěznou koalice a vzniku opozice, představuje výhled do čtyřletého období, ve kterém může nastat střet s opozicí, a to pak může směřovat k porážce v dalších volbách, která bude znamenat vyklízení exekutivních postů. (Balík, 2009)

3.7.2 Typy koalic dle Jüptnera

Mezi varianty koaličního uspořádání Jüptnera (Jüptner, 2004) považuje za nejracionálnější tzv. minimální vítěznou koalici, která minimálním počtem členů zabezpečuje a zajišťuje většinu v legislativě. Další možností může být tzv. velká koalice, která je reprezentována minimálně jedním nebo více členy, kteří jsou nadbyteční. Poslední,

tedy třetí racionální variantu spatřuje v menšinové koalici, která zabezpečuje menšinové zastoupení v legislativě. (Jüptner, 2004)

Klasická teorie koalic řeší koalice na celostátní úrovni. Pro aplikování teorie na komunální úrovni je podstatné zjistit příslušnou hodnotu pro pojmy jako politická strana, parlament, premiér, vláda. Pojem parlament v komunální politice reprezentuje zastupitelstvo. Místo vlády si lze přestavit radu obce a premiéra na komunální úrovni přestavuje starostu. Vztahy premiéra a vlády jsou považovány za užší než vztah mezi starostou a radou obce. V současnosti je problém najít podobný výraz k politické straně. Koaliční aktéři mohou na komunální úrovni zastávat obdobnou funkci jako nezávislá sdružení, naopak, na druhé straně politické strany mají i jiné funkční a institucionální charakteristiky. Politické strany můžeme považovat za volné koalice či sdružení jednotlivců v malých nebo středních obcích, ve kterých se objevují koaliční zákonitosti. Politické strany se v komunální politice projevují různými zájmy, názory. Díky tomu se nedají snadno označit za jednotné aktéry, ale můžeme se zabývat pojmem jednotní aktéři na komunální úrovni. Proto jsou v této situaci politické strany pojmenovány jako tzv. politické tábory. (Jüptner, 2004)

Na komunální úrovni jsou podstatné osobní vztahy a názory, které se týkají schopností, dovedností a povahových vlastností jednotlivých účastníků, kteří kandidují na post starosty. V komunální politice se objevují určité cíle, které daní kandidáti, kteří se ucházejí o post politického aktéra, mohou chápat různými způsoby. Někomu jde o splnění si vlastních cílů, jiní mohou tuto roli politického aktéra považovat pouze jako společenskou funkci či funkci, jak se mohou zviditelnit v dané obci. Tyto různé cíle se pak objevují při koaličním jednání a může dojít k znesnadnění vytvoření koalice. (Jüptner, 2004)

Politické systémy, které se nacházejí na komunální úrovni, můžeme rozdělit do 4 typů, které se od sebe odlišují hlavně svojí velikostí. (Jüptner, 2004)

Nejmenší obce

V této kategorii se nachází obce, jejichž horní hranice je 1 700 obyvatel. Samospráva v těchto obcích se převážně tvoří nezávislými kandidáty. Zde je možné najít buď sdružení nezávislých kandidátů či jednotlivce. V těchto obcích se většinou vyskytují jedna až dvě politické strany. V nejmenší obci můžeme říci, že nezávislí kandidáti, ať už jsou to jednotlivci či sdružení, mají moc ve svých rukách. V této kategorii se politické strany

považují za zdroj sporů a politikaření. U nezávislých osobností vnímají občané schopnost spolupracovat. (Jüptner, 2004)

Koalice v nejmenších obcích jsou vzhledem k charakteru uzavírány ve variantě „každý s každým.“ Zde se nepoužívají termíny jako koalice či superkoalice, ale zastupitelé fungují na principu tzv. „velké rodiny“. V tomto typu obce bývá funkce starosty neuvolněná, a tak se zde nevolí rada obce, díky tomu je zde častá nepřítomnost koalic. Náznak koalice, se většinou vyskytuje před volbami, a i ten je založen na osobních vztazích. Proto zde charakterizujeme politický systém jako nesoutěživý a objevuje se zde vzájemná podpora všech kandidátních listin. (Jüptner, 2004)

Obce menší střední velikosti

Do kategorie menší střední obce spadají obce, které mají přibližně 1 700 až 9 000 obyvatel. Nezávislým kandidátům v této velikosti obce začínají konkurovat politické strany a se zvýšeným počtem obyvatel politické strany mnohdy poráží své soupeře tedy nezávislé kandidáty. Regionální strany lze taktéž považovat za politické strany, kde se objevují kandidáti většinou bezpartijní. Zde se setkáváme s velkým množstvím politických subjektů, které kandidují. (Jüptner, 2004)

Na kandidátní listině se může objevit až 10 politických stran, kde základním kamenem, který se vyskytuje v komunálních politických systémech v kategorii menších středních obcích, jsou tzv. jádra, která jsou složena z několika aktivistů. Politické strany na své kandidátní listiny dávají i tzv. „křoví“, aby byl maximalizován volební zisk. Pojmem „křoví“ jsou nazýváni kandidáti, kteří nemají zájem o dosažení mandátu v daném zastupitelstvu. Zde můžeme najít jak nesoutěživé politické strany, tak i soutěživé. Tyto systémy probíhají dle potřeby a v každém volebním období se střídají. Voliči se většinou v těchto případech rozhodují především podle osobnosti jednotlivých kandidátů, a proto politické strany se nemusí zaměřovat ve svých volebních kampaních na občany, ale vytvářejí tzv. „spřátelené kandidátky“, kde se objevují známí kandidáti, kterým voliči dávají přednost. (Jüptner, 2004)

V těchto obcích můžeme vidět uzavřenou a neformální podobu koalice, ve které političtí aktéři nebojují. Koalice, která vládne, po volbách obsazuje křesla tzv. uvolněných zastupitelů a členů rady obce. Zde se koalice neutváří z ideologických faktorů, ale je založena na osobních vztazích, které jsou v těchto obcích důležité. (Jüptner, 2004)

Obce větší střední velikosti

Zde je stanoveno rozmezí obcí 9 001 až 45 000 obyvatel. V těchto obcích vládou politické strany, kde kandidáti jsou většinou registrovaní členové. Na kandidátních listinách se objevuje 5 až 13 politických stran a hnutí. Zde se nevyskytují nezávislá sdružení, nebo je zde minimální výskyt. Nezávislí kandidáti se vyskytují na kandidátních listinách regionálně-komunálních stran. Hlavním znakem pro obce s větší střední velikostí je tzv. „polosoutěživý systém“, ve kterém se obsazují vládnoucí posty, s přihlédnutím na výsledky voleb. Můžeme zde vidět i menší míru soutěživosti mezi volbami. V těchto obcích se nesoutěživost skoro nevyskytuje. (Jüptner, 2004)

Koalice se zpravidla vytvářejí až po volbách. Tvorba vládnoucích koalic má vliv na zvolení starosty, místostarostů či radních. Nejvíce se zde objevují velké koalice, které se ale neskládají z celého politického spektra, ale mají větší část v zastupitelstvu. Politické strany zde představují koaliční aktéry neboli jádra, která jsou typická pro menší střední obce a zde ztrácí na významu. Mezi politickými stranami jsou vytvářeny silné vazby, které vedou k dlouhodobé spolupráci. V obcích větší velikosti je dán důraz na osobní vztahy, které jsou důležitější než ideologické faktory. (Jüptner, 2004)

Největší obce

Největší obce jsou tvořeny od 45 000 obyvatelů. Hlavní reprezentanti, kteří do této kategorie spadají, jsou statutární města. Politické strany zde dominují a nezávislí kandidáti či sdružení se zde už nevyskytují. Můžeme zde najít 6 až 13 politických stran, které mohou mít desítky až stovky členů. Schůze politických stran a zastupitelů jsou v největších obcích velmi časté. Vyskytuje se zde soutěživost mezi stranami, které fungují na typu „vlády a opozice“. (Jüptner, 2004)

V této kategorii je koalice velmi hojně využívána, a může být smluvně sjednána. Na vládních koalicích se podílí i politický přístup, kde můžeme najít ideologické i neideologické myšlení. Vznik koalic je po volbách, ale jsou zde i výjimky, kde se některé koalice vytvářejí i před volbami. Lídři politických stran se snaží získat většinu mandátů. Hlavním důvodem, proč dochází k vytváření koalice, není prosazování politického programu, ale jde zde spíše o moc. (Jüptner, 2004)

3.8 Modely lokální demokracie

3.8.1 Typologie lokálních modelů demokracie

Způsoby, jak se mohou sestavovat kandidátní listiny, je brán jako primární definiční kritérium pro typologizace venkovských obcí z hlediska lokálních modelů demokracie. Model sestavování kandidátních listin je zde brán jako atribut vedení volebního boje. V malých obcích je velmi specifický, a je používán pro vymezení hranic mezi malými a většími obcemi. V tomto kritériu se zohledňují i varianty definičních kritérií jako velikost obce a zastupitelstva, dále rozsah sociálního prostoru, formát stranického spektra, podoba místní politiky, formování předvolebních a povolebních koalic, úroveň participace občanů na místním politickém životě a další. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Předvolební sestavování kandidátních listin vychází ze dvou faktorů, a to z úrovně rivality (z charakteru volební soutěže o hlasy voličů) a z formátu místního stranického systému. Oba tyto faktory nám slouží jako nejvýznamnější kritéria k definici základního modelu sestavování kandidátních listin a dále pro typologizaci a definici lokálních modelů demokracie. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Úroveň rivality nám udává soutěživost systému a můžeme jej považovat za nejvhodnější kritérium, které nám může definovat charakter volebního soupeření na komunální úrovni. Tuto soutěživost nelze definovat pouze formátem stranického systému, ale je důležité pracovat i s dalšími faktory, jako např. psychologicko-sociologické faktory, které jsou dány lokální politickou kulturou a místními tradicemi. U malých obcí lze úroveň rivality omezit na problematiku koordinace postupu sestavování kandidátních listin. V úrovni rivality pak rozlišujeme na kooperativní, což je centrálně koordinovaný a nekooperativní. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Stranický systém můžeme vymežit jako pluralitní a nepluralitní. Pluralita systému je určována rysem, který je charakterizovaný ne množstvím kandidujících stran, ale celkovým počtem kandidátů, kteří jsou uvedeni na kandidátních listinách všech volebních stran. Za tento systém můžeme označit i systém, ve kterém kandiduje jen jedna strana kdy z hlediska obecné teorie stranických systémů je to nepřípustné. Stranické systémy můžeme pokládat za pluralitní, když počet kandidátů je vyšší než počet rozdělovaných zastupitelských křesel. Pluralitní politické prostředí rozlišujeme dle indexu plurality na skutečně pluralitní ($ip > 2$), a dále na semipluralitní ($1 < ip < 2$). (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Základní typologie lokálních modelů demokracie rozděluje obce do čtyř kvalitativně rozdílných skupin

- Model A = nepluralitní systém + nekooperativní model,
- Model B = nepluralitní systém + kooperativní model,
- Model C = pluralitní systém + kooperativní model,
- Model D = pluralitní systém + nekooperativní model,

Tabulka 2: Typologie lokálních modelů demokracie

Strategie Systém	Nekooperativní		Kooperativní		Index Plurality
Nepluralitní	Model A: neparticipativní		Model B: apolotickodemarchitický		$\left(\frac{\text{kandidáti}}{\text{zastupitelé}} \leq 1 \right)$
Pluralitní	Model D: kompetitivní	D1: semipluralitní	C1: semipluralitní	Model C: konsenzuální	$\left(1 < \frac{\text{kandidáti}}{\text{zastupitelé}} < 2 \right)$
		D2: pluralitní	C2: pluralitní		$\left(\frac{\text{kandidáti}}{\text{zastupitelé}} > 2 \right)$

Zdroj: vlastní zpracování, dle (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Model A= Neparticipativní model

Tento model nám představuje skupinu obcí, kde se můžeme setkat s nepluralitním stranickým systémem a také nekooperativní strategií u místních lokálních politických aktérů. Především se jedná o obce, kde lhostejnost a nezáměr místních obyvatel o lokální politiku došlo do té míry, že ohrožuje existenci vlastní autonomie municipality. Model můžeme vidět například v situaci, kdy dřívější zastupitelstvo určité obce dostalo obec do velkých finančních problémů, a proto nikdo z občanů se nechce ujmout vedení obce a tuto situaci řešit, protože může nastat negativní kritika od ostatních spoluobčanů. Dalším ukazatelem, kdy může nastat nezdravý stav lokálního politického systému je ten, kdy se musí opakovat nebo dodatečně uskutečňovat volby, protože v řádných volbách se nezúčastní ani minimální počet kandidátů což je 5. Aktivita před volbami je snižována. Na kandidátní listině se objevuje pouze několik málo obyvatel, kterým záleží na zachování nezávislosti obce. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Není mnoho možností na zlepšení této situace, a proto se ve většině případech jedná o poslední vývojové stádium, po kterém dochází k zániku obce či jejímu připojení k sousední obci. Ke zlepšení situace mohou přispět nově přistěhovaní obyvatelé, kteří většinou mají zájem o udržení samostatnosti obce. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Model B = Apoliticko-demarchistický model

Do skupiny B, tedy apoliticko-demarchistického modelu, můžeme zařadit obce, ve kterých kandiduje pouze jeden politický subjekt, kdy počet kandidátů na kandidátní listině neobsahuje větší počet kandidátů, než je počet zastupitelů, kteří jsou voleni. Výsledky voleb jsou díky tomu předem jasné. Účel komunálních voleb tkví v zaplnění zastupitelských křesel pro zachování existence místní vlády či samostatné obce. Sestavování kandidátní listiny se tedy podobá především náboru členů zastupitelstva. V této skupině můžeme najít především nově vzniklé obce, kdy se tento model může pro tyto obce stát jakýsi výchozí bod pro potenciální budoucí vývoj místního stranického systému. K tomuto vývoji ale v hodně případech nemusí vůbec dojít. Funkce starosty a zastupitelstva obce jsou většinou neuvolněné, a lze ji nazvat za tzv. „Černého Petra“. Pokud nastane nezáměr o kandidaturu, může se iniciativy ujmout některá ze zájmových skupin obce. Proto se model A s modelem B liší v tom, že obec není svým občanům lhostejná, a ti chtějí si zachovat samostatnost obce. Pokud jsou občané spokojeni se současným vedením, může se to projevit nezájmem o kandidaturu. Rozhodování zastupitelstva se uskutečňují na společenských akcích, kdy dochází ke komunikaci s občany, ale mimo politický prostor. Funkční model je blízký demarchistickému modelu politického zřízení, kdy místní zastupitelstvo provádí vůli místních občanů a každé rozhodnutí zastupitelstva prochází jistým postupem schválení danou komunitou. Reálně dochází k tomu, že zastupitelstvo se snaží rozhodovat tak, aby nedošlo k jakýmkoliv politickým střetům. Tento model je založen na teoretickém pojetí. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Model C = Konsenzuální model

Konsenzuální model představuje obce s pluralitním stranickým systémem, ve kterém dochází k vytváření kooperativní strategie. Jedná se model, který je vyvinutější než model B. Hlavním cílem je tedy také obsazení míst v zastupitelstvu, s cílem zachovat samostatnost obce. Počet kandidátů na dané kandidátní listině je větší, než je počet křesel v zastupitelstvu. Přestože se formát stranického systému vyznačuje pluralitním prostředím, typ volebního

boje označujeme jako kvazikonkurenční než kompetitivní, a to z důvodu větší účasti volebních stran. Výsledky voleb nejsou dopředu tedy známe, ale samotné volby připomínají druh kolektivní hry, kde stupeň soupeření dosahuje asi takovou úroveň, jako při místním fotbalovém zápase. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Model C se vyskytuje v malých obcích a je častým modelem demokracie, a zároveň má blízko ke konceptu Gemeinschaft. Pro obce nacházející se v tomto modelu C je typický bohatý spolkový život, bohatá účast na veřejném životě, převládá zde participativní politická kultura. V konsenzuálním modelu můžeme najít vysokou volební účast a objevují se zde samostatně kandidující nezávislí kandidáti, přičemž kandidatura těchto osob je centrálně koordinována. Volba starosty je v tomto případě dána domluvou, respektive je zde uplatňován princip „Černého Petra“ a starosta je volen vždy jednomyslně. Zde je samozřejmostí, že v obcích dochází k propojení politické a občanské angažovanosti a zastupitelstvo má velkou iniciativu v pořádání společenských a kulturních akcí. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Model D = Kompetitivní model

V tomto posledním modelu D se vyskytují obce, kde jsou propojeny různé mechanismy stranických systémů, sestavování kandidátních listin a formy vedení předvolebního boje. Od ostatních modelů se tento model odlišuje ve vyšší úrovni rivality, která se zejména objevuje v průběhu volební kampaně. Cílem komunálních voleb není zvolení daného zastupitelstva, ale dochází k získání a udržení si kontroly nad vedením obce. V modelu D je nutnou podmínkou, že zde kandiduje větší počet politických subjektů. Rozsah stranických systémů je v tomto případě velmi široký. V modelu D samostatně kandidují jak nezávislí kandidáti, tak i vysoce vyvinuté pluralitní stranické systémy. V těchto obcích dochází k tomu, že o politickou funkci se často uchází i politické strany, které mají celonárodní působnost. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Tento model se liší koordinovaným sestavováním kandidátních listin, a pokud se s ním setkáme, tak mívá podobu předvolební koalice nebo spřátelené kandidátní listiny. Politické strany v obcích se snaží odlišit své volební kampaně od ostatních. Pluralitní prostředí nabádá voliče k rozlišení volebních nabídek jednotlivých lokálních politických subjektů. V méně rozvinutém systému můžeme najít komparativní výhodu v obsazení kandidátní listiny osobnostmi, které jsou v daném okolí známé. V rozvinutějších politických

systemech nacházíme zásadní rozdíly ve volebních programech. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Poslední model se často vyskytuje hlavně ve větších obcích. V menších obcích se objevuje, pokud tam jsou minimálně dvě politické skupiny s odlišnými názory o rozvoji obce. U malých obcí se často volby opakují. Jestliže jsou výsledky voleb u soupeřících politických skupin vyrovnané, tak opozice může držet v hrsti vítěznou skupinu, protože jestliže dojde k položení mandátu, mohou nastat nové volby. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika města

Obec Louny se rozkládá v severozápadních Čechách v Ústeckém kraji. Na severu města sousedí s Chráněnou krajinnou oblastí České středohoří. Městem protéká řeka Ohře, díky které jsou Louny nazývány „Perla na řece Ohři“ či „jižní brána Českého středohoří. Louny mají rozlohu 24,27 km² a nachází se v nadmořské výšce 185 m n. m. Katastrální území má rozlohu 2413,52 a skládá se ze 3 územních celků, a to jsou samotné Louny, Brloh a Nečichy. S městem sousedí i městysy a velké vesnice jako např. Dobroměřice, Lenešice, Černčice či Cítoliby. (Wikipedie, 2021)

Město leží v nadmořské výšce asi 185 m n. m. a nachází se v teplém a suchém regionu, s průměrnou roční teplotou 8 až 9 °C. Dále se pohybují ve srážkovém stínu Krušných hor, díky kterému průměrný roční úhrn srážení nepřesahuje 500 mm. Louny jsou považovány za zemědělský region, díky vysoké produkci kvalitního chmele a pěstování ovoce v Českém středohoří. Tradice pěstování chmele sahá až do 90. let 18 století. (Wikipedie, 2021)

4.1.1 Historický vývoj

První písemná zmínka o Lounech pochází z roku 1115, kdy byly majetkem kláštera v Kladrubech. Jako královské město byly Louny založeny v 60. letech 13. století za Přemysla Otakara II. Založení města bylo motivované polohou na zemské cestě z Prahy do Německa. V Lucemburském období město prožívalo prosperitu díky intenzivní řemeslnické a zemědělské výrobě, zejména pěstování obilí a vína. V období husitských válek se město spojilo se Žatcem a vytvořilo vojenský svaz. V této době se zničilo větší množství památek, např. dva kláštery – magdaleníanský a dominikánský. Louny též získaly rozsáhlý pozemkový majetek, který později musely vrátit. V roce 1517 po rozsáhlém požáru bylo město přestaveno a byl vybudován nový gotický chrám sv. Mikuláše. V 16. století se do povědomí dostala městská škola a také došlo k rozvoji vinařství. (Louny, 2021)

Díky třicetileté válce se z Loun stalo město lokálního významu. Během 19. a 20. století došlo k rozsáhlým demolicím hlavně v historickém jádru města. Díky tomu zmizela původní radnice, městské brány, např. Pražská brána, opevnění či renesanční domy. K velkému hospodářskému rozvoji došlo ve 2. polovině 19. století, kdy vznikaly železniční opravní, cukrovary, pivovary, jatka, finanční ústavy a další. V 19. století také vznikla první

střední škola – reálka (dnes Gymnázium Václava Hlavatého). Louny se v období 1872–1904 staly železničním uzlem s hlavními směry na Prahu, Most, Žatec, Libochovice a Rakovník. Na přelomu 19 a 20. století došlo k výstavbě rodinných domů, a díky tomu se obytnými zónami stala i místa, kde se dříve rozkládala zemědělská půda. V roce 1945 došlo k posílení průmyslu ve městě, kdy vznikly továrny Elektroporcelán, Praga, mlékárna či masokombinát. (Louny, 2021)

Obrázek 1: Znak města

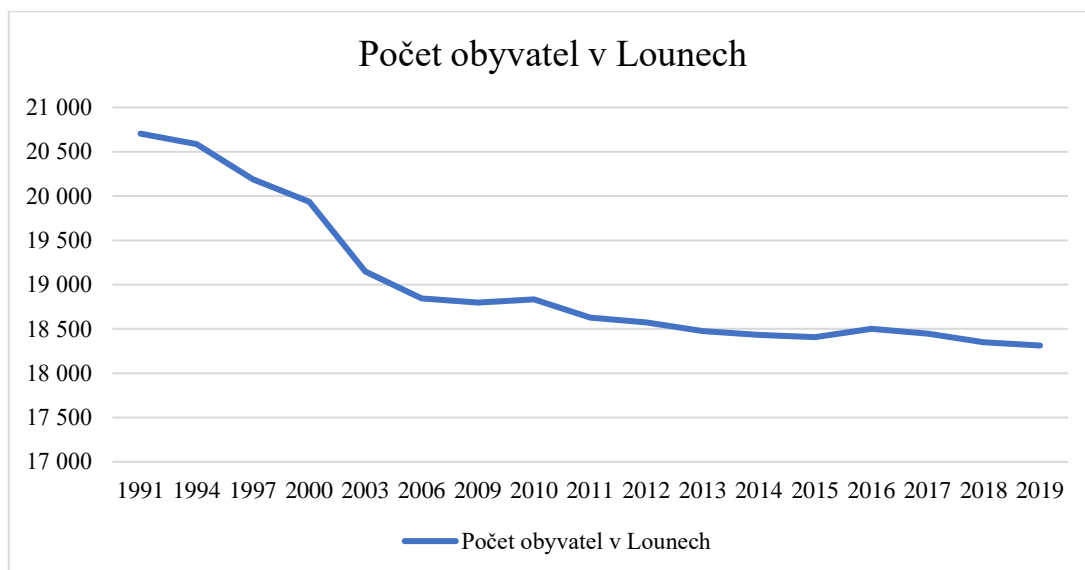
Zdroj: (Wikipedie, 2021)

4.2 Základní demografické údaje

4.2.1 Počet obyvatel

Počet obyvatel se za posledních 20 let postupně měnil, jak lze vidět z grafu 1. Největší počet obyvatel město mělo v roce 1991 a postupně daný počet klesal. Pokles počtu obyvatel, je dán tím, že město se nemělo kam rozrůstat, a proto lidé migrovali zpět na vesnice. Dalším důvodem, proč se nížil počet obyvatel je nezaměstnanost, která je v Ústeckém kraji vysoká, a proto se lidé častěji stěhují za lepšími pracovními podmínkami.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v Lounech za období 1991–2019

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

V tabulce 3 vidíme počet obyvatel za období 1991 až 2009. Zde je vidět i průměrný věk za toto období, který postupně stoupá. Zde je patrné, že počet obyvatel ve městě postupně klesá. Největší skok je patrný mezi lety 2000 a 2003, kdy je největší úbytek obyvatel, tedy 790. Zde je zaznamenám i nejmenší pokles a ten je vidět mezi roky 2006 až 2009, kdy je to pouze 48 obyvatel.

Tabulka 3: Počet obyvatel a průměrný věk za období 1991–2019

Rok	1991	1994	1997	2000	2003	2006	2009
Počet obyvatel	20 705	20 585	20 190	19 937	19 147	18 844	18 796
Průměrný věk	34,5	35,0	36,0	37,2	38,4	39,2	40,0

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

Tabulka 4 nám znázorňuje období od roku 2010 až 2014, kdy je zřetelné rozdělení podle pohlaví a podle věku, z čehož je patrné, že celkový počet obyvatel postupně stále klesá. V tomto období je zřejmé, že ženské pohlaví mělo větší zastoupení než mužské. Kategorie dle věku 0–14 nám postupně roste i přesto, že celkový počet obyvatel ve městě klesá. Největší zastoupení počtu obyvatel má město v kategorii 15 až 64, kde je zjevný stálý pokles. Naopak v kategorii 65 a více let je možno vidět postupný růst jako v první věkové kategorii.

Tabulka 4: Podrobný vývoj počtu obyvatel za období 2010–2014

Rok		2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvatel celkem		18 832	18 627	18 575	18 476	18 434
v tom podle pohlaví	Muži	9 058	8 918	8 896	8 847	8 821
	Ženy	9 775	9 709	9 679	9 629	9 613
v tom ve věku (let)	0–14	2 798	2 776	2 819	2 827	2 857
	15–64	13 376	13 049	12 807	12 609	12 424
	65 a více	2 658	2 802	2 949	3 040	3 153
Průměrný věk		40,1	40,6	40,9	41,2	41,3

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

V Tabulce 5 najdeme podrobný vývoj počtu obyvatel za období 2015–2019, kde počet obyvatel celkem stále klesá jako v předchozích letech. V oblasti pohlaví lze spatřit, že počet mužů je stále nižší než počet žen, kdy počet žen klesá pomaleji než počet mužů. Ve věkové kategorii 0–14 máme z počátku růst, ale v roce 2017 můžeme vidět pokles a poté zase růst. Ve věkové kategorii 15–64 let je stálý pokles naopak v kategorii 65 a více let je vidět postupný růst.

Tabulka 5: Podrobný vývoj počtu obyvatel za období 2015–2019

Rok		2015	2016	2017	2018	2019
Počet obyvatel celkem		18 407	18 501	18 446	18 351	18 313
V tom podle pohlaví	Muži	8 817	8 831	8 813	8 800	8 790
	Ženy	9 590	9 670	9 633	9 551	9 523
v tom ve věku (let)	0-14	2 883	2 966	3 002	2 868	2 950
	15-64	12 253	12 144	11 941	11 829	11 715
	65 a více	3 271	3 391	3 503	3 554	3 648
Průměrný věk		41,6	41,7	42,0	42,2	42,5

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

Závěrem lze říct, že největší počet obyvatel je zastoupen v kategorii obyvatel od 15 do 64 let. Počet obyvatel mužského pohlaví je o něco nižší než počet obyvatel ženského pohlaví. V aktuální době je průměrný věk v obci 42,5 let, a dle údajů dostupných z tabulky 4 a 5, průměrný věk v obci vzrostl za období 1991 až 2019 o 8 let. Ze statistik víme, že struktura obyvatel ve městě se během posledních let tolik nezměnila. Vidíme zde postupný pokles počtu obyvatel, který začal přibližně v roce 1991 a postupuje až do současnosti. V budoucnosti lze soudit, že dojde k nárůstu seniorů, což je zapříčiněno tím, že tato největší

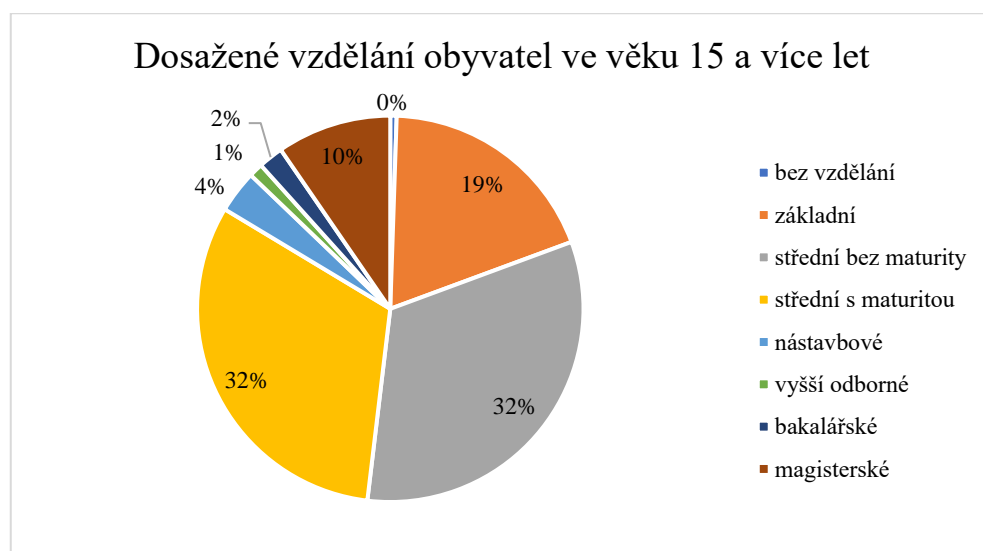
početná skupina tedy, obyvatelé ve věku 15–64 stárnou, a proto počet obyvatel věkové kategorii 65 a více let nám postupně bude stoupat.

4.2.2 Vzdelanostní struktura

Sčítání lidu se provádí vždy jen za určité období, tedy v našem případě za rok 2011, kdy toto sčítání proběhlo. Na grafu 2 vidíme, jakého nejvyššího vzdělání dosáhli lidé starší 15 a více let. Dle grafu lidé, kteří jsou bez vzdělání je celkem 0,5 %, základního vzdělání vč. neukončeného bylo celkem 17,9 %. Středoškolského vzdělání bez maturity dosáhlo 31 % a s maturitou to bylo 30,2 %. Do vyššího odborného vzdělání nám spadá celkem 1,1 %, do bakalářského 2,0 % a magisterského je celkem 9,1 %.

Za nejpočetnější kategorii můžeme považovat obyvatele města, kteří mají středoškolské vzdělání bez maturity. Nejméně početná skupina je kategorie bez vzdělání.

Graf 2: Počet obyvatel dle dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

4.2.3 Národnostní složení

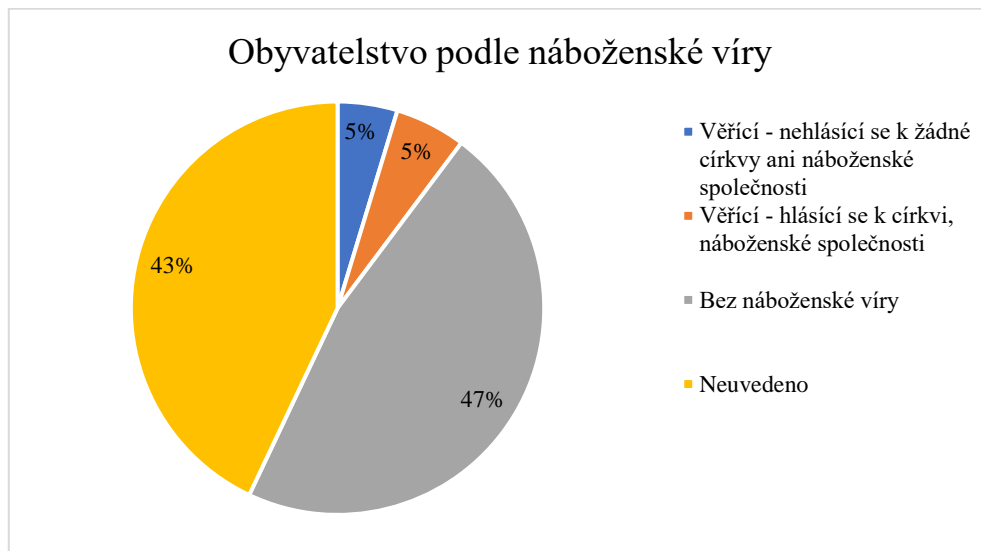
V Lounech se nachází přibližně 12 národností, kdy nejpočetnější národnost je česká s 73,7 % druhá nejpočetnější skupina byla neuvedeno s 22,8 % a třetí nejpočetnější je národnostní skupina slovenská s 1,4 %. Ve městě se vyskytují i další národnosti jako např. moravská, maďarské, romská, německá, ruská, ukrajinská či vietnamská či polská.

4.2.4 Náboženská struktura

Dle výsledků sčítání lidu v roce 2011 víme na grafu 3, že obec se rozlišuje na několik oblastí náboženství. Obyvatele rozdělujeme na věřící, kteří se nehlásí k žádné církvi ani

náboženské společnosti, věřící hlásící se k církvi či náboženské společnosti, bez náboženské víry, a neuvedeno.

Graf 3: Rozložení obyvatelstva podle náboženské víry

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

Věřící, kteří se hlásí k církvi či náboženské společnosti můžeme dále dělit na Církev adventistů sedmého dne, Církev československá husitská, Církev římskokatolická, Českobratrská církev evangelická, Náboženská společnost Svědkové Jehovovi, Pravoslavná církev v českých zemích, Slezská církev evangelická augsburského vyznání či Starokatolická církev v České republice.

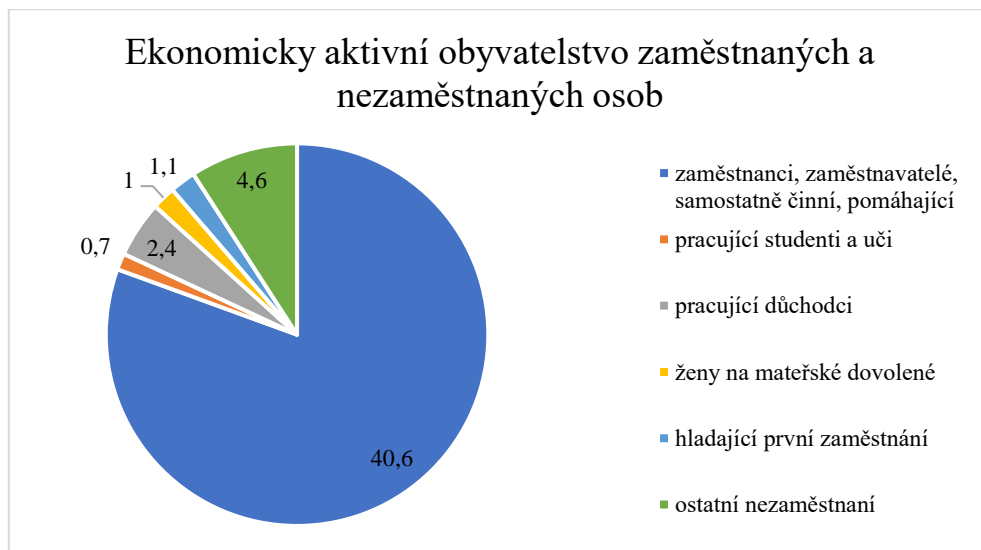
4.3 Socioekonomická charakteristika

4.3.1 Ekonomická aktivita

Dle dostupných dat ze Sčítání lidu v roce 2011 bylo v Lounech celkem 9 131 ekonomicky aktivních obyvatel tedy 50,4 % a ekonomicky neaktivního obyvatelstva bylo celkem 8 055, tedy 44,5 %.

Pod pojem ekonomicky aktivní obyvatelstvo patří lidé, kteří jsou zaměstnaní jako zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající, kterých v grafu 4 zastupuje 40,6 %, dále pracující studenti a učni 0,7 %, pracující důchodci 2,4 % a jako poslední kategorii tu máme ženy na mateřské dovolené 1,0 %. Do kategorie ekonomicky aktivního obyvatelstva nám také spadají nezaměstnaní lidé, který tuto kategorii dělí na dvě podkategorie, a to hledající první zaměstnání 1,1 % a ostatní nezaměstnaní tedy 4,6 %.

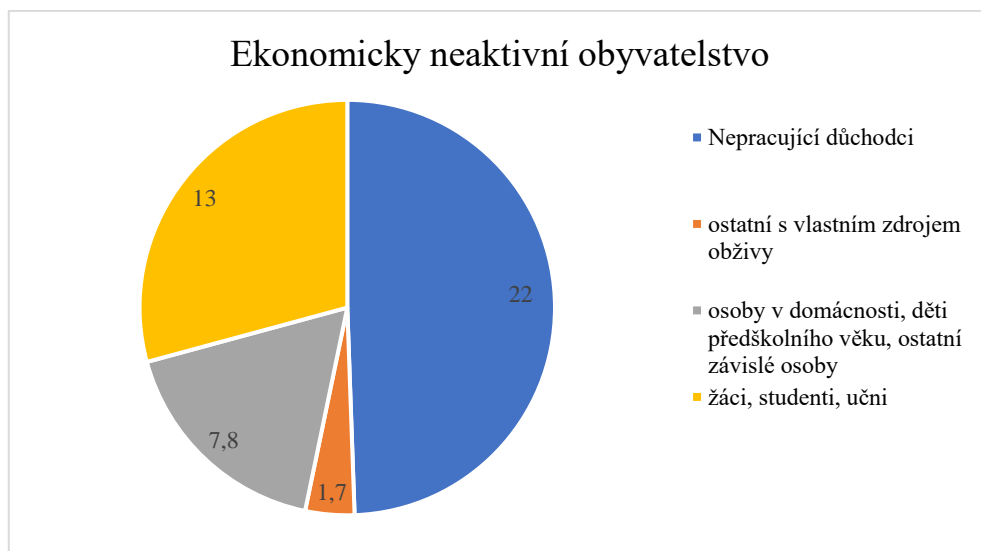
Graf 4: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo zaměstnaných a nezaměstnaných osob

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

V ekonomické aktivitě můžeme také najít ekonomicky neaktivní obyvatelstvo, které máme rozdělené na grafu 5. V grafu vidíme oblasti, kam jsou zařazeni nepracující důchodci, ostatní s vlastním zdrojem obživy a osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby tedy 7,8 %.

Graf 5: Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

Za samostatnou kategorii můžeme zde najít i nezjištěno, kde nebyla zjištěna ekonomická aktivita a lidé nespádají ani do jedné z výše uvedených oblastí.

V tabulce 6 najdeme ekonomicky aktivní obyvatelstvo ve městě zařazeno dle odvětví. Z dat ze sčítání lidu víme, že celkový počet ekonomicky aktivních zaměstnaných

obyvatel byl v roce 2011 celkem 8 102 v Lounech. V následující tabulce je počet ekonomicky aktivních obyvatel rozdělen dle odvětví.

Z tabulky 6 nám vyplývá, že nejvíce zaměstnaných je v oblasti průmyslu. To bude pravděpodobně z důvodu toho, že na okraji města se nachází průmyslová zóna, kde je několik podniků, kde mohou být lidé zaměstnáni. Druhá obsáhlá kategorie je oblast nezjištěno, kde můžeme najít celkem 962 lidí, kteří jsou zaměstnaní pravděpodobně v jiném odvětví, než je zde uvedeno. Velmi obsáhlá je oblast velkoobchodu a maloobchodu, opravy a údržba motorových vozidel. Ve městě je velké množství lidí zaměstnáno ve veřejné správě a obraně; či povinném sociálním zabezpečení.

Tabulka 6 nám říká, že nejmenší odvětví ekonomicky aktivních obyvatel se nachází v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví.

Tabulka 6: Rozdělení ekonomicky aktivního obyvatelstva dle odvětví

Zaměstnaní celkem (ekonomicky aktivní)		8 102
Dle odvětví	zemědělství, lesnictví, rybářství	136
	průmysl	2 095
	stavebnictví	412
	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	775
	doprava a skladování	561
	ubytování, stravování a pohostinství	204
	informační a komunikační činnosti	289
	peněžnictví a pojišťovnictví	172
	činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti	583
	veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	717
	vzdělávání	500
	zdravotní a sociální péče	484
	nezjištěno	962

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

4.3.2 Nezaměstnanost

Pro hodnocení nezaměstnanosti byl vybrán ukazatel „podíl nezaměstnaných osob“, který vychází z evidence Českého statistického úřadu a jsou dlouhodobě sledována na úrovni celé České republiky, dále na úrovni krajů, okresů či přímo daných obcí.

Celkový podíl nezaměstnaných osob v Lounech byl k 31. 12. 2020 5,16 %, kdy počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání byl celkem 605 osob a počet pracovních míst, která

jsou v evidenci Úřadu práce byl 153 obyvatel. Z toho vyplývá, že počet pracovních míst je velmi nízký oproti počtu uchazečů o zaměstnání.

Vzhledem k údajům v tabulce 7 je zřejmé, že Louny mají vyšší nezaměstnanost než Ústecký kraj a celá Česká republika. Počet pracovních míst v Lounech není dostatečný v důsledku toho lidé musí shánět práci, i v dalších městech, která jsou v blízkosti Loun. (např. Most, Chomutov, Žatec). Další města, kam lidé odcházejí hledat zaměstnání je Kladno, Slaný, Podbořany, či lidé velmi často volí i Prahu, která je v dojezdové vzdálenosti cca 60 km.

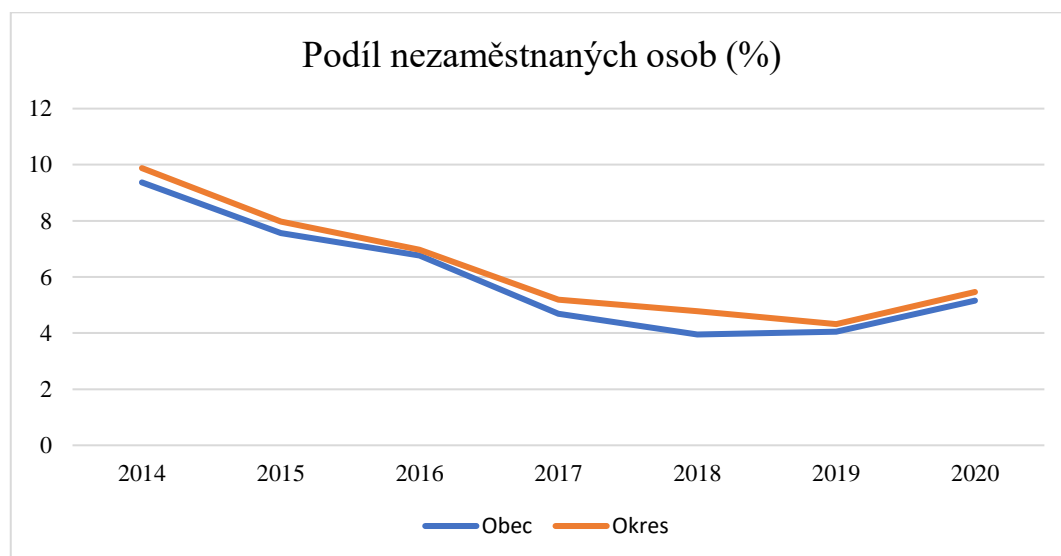
Tabulka 7: Porovnání nezaměstnanosti v určité oblasti rok 2020 (%)

Oblast	Česká republika	Ústecký kraj	Okres Louny	Louny
Podíl nezaměstnaných osob	3,2	4,1	5,47	5,16

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

V grafu 6 je zobrazen vývoj nezaměstnaných osob za obec a okres. Z grafu vyplývá, že nezaměstnanost v obci postupně klesala až do roku 2018. Po tomto roce zde lze spatřit postupný růst. Vzhledem k aktuální situaci tedy pandemii COVID 19, je patrné, že nezaměstnanost bude pravděpodobně růst. Pro porovnání byly do grafu zakomponovány i údaje za okres. Z grafu je zřejmé, že podíl nezaměstnanosti v obci je nižší než v celém okrese. Největší změna je patrná v roce 2018 kdy podíl nezaměstnaných v obci byl 3,95 % a v celém okrese byl 4,78 %.

Graf 6: Podíl nezaměstnaných osob za sledované období (%)

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČSÚ

4.3.3 Vybavenost obce

V této kapitole bude převážně čerpáno z vlastních zkušeností obyvatele obce. Autorka se pravidelně zapojuje do dění obce a ví co a kde se ve městě děje či případně co se kde nachází.

Doprava

Městská hromadná doprava (dále jen „MHD“) je v městě zajišťována dopravním podnikem Karlovy Vary a v posledních letech došlo k rozšíření na 3 linky MHD, z důvodu zkapacitnění obslužnosti průmyslové zóny. Dále MHD zajišťují dopravu po celém městě a zajiždějí do obce Černčice, Obora, Vršovice v součinnosti s příslušnými obecními úřady.

Vlakové nádraží a další stanice, které se nacházejí v Lounech, jsou velmi významnou součástí města, z něhož se můžeme dostat do okolních měst jako např. Mostu, Rakovníka Lovosic, Litoměřic, či Litvínova. Hlavní nádraží se nachází v západní části města, dále v centru pokračují dvě zastávky, a to Louny střed, a Louny – město.

Hlavní dopravní komunikaci, která se v blízkosti Loun nachází, je rychlostní silnice R7 neboli Lounský obchvat, který je veden z Chomutova okolo Postoloprty, Loun, až do Slaného a dále pokračuje na Prahu.

V současné době probíhá zkapacitnění stávajícího obchvatu Loun spočívající v rozšíření dvoupruhová silnice, která již kapacitně nevyhovuje a rekonstrukci dosavadní silnice I/7. Délka rekonstruovaného úseku je 6130 metrů, kterou budou navazovat na další etapy. Na východě dojde ke zkapacitnění obchvatu Chlumčany a na západě pak zkapacitnění obchvatu Postoloprty. Obě tyto stavby jsou zatím ve fázi příprav. V rámci zkapacitnění obchvatu města dojde ke zrušení sjezdu Louny centrum, kdy těmito změnami dojde i pravděpodobně ke zhoršení situace v centru města, kdy přes toto centrum města bude pravděpodobně v době rekonstrukce obchvatu projíždět větší množství automobilů. Jedním z nejdůležitějších důvodů přestavby silnice I7 je zajištění dopravní obslužnosti průmyslových zón u Mostu, Loun a Postoloprty a zejména strategické průmyslové zóny Žatec – Triangle, vybudované v prostoru bývalého vojenského letiště, jedné z největších v České republice. Dalším důležitým prvkem je zajištění rychlostního spojení z Chomutova až do Prahy. (Ředitelství silnic a dálnic, 2021)

Školství

V městě Louny působí celkem 9 mateřských škol. Z toho jedna mateřská škola je určena jako Speciální mateřská škola a další mateřská škola je spojena se Základní školou.

Vzhledem k nedostatku mateřských škol došlo ke zřízení soukromé mateřské školy a dětských heren, které mohou navštěvovat děti mladší tří let.

V Lounech je osm základních škol. Rozdělují se na běžné základní školy, kterých je 5 a další 3 základní školy, které mají specifické zaměření. Jedna je Speciální základní škola, která je určena pro děti, které mají poruchu učení či pro nezvladatelné děti. Mezi základní školy patří i Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, která je určena pro děti, které jsou v Dětské psychiatrické nemocnici hospitalizované. Mezi poslední řadíme Základní uměleckou školu, která je určena pro umělecky nadané děti, které se zde věnují hudebnímu oboru, tanečnímu oboru, literárně dramatickému oboru či výtvarnému.

Louny nabízejí také střední školy. První je Gymnázium Václava Hlavatého a Obchodní akademii a Střední odborná škola generála Františka Fajtla. Druhá střední škola byla v minulých letech sloučena z nedostatku studentů na obou školách. Obchodní akademie a Střední odborná škola má čtyři maturitní obory. Škola disponuje množstvím oborů s výučním listem. Škola také nabízí možnost ubytování pro studenty, kteří jsou ze vzdálenějších oblastí.

Za vysokoškolským vzděláním musí studenti cestovat do větších měst jako Most, Teplice, Ústí nad Labem, Praha, či další vzdálenější města jako Liberec, Karlovy Vary, Plzeň.

Zdravotnictví

V 90. letech 20. století v Lounech fungovala nemocnice, která spadala pro Ústecký kraj. Bohužel se nemocnice dostala do finančních problémů, které byly tak vysoké, že donutily Ústecký kraj nemocnici prodat do soukromého vlastnictví. Po prodej došlo k postupnému uzavírání oddělení, která se zde nacházela, a následkem toho došlo i k chátrání budov, ve kterých nemocnice sídlila. Byla zde také možnost, aby město odkoupilo část nemocnice, ale bohužel město nemělo na tak velkou investici dostatečné množství finančních prostředků.

Nemocnici v únoru 2016 koupila společnost AGEL a.s., která je v České republice a na Slovensku poměrně rozsáhlá. V městě je aktuálně poskytována pouze tzv. následné léčebná péče a dlouhodobá intenzivní ošetrovatelská péče. Nový majitel chce nemocnici zachovat a postupně ji bude rozvíjet. (Nemocnice AGEL Louny, 2021)

Obyvatelé města mají funkční polikliniku, kde mohou využít služeb mnoha lékařů. Na poliklinice sídlí dětské lékaři, dospělí praktičtí lékaři, odborní lékaři. Na poliklinice je

dostupná také dětská pohotovost, zubní pohotovost a chirurgická pohotovost. Vlastníkem polikliniky je společnost Privamed Group, která postupně do budovy investuje a rozšiřuje lékařské vybavení. (Clinic Louny, 2021)

Kultura

Kulturní život v Lounech má několik možností, jak jej lidé mohou využívat. Lidé mohou navštívit 3D kino Svět, dále Vrchlické divadlo, kde se pořádají koncerty či divadelní vystoupení, také je zde možnost navštívit Loutkové divadlo, které se snaží pravidelně připravovat program pro své dětské diváky. V městě je možnost navštívit Galerii Benedikta Rejta či Oblastní muzeum. Louny mají také Městskou knihovnu, která se snaží dělat velmi pestrý program.

V areálu Výstaviště se každoročně pořádají výstavní akce. Od roku 1994 působí na lounském výstavišti společnost Diamant Expo, která areál spravuje a zároveň zde organizuje 6 výstav ročně. V areálu výstaviště se také nachází čtyři další pavilony a organizátoři využívají montované haly, které nahrazují vnitřní výstavní prostory. Mezi pořádané výstavy patří např. Dům a zahrada Louny, Člověk v přírodě, Rodina a volný čas či Autosalon Louny.

V Lounech se nachází mnoho zajímavých historických památek jako např. Kostel sv. Mikuláše, Dům rytířů Sokolů z Mor, Kotěrova dělnická kolonie, minerální pramen Luna či městské hradby spolu s Žateckou bránou.

Za hlavní kulturní událost můžeme považovat každoroční slavnost Letní lounské Vábení, které je pořádáno vždy v srpnu. Vábení má vždy velmi bohatý program a několik hudebních scén. Samozřejmostí je i velmi pestrý doprovodný program, který činí například závody dračích lodí, lampionový průvod, ohňostroj, bohatý je i program pro děti.

Sport

Louny mají po celém území velké množství sportovišť. Ve městě se nachází zimní stadion, využívaný hokejovým klubem HC Slovan Louny. V centru města se nachází nově vybudovaná plavecká hala, městská sportovní hala, kterou využívá házenkářský klub TJ Lokomotiva Louny. Sportovní hala je dále využívána základní školou, střední školou či florbalovým klubem. Pod sportovní halou se nachází volejbalové hřiště a částečně zrekonstruovaný areál letního cvičiště, kde vzniklo multifunkční hřiště s workoutovými prvky, v následujícím období v tomto areálu bude vybudován nový skatepark.

V centru města se také nachází Sokolovna, kde sídlí klub TJ SOKOL Louny s množstvím oddílů v celém věkovém spektru. U řeky Ohře se nachází loděnice, kde sídlí

úspěšný Veslařský klub, který je využíván hlavně členy klubu a každoročně se zde v srpnu pořádá závod Dračích lodí, v rámci letního lounského vábení.

Ve východní části se nachází fotbalový stadion, kde sídlí FK SEKO Louny. Dále cyklistický velodrom, kde sídlí TJ Stadion Louny. V areálu Masarykových sadů se nachází Baseballové hřiště, kde můžeme najít Baseballový klub TJ Lokomotiva Louny či tenisové kurty využívané převážně Tenisovým klubem Louny. V blízkosti Masarykových sadů se nachází Městské koupaliště s tobogány. Ve městě také od roku 2013 působí Basket Academy Louny, která má velké množství týmů v různých kategoriích od tzv. přípravy přes juniory až k mužům.

Mezi nejvýraznější sportovní kluby s velkými reprezentačními úspěchy na mezinárodní úrovni je Juniorský fitness klub pod vedením Lenky Hofmanové, kdy její svěřenci jsou několika násobní mistři světa či Evropy ve sportovním aerobiku.

4.4 Územní plán

Územní plán město schválilo v roce 2010, kdy poslední aktualizace proběhla v roce 2019. Město Louny se snaží zachovat ráz města, ale zároveň se jej snaží rozšiřovat. Město se snaží zachovat historický ráz a památkové objekty. Cílem územního plánu je především zvětšení možnosti zaměstnání, bydlení, dále také zvýšení atraktivity pro nově přistěhované občany, ale i pro stávající obyvatele města. Územní plán se snaží i o zachování krajinného rázu ve městě, či aby nebylo zastavěno velké množství plochy. Výstavba ve městě není možná v oblasti okolí řeky Ohře, v jejíž blízkosti je tzv. aktivní zóna záplavového území. Vzhledem k tomu, že dojde ke zkapacitnění obchvatu R7 se město stane atraktivnější pro nové obyvatele a zároveň bude dostupnější k Praze. (Město Louny, 2021)

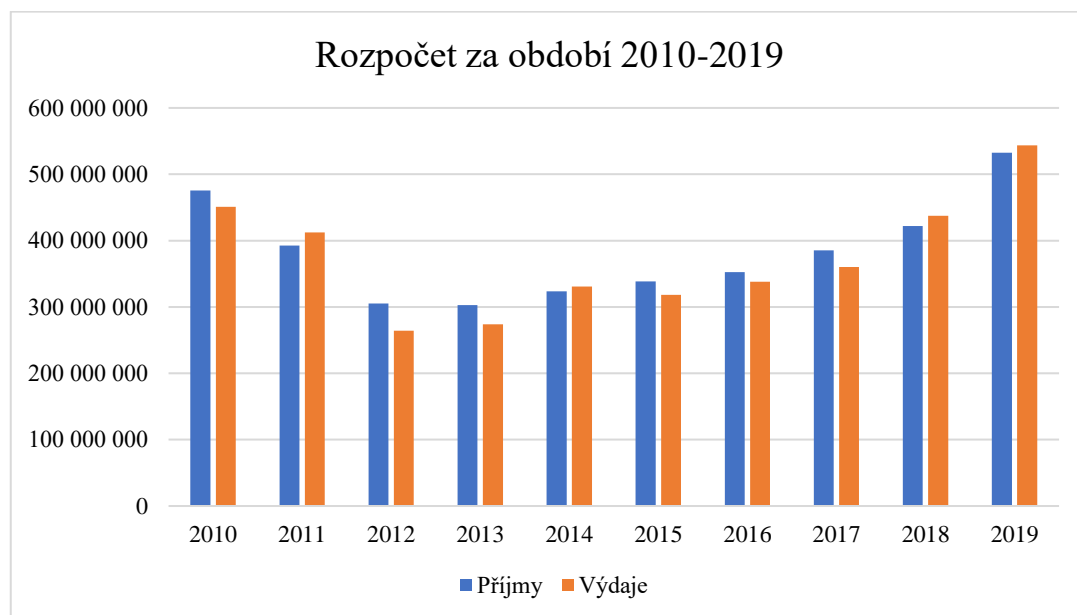
4.5 Rozpočet obce

Rozpočet města se považuje za základní nástroj finančního hospodaření, a také řídí financování veškeré činnosti města. Tvorbu rozpočtu jeho funkce a dále obsah rozpočtu upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rozpočet obce představuje finanční plán, který je tvořen z příjmů a výdajů. Rozpočet se sestavuje zpravidla na daný kalendářní rok. Schvalování rozpočtu je dle zákona o obcích vyhrazeno zastupitelstvu města. Rada města pak zajišťuje hospodaření obce dle schváleného rozpočtu. (Město Louny, 2021)

V následujícím grafu 7 můžeme vidět období 10 let, jak se vyvíjel rozpočet města. Z grafu je patrné, že ze začátku sledovaného období byl rozpočet poměrně vysoký a blíží se k částce 500 mil. Kč. V dalších letech můžeme vidět postupný pokles, přičemž v roce 2014 a 2015 je vidět rostoucí charakter.

Z grafu 7 je patrné, že ve většině případů příjmy města převyšují výdaje. V roce 2011, 2014 a 2018 a 2019 jsou patrné výkyvy, kdy výdaje převyšují příjmy. Graf nám zobrazuje i období, kdy příjmy i výdaje jsou nejnižší, a to bylo v letech 2012 a 2013, kdy rozpočet obce přesáhl částku 300 mil. Kč oproti ostatním rokům. Nejvyšší rozpočet byl v roce 2019, kdy výdaje i příjmy přesáhly částku 500 mil. Kč. Rok 2019 je jeden z roků, kdy výdaje převyšují příjmy, z důvodu vysoké investice na výstavbu nové Městské plavecké haly.

Graf 7: Rozpočet města za období 2010–2019

Zdroj: vlastní zpracování, dle monitor.statnipokladna.cz

4.5.1 Struktura příjmů

Příjmy města jsou tvořeny daňovými příjmy. Výše daňových příjmů se určuje dle zákona a poté pomocí vyhlášky se každý rok stanovuje procentní podíl jednotlivých obcí na výnosu daní. Na stanovení daňových příjmů má vliv počet obyvatel, katastrální výměr, či počet žáků, kteří navštěvují školu, která je zřizovaná obcí. Návrh rozpočtu se stanovuje na základě střednědobého výhledu, či plnění rozpočtu z předchozích let. (Město Louny, 2021)

Daňové příjmy jsou tvořeny daní z FO, PO, DPH, poplatky za odnětí půdy z ZPF, poplatek ze psů a užívání veřejného prostranství, příjmy za zkoušky odborné způsobilosti

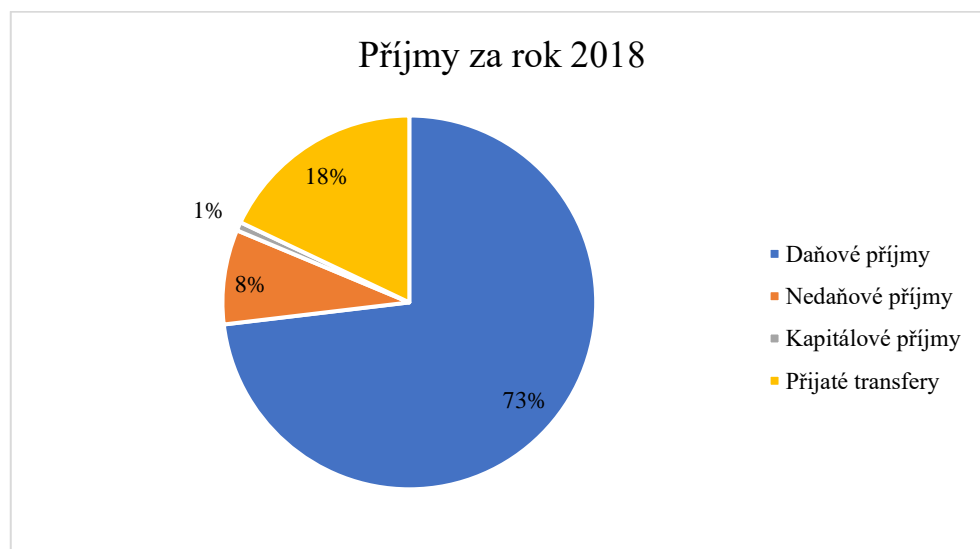
o řídicí oprávnění, daň z hazardních her či daně z majetku. Nedaňové příjmy jsou tvořeny příjmy z poskytování služeb a výrobků, dále ostatní příjmy z vlastní činnosti či odvody příspěvkových organizací, dále příjmy z pronájmu pozemků a příjmy z úroků. (Město Louny, 2021)

Kapitálové příjmy tvoří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, většinou se jedná o prodej pozemků, příjmy z prodeje nehmotného dlouhodobého majetku a příjmy z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí. (Město Louny, 2021)

Přijaté transfery můžeme ve městě rozdělit na neinvestiční přijaté transfery a investiční přijaté transfery. Do neinvestičních přijatých transferů řadíme neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy SR, dále neinvestiční přijaté transfery ze státních fondů, neinvestiční přijaté transfery od obcí a krajů. V investičních přijatých transferech najdeme investiční přijaté transfery od krajů. (Město Louny, 2021)

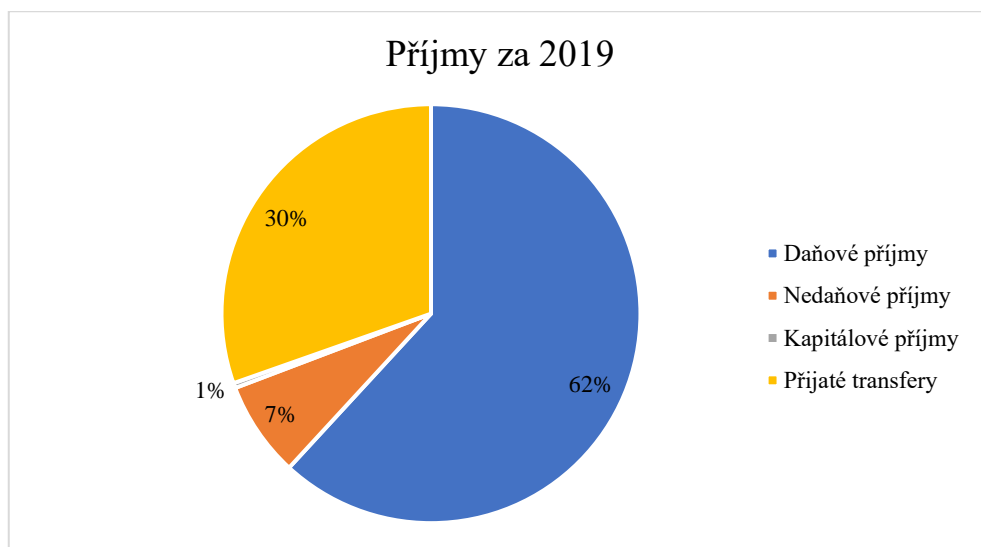
Následující grafy 8 a 9 nám zobrazují čtyři druhy příjmů za rok 2018 a 2019. V grafu je patrné že daňové příjmy za rok 2018 byly vyšší přibližně od 10 %. Následně vidíme, že přijaté transfery naopak byly v roce 2018 nižší než 2019. Nejmenší podíly v obou grafech mají kapitálové příjmy, které mají tak nízké procento, že na grafu nejsou skoro patrné.

Graf 8: Přehled příjmů za rok 2018

Zdroj: vlastní zpracování, dle monitor.statnipokladna.cz

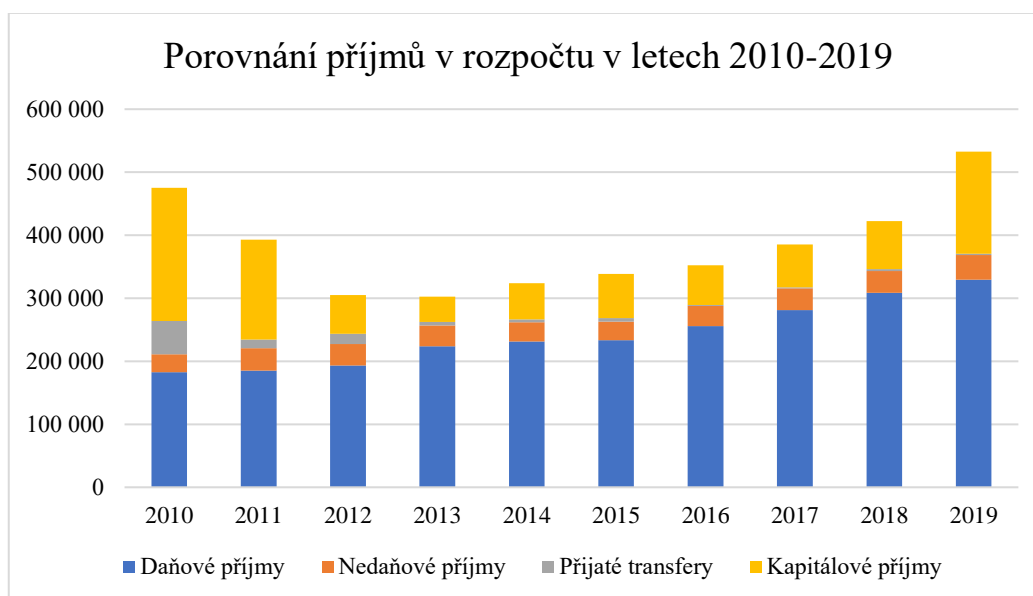
Graf 9: Přehled příjmů za rok 2019

Zdroj: vlastní zpracování, dle monitor.statnipokladna.cz

V grafu 10 jsou zobrazeny příjmy za období 2010–2019. Z grafu vidíme, že daňové příjmy za toto období postupně stoupaly, a naopak u kapitálových příjmů je nejvyšší hodnota v roce 2010, která se postupně snížila. Nejmenší kapitálové příjmy měla obec v roce 2013, kdy od tohoto roku postupně rostla. Nedaňové příjmy se tolik neměnily a jejich velikost v daném grafu se pohybuje v rozmezí 28 mil. Až 40 mil. Kč za období 2010–2019. Největší změnu můžeme vidět v přijatých transferech, kdy nejvyšší hodnotu měly v roce 2010 a pak rapidně klesaly. V letech 2016, 2017 a 2019 přijaté transfery jsou na grafu zobrazeny ve velmi malé hodnotě.

Graf 10: Porovnání příjmů v rozpočtu v letech 2010–2019 (v tis.)

Zdroj: vlastní zpracování, dle monitor.statnipokladna.cz

4.5.2 Struktura výdajů

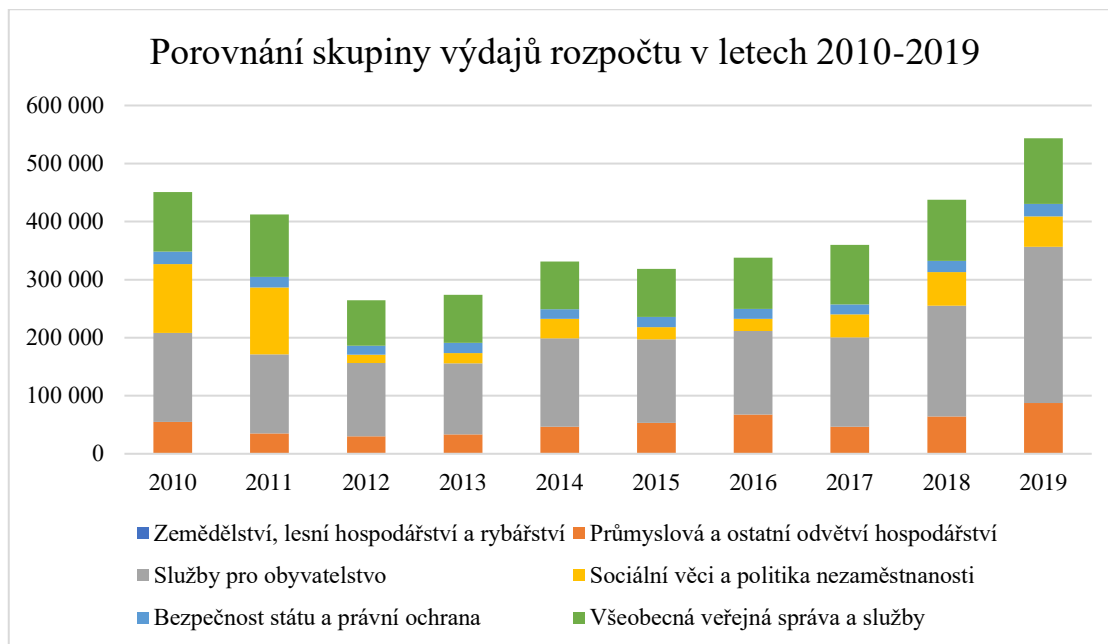
Výdaje obce můžeme rozdělit na běžné výdaje a kapitálové výdaje. Do běžných výdajů řadíme platy a podobné a související výdaje, neinvestiční nákupy a související výdaje, dále neinvestiční transfery soukromoprávními subjektům, neinvestiční transfery veřejnoprávními subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu a platby daní. Dále sem spadají neinvestiční transfery obyvatelstvu, výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu či ostatní neinvestiční výdaje. (Město Louny, 2021)

Do kapitálových výdajů řadíme investiční nákupy a související výdaje, investiční transfery či ostatní kapitálové výdaje. (Město Louny, 2021)

Výdaje v rozpočtu města se dělí na výdaje provozní a výdaje dle Plánu investic a Plánu oprav a udržování navržených investiční komisí rady města. Provozní výdaje jsou výdaje z uzavřených smluv a z návrhu jednotlivých odborů plánované za rok 2019 a z rozpočtového výhledu. Provozní výdaje jsou ovlivněny investicemi města, které mohou spadat i do následujících roku. (Město Louny, 2021)

Z grafu 11 jsme zjistili, že nejmenší výdaje mělo město v roce 2012 tedy 264 mil Kč. Nejvyšších hodnot v tomto pozorovaném období bylo dosaženo v roce 2019, kdy výdaje rozpočtu byly 543 mil. Kč. V pozorovaném období je očividné, že největší podíl na výdajích mělo město v oblasti služby pro obyvatelstvo, kdy se tato hodnota pohybovala v rozmezí 120 mil až 270 mil Kč. V oblasti všeobecná veřejná správa a služby se město pohybuje v rozmezí 65 mil Kč až 115 mil Kč za toto období. V oblasti sociální věci a politika nezaměstnanosti můžeme vidět velké snížení, a to mezi roky 2011 a 2012 kdy výdaje klesly přibližně ze 115 mil Kč na 15 mil Kč. Poměrně konstantní je oblast zemědělství, lesní hospodářství a rybářství a také oblast průmysl a ostatní odvětví hospodářství.

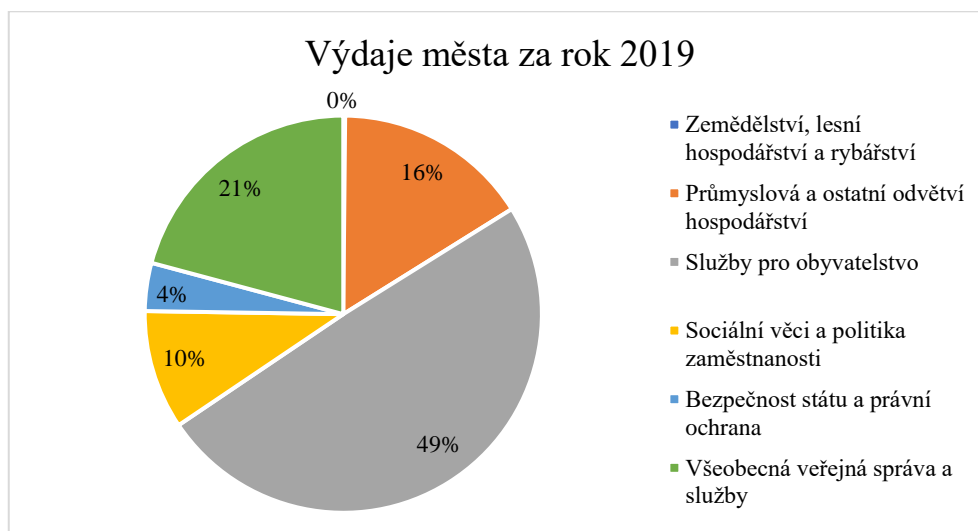
Graf 11: Porovnání skupiny výdajů rozpočtu v letech 2010–2019 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle monitor.statnipokladna.cz

Z grafu 12 je očividné, že největší položku v oblasti výdajů mělo město za rok 2019 v oblasti služby pro obyvatelstvo, které tvoří 49 %, dále 21 % tvoří všeobecná veřejná správa a služby. Zbytek výdajů je rozložen na průmyslové a o ostatní odvětví hospodářství, dále na sociální věci a politiku zaměstnanosti či zemědělství, lesní hospodářství a rybářství. To tvoří nejmenší podíl.

Graf 12: Podrobný přehled výdajů města za rok 2019

Zdroj: vlastní zpracování, dle monitor.statnipokladna.cz

4.6 Političtí aktéři v obci

V této části budou rozebrány politické subjekty, které mají zastoupení v aktuálním zastupitelstvu v současném volebním období.

4.6.1 Místní politické strany a jejich program

Mezi politické strany, které se pravidelně objevují a zároveň získávají mandáty v zastupitelstvu obce, můžeme nejčastěji najít KSČM, KDU-ČSL, ODS, ČSSD, ANO 2011, SPD. Jsou to strany, které mají republikový charakter. Do lokálních politických stran řadíme strany, které získávají mandáty v zastupitelstvu obce, a to Volba pro město, Unie pro sport a zdraví, LOUNY SPOLU, Pro Lepší Louny.

V této kapitole budou rozebrány převážně politické strany, které působí v aktuální zastupitelstvu. V současnosti v zastupitelstvu města působí 9 politických stran s určitým počtem mandátů.

PRO LEPŠÍ LOUNY (TOP 09)

V červnu 2018 se spojilo s celkem 5 zastupitelů, kteří v posledních volbách kandidovali za celkem 3 subjekty, s tím, že spojili své síly a chtějí obhajovat mandát na kandidátní listině PRO LEPŠÍ LOUNY. Tato strana je složena z kandidátů TOP 09, dále nezávislých kandidátů a zástupců hnutí PRO Zdraví a Sport. Toto uskupení se snaží navázat na vše dobré, co v Lounech v minulosti vzniklo. Strana Pro lepší Louny se ve svém programu zaměřila na kvalitu základních škol, stále chtějí novou služebnu městské policie v lokalitách, kde je zvýšená kriminalita, aby bezpečnost v městě byla co nejlepší. Strana chce udržet stávající kvalitní péči o seniory a chtějí se snažit, aby město bylo přátelské k seniorům. (Pro Lepší Louny, 2021)

Pro lepší Louny chtějí řídit financování města a také zajisti hospodaření bez dluhů. Dále chtějí zavést tzv. „smart city“, kdy chtějí podpořit projekty, které by zlepšily život. Mezi další body, které měli ve svém volebním programu jsou např. vybudování více parkovacích míst, podporování obyvatel Loun ve sportu, kultuře či sociálních činnostech. Chtějí také spolupracovat s nemocnicí a zachovat pohotovost či podporovat ambulantní péči ve městě. (Pro Lepší Louny, 2021)

Unie pro sport a zdraví (USZ)

Je hnutí, které je zaměřeno na zdraví občanů a dále jejich všestranný rozvoj. Hnutí působí převážně v regionální politice. Strana v komunální politice působí od roku 1990. Členové tohoto hnutí se snaží aktivně pracovat pro město a pořádat sportovní akce, zájmové kroužky či sportovní oddíly. Do komunálních voleb šli s volebním programem, který se zabýval podporou podnikatelů, udržování bezpečnosti ve městě, zajištění a zlepšení bytové a sociální oblasti v městě, nadále zvelebovat město, zlepšovat dopravu ve městě, kdy prosazují hlavně dokončení silnice R7. Pravidelně chtějí investovat do oprav místní komunikace a chodníků. Chtějí se také zaměřit na efektivní nakládání s finančními prostředky města. (Unie pro sport a zdraví, 2021)

Hnutí se chce ve tomto období zaměřit na školství, kde chtějí pokračovat v modernizaci škol, dále podporovat divadelní soubory či podporovat všechny projekty které jsou zaměřené na přilákání dětí a dospělých ke sportu. Unie hlavně chce, aby lidé ve městě byli spokojení, zdraví a měli zdravé a sebevědomé děti. Unie pro sport a zdraví pravidelně od roku 2002 získává mandáty v jednotlivých zastupitelstvech. (Unie pro sport a zdraví, 2021)

ANO 2011

ANO 2011 je dle tvrzení zakladatelů pravicová strana se sociálním cítěním, která rychle po svém vzniku působila na celorepublikové úrovni. Strana je taktéž úspěšná i na komunální úrovni. V Lounech tato strana poprvé kandidovala v roce 2014 a sice z počátku se nedostala do vládnoucí koalice, ale v dalších volbách v roce 2018 byla úspěšná a koalici poté vytvořila. Strana na místní úrovni se snaží pravidelně řešit aktuální dění.

Mezi priority ve volebním programu města řeší oblasti jako ekonomiku a správu města, kde chtějí rychlou dostavbu D7, podporovat turistický ruch, sport, a investiční projekty. V oblasti bezpečnosti chtějí navýšit počet městských strážníků či vzdělávat děti i dospělé, zároveň usilují o zvýšení dopravní bezpečnosti ve městě. V oblasti sportu chtějí zvýšit podporu sportovních organizací v Lounech. (Facebook, 2021)

ANO 2011 se dále zabývá ve svém volebním programu oblastmi kultura a volný čas, vzdělávání – kde podporují partnerství škola a firma, dále ve zdravotnictví chtějí lékařskou péči, která bude dostupná pro všechny občany ve městě. V oblasti sociální politiky budou řešit oblast nových startovací bytů pro mladé rodiny či samoživitele, zlepšovat aktivní život seniorů či zajišťovat podporu sociálních služeb a sociálních poradenství. ANO 2011 myslí

také na ekologii a životní prostředí, či chtějí ve městě prosadit chytré město tzv. „smart cities“. (Facebook, 2021)

KSČM

Komunistická strana Čech a Moravy je levicová strana. V komunálních volbách ve městě se tato strana objevuje pravidelně. Ve sledovaném období získává mandáty v zastupitelstvu a je patrné, že strana byla v minulosti velmi úspěšná, kdy získávala i 8 mandátů v zastupitelstvu, ale v posledních letech není tak populární jako v minulosti.

Ve svém volebním programu se KSČM chce zabývat otázkou bezpečnosti, kdy hlavně trvají na posílení kamerového systému. Velkým problémem ve městě je kapacita parkovacích míst. Strana KSČM chce bojovat o postavení parkovacích domů. KSČM chce v podpoře zaměřit na mládež z hlediska kultury a sportu, kdy zároveň podporuje nové organizace v těchto oblastech. Strana se snaží podporovat aktivity pro seniory a zdravotně tělesně postižené. Chce věnovat pozornost i péči o zeleň ve městě a celé oblasti životního prostředí. Hlavně chce, aby město mělo transparentní hospodaření, nedocházelo k obcházení veřejných zakázek a plýtvání města s peněžním prostředky. (PRESS, 2018)

LOUNY SPOLU

Je místní sdružení složené z frakcí jako Zelení, Nezávislí a dále KDU-ČSL. Ve sdružení působí zástupci mladé generace, má mezi sebou i zkušené osobnosti. Cílem tohoto sdružení je zajistit odpovědné a transparentní Louny, dále chtějí, aby občané měli důvod ve městě zůstat, aby nedocházelo k odlivu obyvatel do jiných měst. Snaží se lépe propagovat město, aby zde byly pracovní příležitosti či do města jezdili turisté. Zároveň se snaží podpořit Louny jako udržitelné, kdy podporují projekty s co nejmenší ekologickou stopou. (Louny Spolu, 2021)

Louny Spolu si přejí, aby město efektivně hospodařilo. Sdružení se v komunálních volbách objevilo až v roce 2018, kde získalo celkem 4 mandáty, ale ve sdružení hned po volbách došlo k oslabení, kdy jeden ze zastupitelů se odloučil od hodnot, které sdružení mělo. Díky tomu bylo poměrně obtížné povolební vyjednávání pro celé hnutí. (Louny Spolu, 2021)

ODS

Občanská demokratická strana je považována za liberálně konzervativní pravicovou stranu, které působí celostátně. ODS patřila mezi nejvlivnější a zároveň nejúspěšnější politické subjekty na všech úrovních. Na komunální úrovni v Lounech, čtyři roky po sobě vyhrála volby, někdy i s razantním náskokem. Občanská demokratická strana v Lounech vládla v letech 1998, 2002, 2006, 2010. V roce 2014 její popularita ve městě rapidně klesla oproti předchozím rokům.

Jako ostatní strany, které v Lounech působí, se i ODS angažuje ve svém programu v oblasti bezpečnosti, cestovního ruchu, dopravy, kde usiluje o dostavbu R7, která spojí Louny s Prahou a průmyslovou zónou Triangle. Samozřejmě chce udržet vyrovnaný rozpočet města a zároveň investovat do rozvoje města, kdy chce dokončit stavbu městského bazénu, investovat do modernizaci škol a další. Z hlediska kultury se snaží o lepší využívání letního kina. ODS se samozřejmě zabývá i oblastí rodiny, sociální a bytové politiky, kde chtějí podpořit rodinné bydlení, rozvíjet péči o seniory či pokračovat se sociální kurátorkou v práci na komunitním plánu města. ODS se zaměřuje i na sport výchovu a vzdělávání, zdravotnictví, kde se snaží podporovat soukromé zdravotnické zařízení či zdravotnickou záchrannou službu a síť praktických lékařů. Zároveň nezanedbávají i životní prostředí. (ODS Louny, 2021)

SPD

Svoboda a přímá demokracie je politické hnutí které se poprvé objevilo na celorepublikové politické scéně v roce 2015. Dle odborníků se přesně nedá určit, kam toto hnutí spadá, jestli se přiklání spíše k levici nebo k pravici. Z tvrzení zakládajících členů se hnutí hlásilo ke krajní pravici, ale dle jejich pozdějšího vyjadřování zde můžeme najít i levicové prvky. Na komunální úrovni se hnutí poprvé objevilo až ve volbách v roce 2018, kdy získalo pouze jeden mandát.

VOLBA PRO MĚSTO

Volba pro město je strana, která je zaměřena lehce vpravo. Je hnutí lidí, kteří si přejí lepší budoucnost tohoto města a jejich obyvatel. Volba pro město je nezávislé hnutí, které se snaží být bližší potřebám svého města. Volba pro město se v komunálních volbách v Lounech poprvé objevila v roce 2014, kdy získala 3 mandáty v zastupitelstvu. VPM chce

dělat konkrétní kroky pro budoucnost svého města a nechce se dívat na rozbroje politických stran na radnici.

Ve svém volebním programu se zabývá rozšířením a zkvalitněním zdravotní péče, dále snížením vysokých poplatků za odvoz. Snaží se o modernizaci městské policie či o ušetření financí v zakázkách města. VPM chce prosazovat výstavbu parkovacího domu v Lounech a zároveň trvá na zrušení hazardu ve městě. VPM chce život města řešit lépe levněji a ušetřené prostředky poté investovat do zlepšení kvality života v Lounech. (Volba pro město Louny, 2021)

ČSSD

Česká strana sociálně demokratické je zastoupena na celorepublikové úrovni a zároveň se řadí k levicové sociálně demokratické politice. ČSSD je v komunální politice zastoupena dlouhodobě. Největší úspěch na komunální úrovni měla v roce 1998 kdy získala celkem 7 mandátů. V následujících volbách se počet získaných mandátů postupně snižoval. I přes úspěšnost této strany v počtu získaných mandátů tak se ČSSD podílela na vytvoření koalice až v roce 2006 a 2010, ve všech ostatních letech byla převážně v opozici.

Mezi priority této strany na komunální úrovni lze zařadit oblast dopravy, kde chtějí vybudovat nová parkovací místa. Strana chce efektivněji hospodařit s rozpočtem a díky tomu zajistit investice na opravy chodníků, silnic, parkovišť či dětských hřišť. Bude dále férově podporovat podnikatele a živností. Chce posílit městskou policii a zajistit lepší bezpečnost v určitých částech města. Jako ostatní strany se chce i ona zapojit do zlepšení zdravotnictví, kdy chtějí zajistit nové odborné lékaře v Lounech se specializací na urologii či oftalmologii, či zubaře, kterých je ve městě nedostatek. (ČSSD Louny, 2021)

4.6.2 Vývoj místního stranického systému

Aktuální stranický systém v Lounech je složen z několika stran. V čele najdeme ANO 2011, dále Louny spolu, ODS či Pro lepší Louny a také ČSSD. S nižším úspěchem tu najdeme strany jako Unie pro zdraví, KSČM, Volba pro město a v neposlední řadě SPD. V tomto volebním období nenajdeme stranu, která byla neúspěšná v těchto volbách.

Pokud budeme srovnávat úspěšnost ve volebních obdobích od roku 1994, tak můžeme vidět, že dlouhou řadu let se objevovaly na vyšších pozicích strany jako ODS, KSČM a ČSSD. Oblíbenost těchto stran neklesla ani po nástupu ANO 2011, což bylo ve volbách v roce 2014, kdy tato strana získala stejný počet mandátů jako strana ČSSD. O něco

větší propad je patrný ve volbách v roce 2014, kdy strana ODS značně klesla s počtem mandátů oproti ostatním rokům. V posledních komunálních volbách zde vidíme mírný propad u ČSSD, jejíž počet mandátů se oproti ostatní rokům snížil na 4 mandáty. Beze změny můžeme zaznamenat strany jako Unie pro sport a zdraví, která se dlouhodobě pohybuje kolem 3 mandátů.

Z hlediska vývoje stranického systému v Lounech je patrné, že původní strany jako ODS, ČSSD, KSČM se snaží stále držet na dané úrovni pouze s minimálními růsty či poklesy. Změny ve stranickém systému způsobují nově vstupující strany, díky kterým se mění i pořadí významnosti v tomto systému. U všech nových stran se nelze setkat s úspěchem. Jsou to na příklad strany jako Věci veřejné, Severočeši.cz, Strana soukromníků ČR. Tyto strany ve volbách získaly velmi nízký počet hlasů, který nebyl dostatečný ke získání alespoň jednoho mandátu.

Během sledovaného období bylo zjištěno, že se změnil i počet volených členů zastupitelstva, kdy ve volbách v roce 2006 bylo třicet členů, a v následujícím období se počet členů snížil na dvacet devět. Mírný pokles vidíme i u počtu voličů, kdy se počet voličů postupně od roku 2002 snižuje. Naopak je zřejmé, že největší volební účast byla i přes snižující se počet voličů v roce 2010, kdy činila 40,9 %. V následujících obdobích se postupně snížila na 33,28 % a poté se ale zvýšila na 39,32 %.

4.7 Komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě od 1998 do 2018

4.7.1 Komunální volby 1998

Volby v roce 1998 se uskutečnily ve dnech 13.11. – 14.11.1998. Počet volených členů zastupitelstva na toto volební období bylo 30. Počet okrsků byl 21 a volební účast byla v roce 1998 40,32 % hlasů. V těchto volbách kandidovalo celkem 179 obyvatel města, z toho bylo 138 mužů a 41 žen. Nejstarším a nejmladší kandidáti v těchto volbách byli kandidáti ze KDU-ČSL.

Z následující tabulky 8 je patrné, že za jasného vítěze je považována strana ODS se 38,16 % hlasy a získala celkem 11 mandátů. S náskokem tak porazila stranu ČSSD, která získala 22,89 % hlasů a 7 mandátů. Třetí v těchto volbách byla KSČM a získala 18,62 % hlasů a 6 mandátů. Sdružení Nezávislých kandidátů celkem získalo 9,71 % hlasů a 3 mandáty. Stany s nejmenším počtem mandátů byly Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová se 5,77 % hlasy a 2 mandáty, a Koalice SPR-RSČ, SDČR

získala pouze 3,13 % hlasů a pouze 1 mandát. Do zastupitelstva se dostalo celkem 21 mužů a 9 žen a jejich celkový průměrný věk byl 47,6 let.

Tabulka 8: Výsledky voleb 1998

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
Česká strana sociálně demokratická	37 447	22,89	30	7
Sdružení nezávislých kandidátů- místní sdružení celkem	15 881	9,71	30	3
Komunistická strana Čech a Moravy	32 102	19,62	30	6
Unie svobody	1 181	0,72	4	0
Koalice SPR-RSČ, SDČR	5 123	3,13	30	1
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	9 422	5,77	25	2
Občanská demokratická strana	62 427	38,16	30	11

Zdroj: vlastní zpracování, dle volby.cz

Po volbách se na prvním ustavujícím zastupitelstvu sešli všichni zastupitelé ke složení slavnostního slibu a zároveň bylo zvoleno nové vedení města. Na zasedání zastupitelstva zastupitelé navrhli a zvolili starostu a tím se stal Ing. Emil Volkmann z ODS, dále místostarostu, kterou byla RNDR. Věra Mirvaldová.

Jelikož ani jedna strana nezískala nadpoloviční většinu, tak dané rozvržení mandátů vyžadovalo vytvoření koalice. Rada města byla v roce 1998 tvořena ze zástupců místních politických stran, a to vítěznou stranou ODS, dále KDU-ČSL, a Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení celkem, KSČM, kdy lze tvrdit že tyto čtyři politické strany tvořily koalici, která vládla v tomto období. Koalice získala celkem 22 mandátů z celkových 30 možných. V opozici poté zůstaly strany ČSSD, Koalice SPR-RSČ SDČR s celkovými 8 mandáty.

- Koalice: ODS, KDU-ČSL, Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení, KSČM
- Opozice: ČSSD, Koalice SPR-RSČ SDČR

Vzniklou koalici dle Balíka lze přiřadit do nadměrné koalice, protože zahrnuje více mandátů, než je potřeba k získání většiny. Vzhledem k tomu že se v koalici nacházejí Nezávislí a ti jsou v této problematice brány většinou jako středový politický subjekt, a současně se v této koalici nachází i KSČM, která je brána za levicovou stranu, tak lze tuto koalici označit za **nadměrnou ideově nepropojenou koalici**. V této koalici je tedy zastoupena jak pravice, tak i levice.

4.7.2 Komunální volby 2002

Volby v roce 2002 se konaly ve dnech 1.11. – 02.11.2002. Do zastupitelstva v tomto roce kandidovalo 8 volebních stran. Počet volených členů zastupitelstva bylo 30 a celkem bylo 21 volebních okrsků a 1 volební obvod. Počet voličů se oproti roku 1998 zvýšil, ale volební účast se snížila na 34,49 %. Celkový počet kandidátů na všech kandidátních listinách byl 179, z toho bylo 138 mužů a 41 žen. Nejstarší kandidát byl z KSČM, bylo mu 70 let a mezi nejmladší kandidáty patřil kandidát z ODS, kterému bylo 38 let.

Z tabulky 9 je patrné, že v roce 2002 byla vítěznou stranou v těchto volbách do zastupitelstva ODS, která získala 37,10 % hlasů voličů a 12 mandátů v zastupitelstvu. Následuje ji strana KSČM, která získala 23,76 % voličů a 8 mandátů. V těchto volbách ČSSD získalo 14,07 % voličů a 4 mandáty. Unie pro sport a zdraví získala 10,51 % voličů a 3 mandáty. Nejmenší počet mandátů získaly strany Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení celkem s 6,50 % hlasů a 2 mandáty a dále Koalice KDU-ČSL, US-DEU získala 5 % voličů a pouze 1 mandát. Do zastupitelstva města se dostalo celkem 22 mužů a 8 žen a celkový průměrný věk byl v těchto volbách 51,4 let. Do zastupitelstva se v tomto roce nedostaly strany Česká strana národně sociální a republikáni Miroslava Sládka, kdy tyto dvě strany nezískaly žádný mandát a jejich volební účast byla pod hranicí 5 % hlasů.

Tabulka 9: Výsledky voleb 2002

Kandidátní listina	Hlasy		Počet mandátů
	abs.	v %	
Česká strana národně sociální	4 262	3,01	0
Česká strana sociálně demokratická	19 919	14,07	4
Komunistická strana Čech a Moravy	33 642	23,76	8
Občanská demokratická strana	52 525	37,10	12
Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení celkem	9 207	6,50	2
Unie pro sport a zdraví	14 877	10,51	3
Republikáni Miroslava Sládka	75	0,05	0
Koalice KDU-ČSL, US-DEU	7 082	5,00	1

Zdroj: vlastní zpracování, dle volby.cz

Nejsilnější pozici v rámci koaličních vyjednávání měla strana ODS. Po volbách konaných v listopadu se na prvním ustavujícím zasedání zastupitelstva sešli zastupitelé ke složení slavnostního slibu a došlo ke zvolení nového vedení města. Na tomto zasedání zastupitelé zvolili starostu a tím se stal Ing. Jan Kerner z ODS, dále místostarostku

RNDr. Věru Mirvaldovou. ODS a většina dalších stran se v tomto období domluvili a vytvořili koalici, která byla tvořena ze členů ODS, Unie pro sport a zdraví, Koalice KDU-ČSL

US-DEU, Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení a KSČM. Vzniká koalice tedy v zastupitelstvu disponovala 26 mandáty. V opozici se nám objevila strana ČSSD se 4 mandáty.

- Koalice: ODS, Unie pro sport a zdraví, Koalice KDU-ČSL US-DEU, Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení, KSČM
- Opozice: ČSSD

Koalice, která byla zvolena v těchto volbách, lze zařadit jako **širokou koalici**, protože v koalici jsou téměř všechny politické subjekty, tedy je zde zastoupená pomyslná pravice, levice i tedy střed. V opozici můžeme najít pouze jednu významnou politickou stranu.

4.7.3 Komunální volby 2006

Komunální volby do zastupitelstva se konaly ve dnech 20.10. – 21.10.2006, kdy do zastupitelstva kandidovalo celkem 7 politických stran. Volebních okrsků bylo 21 a volební účast celkově činila 36,10 % a počet volených členů do zastupitelstva bylo 30. Celkový počet kandidátů se oproti roku 2002 zvýšil na 206 kandidátů, z toho bylo 136 mužů a 74 žen. Oproti volbám v roce 2002 zde můžeme vidět snížený počet mužů, ale naopak zvýšený počet žen, které kandidovaly ve volbách. Nejstarší kandidáti byli ze strany KSČM a Strany zdravého rozumu a bylo jim 77 let, naopak nejmladšímu kandidátovi bylo 19 let a byl z ODS.

V tabulce 10 vidíme, že z celkového počtu 7 politických stran které kandidovaly pouze dvě strany nezískaly ani jeden mandát. Počet politických stran, které se dostaly tedy do zastupitelstva se snížil na 5. S vysokým náskokem hlasů vyhrála ODS se 14 získanými mandáty a 41,21 % hlasů. Šest mandátů si rozdělily politické strany KSČM s 18,74 % hlasů a dále ČSSD s 18 % hlasů. Strana Unie pro sport a zdraví získala celkem 2 mandáty se 7,45 % hlasů a další dva mandáty získala Strana zdravého rozumu s 7,52 % hlasů. Strana KDU-ČSL a Česká strana národně socialistická nezískaly ani jeden mandát v zastupitelstvu. Do zastupitelstva se celkem dostalo 23 mužů a 7 žen a průměrný věk byl 54,6 let.

Tabulka 10: Výsledky voleb 2006

Kandidátní listina	Hlasy		Počet mandátů
	abs.	v %	
Unie pro sport a zdraví	11 440	7,45	2
Česká strana sociálně demokratická	27 649	18,00	6
Křesťanská demokratická unie-Čs.str.lid.	7 373	4,80	0
Komunistická strana Čech a Moravy	28 785	18,74	6
Strana zdravého rozumu	11 550	7,52	2
Občanská demokratická strana	63 293	41,21	14
Česká strana národně socialistická	3 511	2,29	0

Zdroj: vlastní zpracování, dle volby.cz

Koaliční jednání na tom v těchto volbách byla podobně jako v předchozích, protože opět vítěznou stranu se stala s velkým náskokem ODS. Na prvním ustavujícím zasedání zastupitelstva, které proběhlo v roce 2006 zastupitelé složili slavnostní slib a bylo zvoleno nové vedení města Louny.

Výrazným vítězstvím se do čela města dostala ODS, která v těchto volbách opět zvolila starostou Ing. Kerneru. Zastupitelstvo s také odhlasovalo jednoho místostarostu, a to Mgr. Čermáka. Poněvadž ODS potřebovala získat jen několik málo hlasů k nadpoloviční většině, proto se domluvila se zástupci ČSSD a s Unií pro sport a zdraví, a nakonec i se Stranou zdravého rozumu. Vzniká koalice v zastupitelstvu měla tedy 24 mandáty. V opozici nám stála nakonec strana KSČM s 6 mandáty.

Na ustavujícím zasedání zastupitelstva se zvolilo pouze 5 členů rady. Kdy 4 zástupci byly z ODS a jeden zástupce z ČSSD. Další zástupci po dlouhém a dohádovacím řízení nebyli zvoleni. Další zástupce byl zvolen za zastupitelstvu, které proběhlo v únoru 2007 a to byl člen Unie pro sport a zdraví. Jelikož opět počet členů nebyl kompletní, došlo k dalšímu zasedání zastupitelstva v dubnu 2007 a opět se konala volba, kdy nedošlo k dohodě. Až v listopadovém jednání zastupitelstva se dosáhlo k domluvě a byl zvolen poslední chybějící člen rady města. Posledním členem se stal zastupitel z řad Strany zdravého rozumu. Tím pádem ODS získala 5 členů v radě, ČSSD získala 2 členy, a USZ a Strana zdravého rozumu měla zastoupení každá jednoho člena.

- Koalice: ODS, ČSSD, Unie pro sport a zdraví, Strana zdravého rozumu
- Opozice: KSČM,

V rámci typologie koalic tato vzniká koalice představuje typ nadměrné koalice. Z ideového hlediska bude koalice zařazena do **široké koalice**, z důvodu, že v této koalici nachází zástupci jak pravicové, tak i levicové strany a zároveň v opozici se nachází pouze jeden významný subjekt.

4.7.4 Komunální volby 2010

Komunální volby do zastupitelstva obce se konaly 15.10. – 16.10. 2010. Ve volbách v roce 2010 byl snížen počet volených členů zastupitelstva o 1 zastupitele tedy z původních 30 volených zastupitelů, kteří byli v minulém období na 29 volených zastupitelů. Jedním z důvodů snížení počtu členů zastupitelstva byla finanční situace města, kdy s probíhající krizí došlo ke snížení příjmů města a dalším důvodem je snazší dát dohromady nadpoloviční většinu s 15 členy než se 16 členy. Počet volebních obvodů i počet okrsků zůstal stejný. V těchto volbách se zvýšila volební účast na 40,90 %, oproti předchozích volbách. Naopak se nám snížil počet voličů, kteří šli volit. Celkový počet politických stran se zvýšil ze 7 stran na 10 stran, které kandidovaly v těchto volbách. Počet kandidátů se oproti předchozím volbám zvýšil na 249 lidí a z toho bylo 154 mužů a 85 žen. Jak u počtu mužů, kteří kandidovali tak i u počtu žen je vidět nárůst oproti předchozím volbám. Nejstarší kandidát pocházel z ČSSD a bylo mu 81 let, naopak nejmladší kandidát byl z TOP 09 a bylo mu 18 let.

Z tabulky 11 vyplývá, že s největším počtem hlasů vyhrála ODS, která získala 19,91 % hlasů a zároveň 7 mandátů. Hned za ní byly politické strany KSČM, která měla 17,30 % hlasů a 6 mandátů a dále ČSSD s 19,53 % hlasů a také 6 mandáty. Unie pro sport a zdraví získala se 15,31 % hlasů 5 mandátů a s nejmenší zastoupením tu máme TOP 09 se 3 mandáty a dále Koalice pro Louny, kteří získali pouze 2 mandáty. Do zastupitelstva se dostalo celkem 26 mužů a pouze 3 ženy, a průměrný věk se oproti předchozím volbám snížil na 50,7 let. Zároveň se do zastupitelstva nedostaly 4 politické strany Volte Pr.Blok www.cibulka.net, dále Věci veřejné, Dělnická strana sociální spravedlnosti či severočeši.cz, kdy tyto strany získaly méně jak 5 % hlasů.

Tabulka 11: Výsledky voleb 2010

Kandidátní listina	Hlasy		Počet mandátů
	abs.	v %	
Občanská demokratická strana	32 078	19,91	7
Volte Pr.Blok www.cibulka.net	280	0,17	0
Koalice pro Louny	11 999	7,45	2
Komunistická strana Čech a Moravy	27 881	17,30	6
Věci veřejné	4 760	2,95	0
Dělnická strana sociální spravedlnosti	2 934	1,82	0
Česká strana sociálně demokratická	31 474	19,53	6
Severočeši.cz	7 377	4,58	0
TOP 09	17 692	10,98	3
Unie pro sport a zdraví	24 664	15,31	5

Zdroj: vlastní zpracování, dle volby.cz

Podobně jako v předchozích volbách vyhrála ODS, ale s ne tak vysokým náskokem. Stejně jako v předchozích volbách na první ustavující schůzi zastupitelstva se skládal slavnostní slib a bylo zvoleno nové vedení. Díky vítězství ODS se starostou města opět stal Ing. Kerner. Místostarostou se nově stal pan Csonka z ČSSD.

V roce 2010 byla vytvořena koalice po velkých neshodách. Dohromady se daly strany ODS, ČSSD a Koalice pro Louny. Strany celkem získaly 15 mandátů, což je minimální počet potřebný k vytvoření většiny.

- Koalice: ODS, ČSSD, Koalice pro Louny
- Opozice: KSČM, TOP 09, Unie pro sport a zdraví

Tuto koalici můžeme označit jako **minimální vítěznou koalici** a z hlediska ideového bychom ji zařadili jako **ideově nepropojenou**, jelikož se v koalici nachází jak pravicová strana, tak levicová strana.

V tomto volebním období ale došlo k rozpadu koalice, a to v roce 2012. O tomto rozpadu rozhodovala ODS a jako jeden z důvodů uvedla údajné nečestné chování od ČSSD, to souviselo s volbou vedení městské policie. V tomto roce tedy musela vzniknout nová koalice ve složení ODS, Unie pro sport a zdraví, TOP 09 a Koalice pro Louny. Nové složení koalice získalo celkem 17 mandátů a opozici měla 12 mandátů.

- Koalice: ODS, TOP 09, Unie pro sport a zdraví, Koalice pro Louny.
- Opozice: KSČM, ČSSD

Z hlediska typologie bychom koalici zařadili do **nadměrné koalice**. Ideologicky bude patřit do **ideově propojené koalice**, kdy se v koalici nachází strany, které jsou buď pravicové nebo středové.

4.7.5 Komunální volby 2014

Volby do zastupitelstev obcí se konaly 10.10. – 11.10. 2014. Ve volbách v roce 2014 klesly počty voličů a tím pádem se snížila i volební účast na 33,28 %. Oproti předešlým volbám to bylo celkem o 7,62 %. Počet volených zastupitelů se nezměnil a byl stejný jako v předchozích volbách v roce 2010, tedy 29 zastupitelů. Naopak došlo oproti minulým volbám ke snížení počtu politických stran na kandidátní listině z 10 na 9 stran. Celkový počet kandidátů byl 259 z toho bylo 183 mužů a 76 žen. Oproti volbám v roce 2010, zde není patrná velká změna. Nejstarší kandidát byl z politické strany KSČM ve věku 82 let a nejmladší tři kandidáti byli jeden z Volby pro město a dva kandidáti z TOP 09.

Z následující tabulky 12 vyplývá, že s největším počtem hlasů zvítězila politická strana ČSSD, která získala v těchto volbách 16,26 % hlasů a tedy 5 mandátů a ANO 2011, které získala 16,05 % hlasů a také 5 mandátů. Celkem 4 mandáty si rozdělily politické strany KSČM a Unie pro sport a zdraví. ODS, TOP 09 a Volba pro město si rozdělily každá 3 mandáty. Strany Koalice pro Louny získala pouze 6,90 % hlasů a dostala 2 mandáty. V zastupitelstvu bylo 25 mužů a 4 ženy a jejich průměrný věk se oproti volbám v roce 2010 zvýšil na 51,5 let.

Tabulka 12: Výsledky voleb 2014

Kandidátní listina	Hlasy		Počet mandátů
	abs.	v %	
ANO 2011	20 508	16,05	5
Strana soukromníků ČR	3 555	2,78	0
KOALICE PRO LOUNY	8 821	6,90	2
Volba pro město	11 921	9,33	3
TOP 09	12 385	9,69	3
Komunistická strana Čech a Moravy	17 314	13,55	4
Unie pro sport a zdraví	16 629	13,02	4
Česká strana sociálně demokratická	20 722	16,26	5
Občanská demokratická strana	15 848	12,41	3

Zdroj: vlastní zpracování, dle volby.cz

V rámci koaličních vyjednávání můžeme říct, že došlo k mírným změnám. Tyto změny byly dány i novými stranami, které byly úspěšné ve volbách. Ve volbách v roce 2014 došlo k většímu množství změn. Samozřejmě jako v předchozích letech na první ustavující schůzi zastupitelstva nový zastupitelé skládali slib. Starostou byl zvolen pan Šabata ze strany Unie pro sport a zdraví, dále byl zvolen místostarosta Mgr. Čermák z Volby pro město.

Z koaličních vyjednávání byla vyřazena vítězná strana ČSSD a ANO 2011, a ke koaličním vyjednáváním došlo mezi stranami, které získaly menší počet mandátů, a přesto jim to stačilo k získání nadpoloviční většiny hlasů. Koalici tedy tvoří Unie pro sport a zdraví, Volba pro město, ODS, TOP 09 a Koalice pro Louny. Zde můžeme vidět poměrně těsný výsledek tedy 15 mandátů pro koalici a 14 pro opozici. Zde je patrné, že i přesto, že strany ČSSD a ANO 2011 získaly ve volbách celkem 5 mandátů každý, tak se nepodílí na řízení města.

- Koalice: Unie pro sport a zdraví, Volba pro Město, ODS, TOP 09 a Koalice pro Louny
- Opozice: ČSSD, KSČM, ANO 2011

Typologicky tuto koalici můžeme zařadit do minimálně vítězné koalice. Z hlediska ideového lze koalici pravděpodobně považovat za **minimálně vítěznou ideově propojenou koalici**, z důvodu spolupráce jednotlivých stran, kdy v koalici se nachází strany, které jsou buď pravicové nebo jsou na politickém středu.

4.7.6 Komunální volby 2018

Volby se konaly 5.10. – 6.10.2018. Ve volbách v roce 2018 zůstal počet volených členů zastupitelstva stejný, pouze se změnil počet voličů a volební účast. V tomto roce se volební účast zvýšila oproti volbám v roce 2014 o 6,04 %, tedy na 39,32 %. Počet politických stran na kandidátní listině zůstal také stejný, stejně jako počet volebních obvodů a okrsků. Zároveň ve volbách došlo ke zvýšení počtu žen o 13 a zároveň se snížil počet mužů kandidujících do zastupitelstva. Celkový počet kandidátů se zvýšil pouze o jednoho kandidáta. V těchto volbách se zvýšila věková hranice kandidátů na 86 let, kandidát byl z KSČM. Nejmladší kandidáti byli z ODS a ANO 2011 ve věku 19 let.

Z výsledků voleb zobrazených v tabulce 13 se vítěznou stranou v těchto volbách stalo ANO 2011, které získalo celkem 17,41 % hlasů a zároveň tedy 5 mandátů. Hned za ní se objevila strana LOUNY SPOLU, která získala 14,32 % hlasů a tedy 4 mandáty. ODS a PRO LEPŠÍ LOUNY OP, NK, PRO ZDR. získaly také každá 4 mandáty. ČSSD v těchto

volbách získala celkem 11,78 % hlasů a tedy obsadila 4 mandáty. Volební strana Unie pro sport a zdraví získala celkem 10,42 % hlasů a tedy 3 mandáty. Strana KSČM, která měla 8,59 % hlasů a dostala 2 mandáty. Volba pro město získala celkem 6,79 % hlasů a 2 mandáty. Nejmenší počet hlasů tedy 5,61 %, a 1 mandát získala strana Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD). V zastupitelstvu se objevilo 24 mužů a 5 žen a průměrný věk se opět oproti volbám v roce 2014 snížil na 49,5 let.

Tabulka 13: Výsledky voleb 2018

Kandidátní listina	Hlasy		Počet mandátů
	abs.	%	
Unie pro sport a zdraví	15 945	10,42	3
Komunistická strana Čech a Moravy	13 135	8,59	2
LOUNY SPOLU	21 911	14,32	4
Občanská demokratická strana	19 724	12,89	4
SPD	8 587	5,61	1
ANO 2011	26 631	17,41	5
PRO LEPŠÍ LOUNY OP, NK, PRO ZDr.	18 633	12,18	4
Volba pro město	10 391	6,79	2
Česká strana sociálně demokratická	18 025	11,78	4

Zdroj: vlastní zpracování, dle volby.cz

V tomto volebním období došlo k menším změnám. Jako každé volby byl na první ustavující schůzi zastupitelstva složen slib zastupitelů. V tomto roce došlo k výměně starosty a také si zastupitelstvo odhlasovalo nově 2 místostarosty, jednoho uvolněného a druhého neuvolněného. Starostou byl zvolen Mgr. Janda ze strany z již vzniklé koalice Pro lepší Louny, dále byl zvolen místostarosta Mgr. Hons za Unie pro sport a zdraví a dále Bc. Rychtařík za ANO 2011. Koalice, která vznikla po volbách byla složena z následujících členů ANO 2011, Pro Lepší Louny, ODS, Unie pro sport a zdraví. Koalice získala nadpoloviční většinu hlasů tedy 16 hlasů.

- Koalice: ANO 2011, Pro Lepší Louny, ODS, Unie pro sport a zdraví
- Opozice: ČSSD, Louny Spolu, Volba pro město, KSČM, SPD

Z hlediska typologie danou koalici považujeme za minimálně vítěznou koalici. Ideová propojenost je zde zastoupena pravicí a středem a tím pádem ji lze pravděpodobně zařadit do **minimálně vítězné ideově propojené koalice**.

4.7.7 Shrnutí komunálních voleb v období 1998 až 2018

Město Louny spadá do kategorie počtu obyvatel do rozmezí 9 001 – 45 000 a řadí se tedy ke středně velkým obcím. Od roku 1998 proběhlo 6 voleb do zastupitelstva. Pravidelně se těchto voleb účastnily strany jako ČSSD, ODS, KSČM, Unie pro sport a zdraví, TOP 09 a KDU-ČSL.

V tomto období se počty kandidujících subjektů v jednotlivých volebních období měnily, kdy počet volebních stran, které kandidovaly do zastupitelstva se pohyboval od 7 do 9 stran. Nejvyšší počet stran jsme zaznamenali v roce 2010, kdy kandidovalo 10 politických stran, naopak v letech 1998 a 2006, kandidoval nejmenší počet stran. V období se našly i strany které se do zastupitelstva nedostaly, a to z důvodu, že nepřekročily 5 % volební hranici.

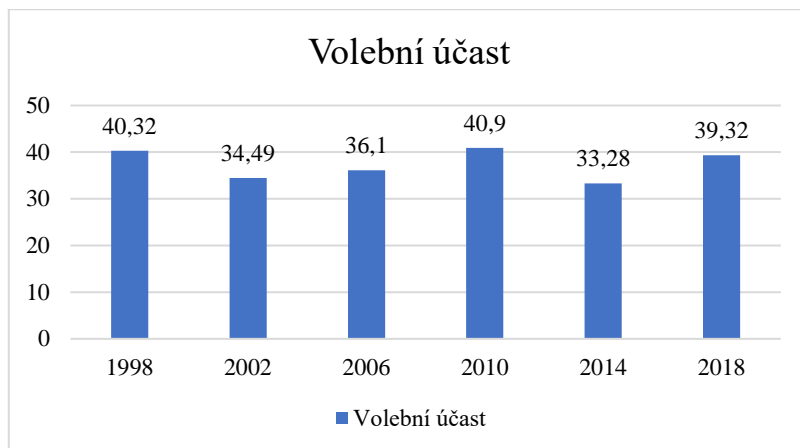
Na prvních místech se objevovala Občanská demokratická strana, která vyhrála volby v letech 2002–2010. Od roku 2014 nastala změna, kdy se na prvních příčkách objevila ANO 2011 a ČSSD. V roce 2018 ve volbách zvítězila strana ANO 2011 a následovaly pak Pro lepší Louny, ODS, či Louny spolu.

Ve sledovaném období nedošlo k významným politickým přechodům. Spíše docházelo k vytvoření různých uskupení koalic, aby vůbec mohli kandidovat do voleb či případně měli větší šanci jako to bylo např. Koalice pro Louny či Pro lepší Louny, která byla tvořena z TOP 09, dále z nezávislých kandidátů zástupců hnutí PRO Zdraví a Sport.

Volební účast

V následujícím grafu 13, je zobrazena volební účast za období 1998–2018, na které nebyly spatřeny extrémní výkyvy. Nejmenší volební účast byla v roce 2014, kdy se k volbám dostavilo pouze 33,28 % občanů, oproti volbám v roce 2010, kdy byla volební účast nejvyšší tedy 40,9 %. Za toto období se na pozici starosty vystřídali celkem 4 občané. Starostou v roce 1998 byl Ing. Volkmann. Třikrát za sebou byl zvolen v období 2002–2010 Ing. Kerner za ODS, dále, jedno období na této pozici byl pan Šabata za Unii pro sport a zdraví a současný starosta Mgr. Janda za stranu Pro Lepší Louny.

Graf 13: Volební účast za období 1998–2018

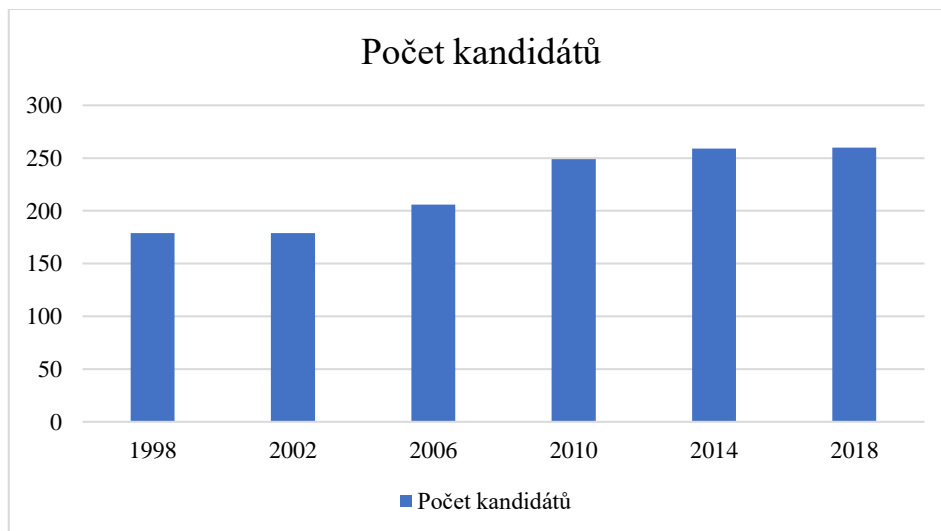

Zdroj: vlastní zpracování, dle volby.cz

Struktura kandidátů a zastupitelů

Vzhledem k analýze, která byla provedena, lze konstatovat, že počet kandidátů do zastupitelstva se postupně od roku 1998 zvyšoval. V grafu 14 vidíme, že celkový počet kandidátů do zastupitelstva ve sledovaném období postupně rostl. Nejmenší počet můžeme vidět v roce 1998 a 2002, tedy 179 kandidátů, a nejvyšší počet kandidátů je v roce 2018, kdy bylo celkem 260 kandidátů. Výraznější skok můžeme vidět v roce 2010, kdy se počet kandidátů zvýšil ze 206 na 249 kandidátů. V následujících volbách už není tak patrný růst.

Graf 14: Počet kandidátů ve volbách za období 1998–2018

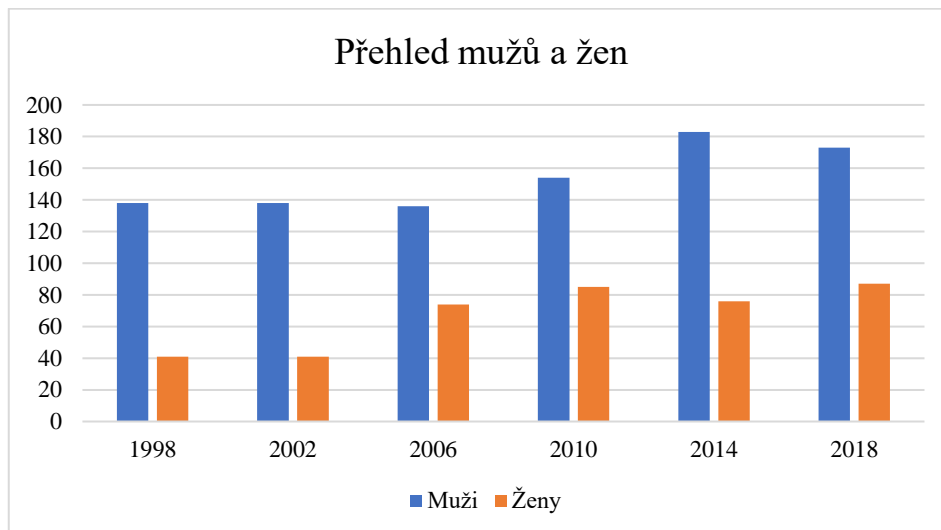

Zdroj: vlastní zpracování 2021, dle volby.cz

V následujícím grafu 15 máme zobrazeno zastoupení žen a mužů, kteří kandidovali do komunálních voleb za sledované období. Největší počet mužů, kteří kandidovali, bylo

v posledních dvou volebních obdobích, a to 183 a 173. Vidíme zde, že nejvyšší byl počet žen v roce 2010 a 2018.

Graf 15: Zastoupení mužů a žen ve volbách v období 1998–2018

Zdroj: vlastní zpracování, dle volby.cz

4.8 Výstupy z rozhovorů

Autorka v následující práci vedle metody analýzy dokumentů použila i druhou výzkumnou metodu, a to polostrukturované rozhovory. Autorka si připravila otázky, které lze rozdělit na určité okruhy.

První okruh otázek se týkal samotné obce a jejího vývoje jak minulého, tak současného a budoucího. Další okruh otázek týkal samotného respondenta a poslední okruh lze specifikovat jako politický proces v obci.

Vzhledem k pandemii všechny rozhovory proběhly prostřednictvím online komunikace. Bylo osloveno celkem 29 zastupitelů, mezi nimiž je současný starosta a dva bývalí starostové obce. Z 29 oslovených zastupitelů souhlasilo pouze 11 z nich což v podstatě není ani nadpoloviční většina. Podmínkou pro uskutečnění rozhovorů s respondenty bylo zachování anonymity, proto v práci bude odkázáno pouze na politické strany, ze kterých jednotliví respondenti jsou.

4.8.1 Identifikace respondentů

V této kapitole se autorka práce ptala respondentů, jak se dostali do místní politiky, zdali měli nějaké představy a zda se naplnila všechna jejich očekávání. Většina respondentů uvedla, že byli osloveni politickými stranami, případně kamarády, kteří se již účastnili politického dění. Zástupce z ODS dlouhodobě působí v oblasti sport a do politiky šel s tím

že, „jedna osoba nic nezmůže, ale může přinést celou řadu nápadů, z nichž některé se mohou realizovat.“

Z rozhovorů s respondenty vyplynulo, že všichni vstupovali do místní politiky z důvodu, aby zlepšili a ovlivnili dění ve městě. Z celkových 11 respondentů, 5 z nich uvedlo, že chtěli kandidovat do místní politiky, aby zlepšili a mohli ovlivnit dění ve městě v oblasti sportu. Všichni jsou to aktivní sportovci a trenéři. Samozřejmě, že mezi respondenty se objevili i zastupitelé, kteří kandidovali, aby ovlivnili například sociální politiku, kulturu a celkovou propagaci města a samozřejmě jim není lhostejný celkový osud města a jeho vývoj.

4.8.2 Vývoj města Louny

Část respondentů, kteří odpovídali, se shodlo na tom, že město se dle jejich názoru za posledních 20 let poměrně dobře rozvíjelo. Došlo k rozvoji v oblasti průmyslu, kde byla postavena průmyslová zóna. V oblasti bydlení se postavilo nové Zahraní město a došlo k rozvoji Zeleného náměstí. Město dále opravilo spoustu budov ve městě a také se podařilo dle jejich názoru zachovat historické jádro města.

K rozvoji došlo i po kulturní a sportovní stránce. V oblasti sportu došlo k výstavbě nové plavecké haly a k investicím do rozvoje sportovišť. Z hlediska kultury se rekonstruovalo divadlo, kino, a došlo ke znovu zprovoznění letního kina. Objevují se zde i jiné názory že město se nerozvíjelo. Respondent zastupující stranu ANO 2011 uvedl, že „Město se rozvíjelo oproti roku 2000 jen částečně. Chybí byty a samozřejmě nemocnice.“

Další respondent ze strany Louny Spolu tvrdí, že „Město nevyužívá svůj potenciál, u vedení města chybí jakékoliv vize a městský aparát neumí pracovat koncepčně a strategicky.“

4.8.3 Zhodnocení působení starostů

V Lounech se od roku 1998 do 2018, tedy od sledovaného období vystřídali celkem 4 starostové. První starostou se stal Ing. Volkmann. Následně v letech 2002–2010 byl v čele města Ing. Kerner, a poté se ve volebním období vystřídali pan Šabata a Mgr. Janda.

Jak uvedli respondenti, je velmi těžké posoudit funkční období jednotlivých starostů, protože každý se snažil pracovat pro blaho města dle svého nejlepšího svědomí a vědomí. Jeden z respondentů za ODS tvrdí, že: „Osobně jsem byl s prací jednotlivých starostů spokojen, jejich práce není jednoduchá a velmi obtížně se posuzuje kdo z nich byl

lepší nebo horší, co udělal lépe.“ Respondent za ANO 2011 uvedl *„V každém volebním období se něco povedlo i nepovedlo.“*

4.8.4 Vize obce

Bylo zjištěno, že budoucnost města by měla být zaměřena na mladé lidi, kteří by díky infrastruktuře a vybudovaným službám zůstávali, či se přistěhovali do tohoto města. Velký podíl na vizi obce bude mít určitě dostavba D7, kdy město bude atraktivnější pro současné i budoucí obyvatele, z hlediska dostupnosti do okolních měst a samozřejmě do hlavního města. Respondent z ANO 2011 s myslí, že *„Město by se mělo soustředit na vytvoření podmínek ke kvalitnímu bydlení, poskytování navazujících služeb, podporovat malé a střední podnikání a cíleně pracovat na zlepšení dopravy nejen ve městě, ale i spojení s dalšími městy z důvodu dojíždění do zaměstnání.“* Respondent z Volby pro město na tuto otázku odpověděl: *„Základem je, aby lehce rostl počet obyvatel a mladé rodiny neodcházely pryč. Aby tomu tak bylo, musí město neustále pracovat na kvalitě prostředí a vytvářet pro mladé rodiny pobídky.“*

Ve městě se pohybuje pár větších investorů. Členové zastupitelstva doufají, že vztahy i investorům se budou v budoucnu zlepšovat. Investory město musí hýčkat a snažit se jim vyjít vstříc, protože by se mohlo stát, že o ně přijdou. Názory respondentů se ve vztahu k investorům i kraji liší. Někteří tvrdí, že vztahy jsou poměrně dobré, jiní s tímto tvrzením nesouhlasí.

4.8.5 Výběr a pořadí na kandidátní listině

Další úkolem rozhovorů bylo zjistit, jak jednotlivé politické strany vybírají kandidáty na své kandidátní listiny a jak se určuje jejich pořadí, kolik se zde pohybuje stran a hnutí, a zdali se daný programy daří naplňovat.

Aktivita množství volebních stran je přiměřená městu. Počet volebních stran a hnutí se ve městě v posledních letech pohybovalo od 7 do 9 stran. V posledních volbách kandidovalo celkem 9 volebních stran a hnutí, ale jelikož se někteří členové hned po volbách začali hlásit k jiným hnutím, tak dle respondenta z Volby pro město můžeme tvrdit, že je zde celkem 11 stran a hnutí.

Výběr kandidátů dle všech oslovených respondentů probíhá v každé straně či hnutí poměrně odlišně. Dle KDU-ČSL se kandidáti vybírají prostřednictvím primárních voleb a poté místní organizace hlasováním určuje pořadí jednotlivých kandidátů na dané

kandidátní listině. Kandidát ze strany Pro lepší Louny tvrdí „výběr je podle shody názorů a podle kouzla osobnosti“ Ve straně ODS se kandidátní listiny tvoří na jednáních místní rady, kdy se po rozsáhlých debatách předkládá návrh a ten je poté následně upraven a schválen sněmem tedy všemi členy ODS v Lounech. Člen ODS tvrdí, že: „Místní sdružení vybírá kandidáty, tak aby byla kandidátka zajímavá pro voliče.“

Hnutí Unie pro sport a zdraví vybírá své kandidáty dle angažovanosti ve sportu a v organizacích pečující o hendikepované a jiné lidi, kteří se zajímají o dění ve městě. Kandidátní listina se sestavuje na základě určitých požadavků kandidátů a popularity či odbornosti dle rozhovoru s kandidátem.

Z rozhovorů jsme se dozvěděli, že většině politických stran se daří vytvořený program určitým způsobem naplňovat. Dle kapitoly 4.6.1 lze tvrdit, že hlavní body volebních programů jednotlivých stran byly dost podobné, a byly zaměřené spíše na komunální úroveň než celostátní. Proto lze říci i z informací poskytnutých od respondentů, že se daří jednotlivé programy naplňovat jak v koalici, tak i z pozice opozice. Respondent z Volby pro město tvrdí, že: „V minulém období jsme byli v koalici, a toto období jsme v opozici. Jelikož je program v našem městě dost podobný, tak se daří z větší části plnit volební program i z opozice.“

4.9 Konfliktní linie

Z dotazovaných názorů vyplývá, že v Lounech se nevyskytují větší konfliktní linie. Můžeme zde najít konflikty, které jsou mezi koalicí a opozicí. Ve většině případech jsou zde spíše osobní či situační konflikty.

Z rozhovorů s respondenty lze usoudit, že ve městě jsou spíše situační konflikty. Mezi sporné body dle respondentů lze zařadit bezpečnost města se zaměřením na problematiku lokality, dopravu se zaměřením na co nejrychlejší dostavbu silnice R7. Velmi diskutovaným problémem jsou parkovací místa na sídlišťích, a hlavně poblíž centra.

Dlouhodobějším problémem, který ovlivnil strukturu města a zároveň i strukturu soutěžení mezi jednotlivými stranami byl konflikt o prodej nemocnice. Strukturu města byla ovlivněna z hlediska dlouhodobého nedostatku kvalitní lékařské péče. Město nemá tak funkční nemocnici a je zde nedostatečný počet lékařských specialistů jako jsou zubaři, oční lékaři. Tím pádem lidé musí často za kvalitní zdravotní péči jezdit do vzdálenějších měst.

Za velmi diskutovaný bod lze považovat nově vystavenou městskou plaveckou halu, kdy se vyskytovaly problémy již před její výstavbou, kdy město řešilo financování. Město

bylo dlouhou dobu bez dluhů a rozpočet na městskou plaveckou halu byl nedostatečný. Louny tak musely řešit, že se budou muset zadlužit, otázka byla jakým způsobem. Po postavení městské plavecké haly se zde vyskytují problémy s určením správné ceny vstupného, kdy lidé s nastavenou cenou jsou velmi nespokojeni.

Z těchto všech bodů lze opravdu usoudit, že ve městě se nenacházejí žádné konfliktní linie, které by trvaly dlouhodobě, spíše převládají situační a osobní konflikty, které se v jisté míře dají řešit.

Lze říci, že pravo-levé rozdělení ovlivňuje tvorbu koalic a místní soutěživost jen částečně, jelikož politické strany v Lounech vesměs mívají volební programy poměrně podobně zaměřené. Přesně nelze určit jak hodně pravo-levé rozdělení ovlivňuje tvorbu koalic.

4.10 Charakter tvorby koalic

Výkonná moc v Lounech se rozděluje na koalici a opozici. Obvykle se hned po volbách řeší koaliční smlouva. Jednotlivé strany spolu debatují. Smlouvu o koalici ve většině případů uzavírají strany, které se chtějí podílet na vedení města, a dostat se na posty starosty a místostarosty či se dostat do rady města.

Nejtěžší koaliční jednání bylo v roce 2006, kdy na ustavujícím zastupitelstvu byla zvolena část členů rady, tedy 5. Zbytek členů se se postupně volil během následujícího roku a konečné složení rady města bylo známo až rok po volbách.

Další problémy s koalicí byly v roce 2010, kdy nejdříve byla vytvořena koalice ze stran ODS, ČSSD a Koalice pro Louny. Bohužel tato koalice se v daném volebním období rozpadla, z důvodu nečestného chování ČSSD. V tomto roce však musela vzniknout nová koalice ve složení ODS, Unie pro sport a zdraví, Top 09 a Koalice pro Louny.

Ve volbách v roce 2014, se vytvořila koalice ze stran Unie pro sport a zdraví, ODS, TOP 09, Volba pro město a Koalice pro Louny. Vzhledem k vyššímu počtu stran, toto koaliční vyjednávání neprobíhalo úplně hladce. Muselo se dospět k řadě kompromisů a ústupků. Koalici v Lounech nakonec tvořilo celkem 15 zastupitelů, kteří byli potřební pro získání minimálního počtu pro vytvoření většiny.

V následující tabulce 14, vidíme přehled vytvořených koalic za sledované období.

Tabulka 14: Přehled vytvořených koalic a pozic

Volební období	počet členů koalice	Členové koalice	Počet hlasů v zastupitelstvu	Typ koalice	Počet členů opozice	Členové opozice
1998-2002	4	ODS, KDU-ČSL, KSČM, NEZÁVISLÍ	22/30	nadměrná koalice	2	ČSSD, KOALICE
2002-2006	5	ODS, KOALICE, KSČM, NEZÁVISLÍ, USZ	26/30	Široká koalice	1	ČSSD
2006-2010	4	ODS, ČSSD, USZ, ROZUM	24/30	široká koalice	1	KSČM
2010-2012	3	ODS, ČSSD, KOALICE	15/29	minimálně vítězná koalice	3	KSČM, TOP 09, USZ
2012-2014	4	ODS, KOALICE, TOP 09, USZ	17/29	nadměrná koalice	2	KSČM, ČSSD
2014-2018	5	USZ, ODS, TOP 09, VPM, KOALICE	15/29	minimálně vítězná koalice	3	ČSSD, ANO 2011, KSČM
2018-2022	4	PLL, USZ, ANO 2011, ODS	16/29	minimálně vítězná koalice	5	LN SPOLU, KSČM, VPM, SPD, ČSSD

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 14 je patrné, že počet členů koalice byl nejméně tři a nejvíce pět členů. Pravidelné zastoupení v koalici má ODS, Unie pro sport a zdraví či případné jiné vzniklé koalice, které byly vytvořené již před volbami. Aby vytvořená koalice mohla být aktivní, musí získat nadpoloviční většinu mandátů v zastupitelstvu.

V tabulce 14 jsou zobrazeny opozice. Největší počet členů v opozici byl v aktuálním volebním období 2018–2022. Nejčastější člen, který se v opozici nachází, je ČSSD a KSČM.

Z dat dostupných v kapitole 4.7 víme, že nejčastějším vítězem byla ODS, která vytvářela koalici jak s pravíci, tak i levíci a v jiných případech se v koalicích nacházely středové či pravostředové strany.

Z dostupných rozhovorů vyplývá, že vytváření koalic probíhá na základě programové blízkosti, která většinou nestačí na získání nadpoloviční většiny, a proto do utváření koalic vstupuje i osobní styl a zkušenosti daných aktérů. Strany, které se dostávají do lounského zastupitelstva, se zde ve většině případech vyskytují na celostátní úrovni. V posledních letech se zde ale objevila hnutí, která se spíše zaměřila na samotné město

a jsou spíše na úrovni regionální. Respondent z KDU-ČSL tvrdí: „*Současná koalice nebyla sestavována na základě programové shody, ale na základě osobních vztahů mezi jednotlivými politiky zastupujícími jednotlivé strany.*“

Názory respondentů se ale v těchto případech liší. Respondent z ODS na tuto otázku odpověděl takto „*Koalice se tvoří standartním způsobem – což je hledání rovnováhy mezi osobními ambicemi, názorovou blízkostí a politickou váhou jednotlivých volebních stran s nutným výsledkem matematické většiny.*“ V tomto názoru se s tímto respondentem vesměs shodl další respondent z Unie pro sport a zdraví. Mezi odlišný názor bychom zařadili názor respondenta z Volby pro město, ten tvrdí, že: „*Poslední koalice byl spíše takový sňatek z rozumu. Pokud se spojí strany, které se před volbami pomlouvají, tak to o něčem vypovídá.*“ To je názor na koalici vytvořenou ve volebním období 2018–2022. Podle respondenta z ANO 2011 lze tvrdit, že „*ANO 2011 byla nechtěná nevěsta, se kterou ovšem byl nucen si ženich vzít.*“ Evidentně docházelo při vytváření koalice k velkým debatám.

4.11 Styl místní politiky

Vzhledem k provedeném výzkumu lze konstatovat, že styl místní politiky je spíše konfliktní, sice město nemá určitý zásadní konflikt ani konfliktní linii, která by se promítala do rozhodování, ale často zde dochází k situačním konfliktům. Některé z těchto konfliktů jsou řešeny v rádech několika měsíců.

Zastupitelstvo města není ve svých rozhodováních jednotné, vždy záleží na projednávané problematice, postojí jednotlivých stran, klubů a koalic a v neposlední řadě i jednotlivců.

Respondent z Louny Spolu prohlašoval, že pokud se jedná o klíčové provozní typy jako je rozpočet, tak dochází ke shodě. Jedná-li se o složitější problematiku, objevuje se v zastupitelstvu ve většině případech shoda v podobě nadpoloviční většiny. Názor dalšího respondenta ze strany ODS je takový, že zastupitelstvo je spíše konkurenční, kdy jednotliví zastupitelé si chtějí dokazovat své ego a někteří také nepracují pro město, ale spíše se snaží prosazovat své osobní zájmy.

Většina respondentů se shodla, že na zastupitelstvu se nejvíce projednávají investice, majetkové záležitosti jako je prodej nebo nákup městského majetku.

Zastupitelstvo také dostává podněty od občanů a na tyto podněty se snaží reagovat. Tyto podněty spíše dostávají jednotliví členové než celé zastupitelstvo. Většinou je to tak, že pokud se jedná o nějaký konkrétní problém, tak se jej snaží zastupitelé nasměrovat na

určité úředníky. Vysvětlení daného problému či odpověď často občané dostávají hned po jednání, anebo v písemném vyjádření.

4.12 Lokální model demokracie

V rámci lokálních modelů demokracie, se hodnotí hlavně míra plurality. Na zjišťování plurality lokálního stranického prostředí autorka použila index plurality. Daný index je vyjádřen podílem celkového počtu kandidátů na počet volených zastupitelů. V případě, že hodnota tohoto indexu je vyšší než jedna, lze tvrdit, že stranický systém je pluralitní.

V následující tabulce 15 můžeme vidět vypočítaný index plurality. Z tabulky je zřejmé, že index plurality se ve sledovaném období postupně zvyšuje a to z 5,96 až na 8,96. Z tabulky 15 také můžeme vidět vývoj počtu kandidátů, kdy nejmenší počet kandidátů byl v letech 1998 a 2002 a nejvyšší počet kandidátů byl zjištěn v roce 2018, kdy kandidovalo 260 lidí. V roce 1998 je počet kandidátů 179 a počet volených zastupitelů 30, lze tedy říci, že stranický systém je pluralitní. V tabulce vidíme i změnu, a to v počtu mandátů v zastupitelstvu. Z původních 30 mandátů se tento počet snížil o jednu jednotku, tedy na 29 zastupitelů. Jelikož počty kandidátů jsou několikrát větší, než počet mandátů v zastupitelstvu a zároveň index plurality je větší než 2, můžeme tvrdit, že se jedná o skutečně pluralitní stranický systém.

Tabulka 15: Index plurality za sledované období

Volební období	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Počet kandidátů	179	179	206	249	259	260
Počet míst v zastupitelstvu	30	30	30	29	29	29
Index plurality	5,96	5,96	6,86	8,58	8,93	8,96

Zdroj: vlastní zpracování, dle volby.cz

Dle teoretické části, kapitoly 3.7.1, můžeme lokální modely demokracie rozdělit na 4 druhy. Vzhledem k poměrně vysokému indexu plurality, který se nachází v tabulce 15, lze tvrdit, že město je velmi pluralitní. Dle autorky město Louny vykazuje znaky konsensuálního modelu C i kompetitivního modelu D. Tyto dva modely jsou charakteristické pro pluralitní stranický systém, kdy počet kandidátů je větší, než počet mandátů. Modely mají samozřejmě určité odlišnosti.

V městě existuje předvolební i volební boj. Na kandidátních listinách můžeme spatřit i nezávislé kandidáty. Zároveň je ve městě splněna i podmínka, kdy kandiduje větší počet

politických subjektů a zároveň se zde nacházejí politické strany s celonárodní působností. Louny také můžeme považovat za méně rozvinutý politický systém s komparativní výhodou, kdy na kandidátních listinách můžeme najít známé lokální osobnosti, např. doktory, místní podnikatele a další. Volební program jednotlivých kandidujících subjektů se příliš neliší a tím pádem je splněna další podmínka pro model D. Z rozhovorů bylo zjištěno, že kandidátní listiny se nekoordinují centrálně a tím je splněna podmínka nekooperativního modelu.

Dle zjištění autorky můžeme tvrdit, že město Louny bude spadat dle kombinace pluralitního politického prostředí a nekooperativního modelu do kompetitivního modelu D.

5 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zjistit jaké faktory ovlivňují charakter lokálního procesu v Lounech, kdy cíl byl dále přerozdělen na dílčí cíle. Mezi dílčí cíle řadíme určení hlavních socioekonomických ukazatelů v Lounech, dále identifikace aktérů politického procesu a určení charakteru politického procesu. Identifikace těchto cílů proběhli na základě analýz, statistických dat získaných z Českého statistického úřadu, a následně z uskutečněných rozhovorů se místními zastupiteli. Následně byly stanoveny skutečnosti, které nejvíce ovlivňují fungování místní samosprávy v Lounech.

Pomocí analýzy demografických a socioekonomických ukazatelů, jsme zjistili že na politický proces může mít vliv počet obyvatel, kdy dochází k postupnému snižování. Postupné snižování počtu obyvatel je dáno migrací mladší obyvatel za prací či se lidé stěhují na vesnice z důvodu nižších cen za stavební pozemky. Dalším ukazatelem, který má vliv je míra nezaměstnanosti, která se ve sledovaném období snižovala až na hodnotu 5,16 %. Snižování míry nezaměstnanosti přispělo i to že lidé dojíždějí na lepší práci do větších měst. Ovlivňovat politický proces bude i úroveň dosaženého vzdělání, které je poměrně na dobré úrovni. Ve městě najdeme poměrně velký počet základních škol, také dvě střední školy. Občanská vybavenost bude také ovlivňovat politický proces, sice je na dobré úrovni ale jsou zde věci, které potřebují dlouhodobě zlepšit např. je zde nedostatek odborných lékařů.

Jedním ze zkoumaných faktorů, které ovlivňují charakter politického procesu je také identifikace místních aktérů a charakteristika. Dle Jüptnera lze město zařadit do kategorie obce větší střední velikost, která splňuje rozmezí počtu obyvatel 9001–45 000. V těchto obcích se nachází 5–13 politických stran případně hnutí. Počet kandidujících stran v Lounech se pohyboval vždy mezi 7 až 9 stranami. Louny mají také četné zastoupení celonárodních stran jako jsou ODS, KSČM, ANO 2011, TOP 09 či KDU-ČSL. Samozřejmě se zde vyskytují i místní strany jako Volba pro město, Unie pro sport a zdraví, Pro lepší Louny, Louny spolu. Dominantní postavení v Lounech má Občanská demokratická strana, která ve sledovaném období nejčastěji vyhrávala ve volbách, a dlouhodobě se podílela na vytváření koalice. Mezi další úspěšnou stranu, která byla zastoupena v koalici lze zařadit Unii pro sport a zdraví. Z hlediska opozice můžeme říci, že časté zastoupení mají strany KSČM a ČSSD. Samozřejmě jsou důležité i výsledky voleb, od kterých se následně všechno odvíjí.

Dle rozhovorů s respondenty nebyla zjištěna žádná významná konfliktní linie, která by ovlivňovala politický proces. Pouze se zde vyskytují situační konflikty. Mezi nejčastější situační konflikty respondenti považují aktuální parkovací situaci v celém městě, dále bezpečnost, či výstavba a provozování městského plaveckého bazénu.

V práci byl rozebrán charakter tvorby koalic, který lze považovat za další faktor ovlivňující charakter lokálního politického procesu. V práci byly shrnuty vytvořené koalice a dle rozhovorů s místními aktéry a také podle analýzy vyplynulo, že ideová blízkost měla určitý vliv na sestavování. Důležitým faktorem byly i vztahy mezi jednotlivými zastupiteli při vytváření koalic. Z práce vyplývá že docházelo k prolínání politického spektra, kde byly zastoupeny jak pravice, tak levice. K rozpadu koalice došlo pouze jednou, a to bylo ve volební období 2010-2014. Příčinou tohoto rozpadu dle respondentů byla neshoda mezi dvěma stranami, a to ODS a ČSSD.

V závěru byl zjišťován lokální model demokracie, který je tvořen na základě pluralitního systému. Bylo zjištěno, že index plurality byl ve městě vždy větší než 2, a na základě toho se rozhodovalo mezi konsensuálním modelem C a kompetitivním modelem D. Louny byly dle dalších charakteristik zařazeny do kompetitivního modelu D.

Na závěr lze shrnout faktory které ovlivňují vývoj místní samosprávy ve městě Louny. Prvním faktorem je určitě demografický a socioekonomický vývoj města. Dalším faktorem je struktura vztahů mezi místními politickými stranami, která se i přes neexistenci jasně vymezené konfliktní linie posouvá směrem k více kompetitivnímu prostředí. V neposlední řadě vývoj místní samosprávy také ovlivňují samotné politické osobnosti, které ve městě působí, a jednotlivé vztahy mezi nimi.

6 Seznam použitých zdrojů

Balík, Stanislav. 2009. *Komunální politika Obce, aktéři a cíle místní politiky.* Praha : Grada, 2009. 978-80-247-2908-4.

Bernard, Kostecký, Illner, Vobecká, Josef, Tomáš, Michal, Jana. 2011. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj.* Praha : Slon, 2011. 978-80-7419-069-8.

Čmejrek a kol., Jaroslav. 2009. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR.* Praha : Kernberg Publishing, 2009. 978-80-87168-10-3.

Čmejrek, Bubeníček, Čopík, Jaroslav, Václav, Jan. 2010. *Demokracie v lokální politickém procesu.* Praha : Grada, 2010. 978-80-247-3061-5.

Čmejrek, Jaroslav. 2008. *Obec a regiony jako politický prostor.* Praha : Alfa Nakladatelství, 2008. 978-80-87197-00-4.

Čmejrek, Kopřiva, Jaroslav, Radek. 2007. *Základy veřejné správy.* Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2007. 978-80-213-1626-3.

Illner, Michal. 1997. *The territorial dimension of public administration reforms in East Central Europe.* Praha : Sociologický ústav AV ČR, 1997. 80-85950-37-5.

Jüptner, Petr. 2004. Komunální koalice a politické modely. *Politologická revue.* 2004, 2, stránky 80-101.

Říchová, Blanka. 2002. *Úvod do současné politiky.* Praha : Portál, 2002. 80-7178-628-4.

PRESS: Týdeník Lounska, 2018. 2018. Louny: Jaroslav Hladký. ISSN 1214-4207.

Seznam použitých zákonů

Ústava České republiky - Pražský hrad. Pražský hrad - Prezident České republiky [online].

Copyright © 2021 Pražský hrad [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/ustava-cr>

128/2000 Sb. Zákon o obcích. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Internetové zdroje

Clinic Louny: Poliklinika Louny [online], 2021. [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: <http://www.poliklinikalouny.cz/>

Český statistický úřad: Volby.cz [online], 2021. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://volby.cz/>

Český statistický úřad: Veřejná databáze [online], 2021. 2021 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>

Český statistický úřad [online], 2021. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>

ČSSD Louny: Rozhovor s Pavlem Csonkou [online], 2021. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <http://www.cssd-louny.cz/index.php/8-louny/83-rozhovor-s-pavlem-csonkou>

Facebook: ANO, tohle jsou Louny [online], 2021. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/349071138506160/posts/1897494700330455/>

Louny: Rozpočet města Loun [online], 2021. 2021 [cit. 2021-01-15]. Dostupné z: <https://www.mulouny.cz/cs/mestsky-urad/odbory-mestskeho-uradu/odbor-ekonomicky/ekonomicke-zalezitosti/rozpocet-mesta/rozpocet-mesta-loun.html>

Louny: Dějiny města [online], 2021. Louny [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.mulouny.cz/cs/mesto/dejiny-mesta/>

Nemocnice AGEL Louny: Historie nemocnice [online], 2021. [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://nemocnicelouny.agel.cz/o-nemocnici/historie-nemocnice.html>

ODS Louny: Volební program [online], 2021. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <http://odslouny.cz/index.php/a-z-volebni-program>

Pro lepší Louny: Program [online], 2021. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <http://www.lepsilouny.cz/index.php?id=program>

Ředitelství silnic a dálnic: D7 Louny, zkapacitnění obchvatu [online], 2021. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: [https://www.rsd.cz/wps/portal/web/mapa-projektu/!ut/p/a1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfGjzOK9Pb09DZ2cDbzdjQ0MDRzNXFyNTX1CDAwMDIEKIoEKnN0dPUzMfYAiJhZGBp4uTh4u5pa-BgaeZsTpN8ABHA0I6Q_XjwIrwecCsAI8VhTkhkYYZDoqAgCJ8XUV/#/stavby/D7/d7-louny-zkapacitneni-obchvatu?filters\[\]=StavbyRealizace](https://www.rsd.cz/wps/portal/web/mapa-projektu/!ut/p/a1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfGjzOK9Pb09DZ2cDbzdjQ0MDRzNXFyNTX1CDAwMDIEKIoEKnN0dPUzMfYAiJhZGBp4uTh4u5pa-BgaeZsTpN8ABHA0I6Q_XjwIrwecCsAI8VhTkhkYYZDoqAgCJ8XUV/#/stavby/D7/d7-louny-zkapacitneni-obchvatu?filters[]=StavbyRealizace)

Unie pro sport a zdraví: O nás [online], 2021. [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <http://usz.cz/index.php/o-nas#zasady>

Volba pro město Louny: Náš program [online], 2021. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.volba-pro-mesto-louny.cz/nas-program>

Wikipedie: Louny [online], 2021. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Louny>

Wikipedie: Znak města Loun [online], 2021. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Znak_m%C4%9Bsta_Loun

Ostatní zdroje

Informace od zaměstnanců MÚ Louny

Rozhovory se zastupiteli města Louny

Zápisy ze zasedání zastupitelstva města Louny

7 Přílohy

Příloha č. 1 – Otázky polostrukturovaného rozhovoru

1. Zhodnoťte vývoj města za posledních 20 let. (Jak byste posoudil rozvoj města v posledních dvou desetiletích, zdali město stagnovalo nebo se rozvíjelo. Svoji odpověď prosím rozepište)
2. Posuďte funkční období jednotlivých starostů, kteří ve Vašem městě dříve působili.
3. Jak by měla vypadat optimální budoucnost města?
4. Jaký je vztah města k jejich investorům? Jaké jsou vztahy města a kraje?
5. Identifikujte hlavní veřejné nebo politické problémy města
6. Změnil/a jste za dobu působení v politice, volební stranu? (Pokud ano napište důvod)
7. Jaký je počet volebních stran ve vašem městě? Jak konkrétně se vybírají kandidáti na kandidátní listiny (ve straně ve které působíte)
8. Naplnila strana, ve které působíte svůj volební program?
9. Jaké jsou hlavní konflikty ve městě a jaký mají charakter? Zdali jsou spíše na politické úrovni či osobní
10. Jak byla sestavována koalice, zda na základě programové blízkosti či na základě osobnostního či politického stylu.
11. Jak jste se dostal ke komunální politice?
12. S jakými představami jste do politického dění vstupoval/a, a co jste chtěl/a ovlivnit?
13. Co považujete za úspěch současného zastupitelstva?
14. Jak probíhá rozhodovací proces zastupitelstva? Je ve svých rozhodnutích zastupitelstvo jednotné?
15. Jaké problematika se na zasedáních nejčastěji řeší?
16. Dostává zastupitelstvo či konkrétní členové zastupitelstva podněty od občanů? Jak na tyto podněty zastupitelstvo reaguje či jak je řeší?
17. Jak probíhá sestavování rozpočtu obce? Objevují se rozdílné názory při sestavování?
18. Jak a dle jakých kritérií probíhá volba členů výborů / komisí?